

Analiza mogućnosti osnivanja ureda za zapošljavanje mladih iz alternativne skrbi s fokusom na turizam

Bukovac, Iris

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **VERN University / Sveučilište VERN**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:146:136016>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-08**

Repository / Repozitorij:

[VERN' University Repository](#)

SVEUČILIŠTE VERN'

Zagreb

Specijalistički diplomski stručni studij
(Menadžment održivog razvoja turizma)

SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI RAD
ANALIZA MOGUĆNOSTI OSNIVANJA UREDA ZA
ZAPOŠLJAVANJE MLADIH IZ ALTERNATIVNE
SKRBI S FOKUSOM NA TURIZAM

Iris Bukovac

Zagreb, 2021.

SVEUČILIŠTE VERN'

Specijalistički diplomski stručni studij
(Menadžment održivog razvoja turizma)

SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI RAD
ANALIZA MOGUĆNOSTI OSNIVANJA UREDA ZA
ZAPOŠLJAVANJE MLADIH IZ ALTERNATIVNE
SKRBI S FOKUSOM NA TURIZAM

Mentorica: Ivana Vrcić, univ.spec.iur, predavačica

Studentica: Iris Bukovac

Zagreb, prosinac 2021.

SADRŽAJ

ANALIZA MOGUĆNOSTI OSNIVANJA UREDA ZA ZAPOŠLJAVANJE MLADIH IZ ALTERNATIVNE SKRBI S FOKUSOM NA TURIZAM

1	UVOD.....	1
1.1	Problem i predmet istraživanja	2
1.2	Ciljevi istraživanja i istraživačka pitanja	3
1.3	Metode istraživanja	3
2	DOMOVI ZA NEZBRINUTU DJECU I MLADE U REPUBLICI HRVATSKOJ	5
2.1	Ciljevi i zadaća domova za nezbrinutu djecu i mlade bez roditeljske skrbi u Republici Hrvatskoj 5	
2.2	Skrb o djeci i mladima bez roditelja ili bez roditeljske skrbi u Republici Hrvatskoj.....	7
2.3	Plan deinstitucionalizacije, transformacije i prevencije institucionalizacije od 2018.-2020. godine u Republici Hrvatskoj	17
2.4	Međunarodne organizacije i institucije koje skrbe o mladima iz domova za nezbrinutu djecu..	20
3	TIJELA DRŽAVNE UPRAVE ZA SOCIJALNU POLITIKU I MLADE	23
3.1	Središnji državni ured za demografiju i mlade	23
3.2	Potporna infrastruktura malom poduzetništvu u Republici Hrvatskoj.....	25
3.3	Poduzetnička infrastruktura u Republici Hrvatskoj	28
3.4	Program Europske unije za zapošljavanje i socijalne inovacije.....	31
4	PREGLED SADAŠNJE SITUACIJE O ZAPOSLENJU MLADIH IZ DOMOVA ZA NEZBRINUTU DJECU	33
4.1	Deinstitucionalizacija djece bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi u zemljama Europe kao pozitivna promjena.....	33
4.2	Integriranje mladih iz domova za nezbrinutu djecu na tržište rada.....	37
4.3	Primjeri dobre prakse.....	38
4.3.1	Mreža mladih Hrvatske.....	38
4.3.2	Mjere za uključivanje u tržište rada	39
5	POTENCIJALI HRVATSKE KOD ZAPOŠLJAVANJA MLADIH NAKON IZLASKA IZ SUSTAVA ALTERNATIVNE SKRBI.....	41
5.1	Tržište mladih iz domova za nezbrinutu djecu i mlade u turizmu Republike Hrvatske	41
5.2	Potencijali zapošljavanja mladih iz domova za nezbrinutu djecu i mlade u turizmu Republike Hrvatske.....	45

5.3	Aktivnosti posredovanja i uključivanja u mjere aktivne politike zapošljavanja	50
5.3.1	Profesionalno usmjeravanje učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola.....	51
5.3.2	Aktivnosti posredovanja i uključivanja u mjere aktivne politike zapošljavanja	52
5.3.3	Suradnja s domovima za djecu, udrugama i drugim institucijama koje rade s mladima iz alternativne skrbi.....	54
6	EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE	58
6.1	Metodologija istraživanja.....	58
6.2	Uzorak.....	58
6.3	Rezultati istraživanja i rasprava rezultata	59
6.4	Istraživanje turističkog tržišta u Republici Hrvatskoj.....	64
7	ZAKLJUČAK.....	69
8	LITERATURA	71
9	POPIS TABLICA, SLIKA I GRAFIKONA.....	77
10	PRILOZI	80
11	PRILOG 1. UPITNIK ZA MLADE NAKON IZLASKA IZ SUSTAVA ALTERNATIVNE SKRBI:	81
12	PRILOG 2: PRIJEDLOG ČLANAKA ZAKONA O ZAŠTITI NEZBRINUTE DJECE	82
13	ŽIVOTOPIS AUTORICE RADA	96

SAŽETAK

ANALIZA MOGUĆNOSTI OSNIVANJA UREDA ZA ZAPOŠLJAVANJE MLADIH IZ ALTERNATIVNE SKRBI S FOKUSOM NA TURIZAM

Cilj ovog rada je istražiti mogućnosti za osnivanjem posredničkog ureda pri zapošljavanju mladih nakon izlaska iz alternativne skrbi. Istraživanje je provedeno prikupljanjem informacija sa službenih stranica nadležnih tijela pri kojima bi djelovao posrednički ured pri zapošljavanju mladih nakon izlaska iz alternativne skrbi. Osim toga, provedeno je istraživanje na uzorku 17 mladih koji su izašli iz sustava alternativne skrbi na području Republike Hrvatske. Poteškoće i problemi s kojima se susreću mladi nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi su pronalazak prvog zaposlenja, zatim zadržavanje posla, nedostatak financijskih sredstava, nespremnost za samostalni život, izostanak podrške. Glavni problem mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi je nedostatak znanja o tome kome se obratiti za transparentne informacije o pronalasku posla i prikupljanju dokumenata za prijavu na natječaj za zaposlenje. Upravo u tom području je vidljiva mogućnost poboljšanja i pomoći mladima kroz osnivanje posredničkog ureda za zapošljavanje istih.

Ključne riječi: mladi, alternativna skrb, posredovanje pri zapošljavanju, ured

ABSTRACT

THE ANALYSIS OF THE POSSIBILITY FOR ESTABLISHING AN INTERMEDIARY EMPLOYMENT OFFICE FOR YOUNG PEOPLE FROM ALTERNATIVE CARE FOCUSING ON TOURISM

The aim of this paper is to explore the possibilities for establishing an intermediary office in youth employment after leaving alternative care. The research was conducted by collecting information from the official website of the competent authorities where the intermediary office for youth employment would operate after leaving alternative care. In addition, a survey was conducted on a sample of 17 young people who left the alternative care system in the Republic of Croatia. Difficulties and problems that young people face after leaving the system of alternative care are finding their first job, then keeping a job, lack of financial resources, unwillingness to live independently, lack of support. The main problem of young people after leaving the system of alternative care is the lack of knowledge about who to turn to for transparent information on finding a job and collecting documents for applying for a job. It is in this area that the possibility of improvement and assistance to young people through the establishment of an intermediary office for their employment is visible.

Keywords: young, alternative care, employment mediation, office

1 UVOD

Rijetke su gospodarske aktivnosti koje u velikoj mjeri ovise o ljudskoj komponenti kao što je slučaj turizma, stoga je od izuzetne važnosti pronaći i zaposliti adekvatnu radnu snagu na odgovarajuća radna mjesta, jer radi se o sektoru koji ostvaruje više od 20% BDP-a u RH.¹ Svake godine se uočava pomak i napredak koji rezultira povećanjem turističke ponude i sve većim brojem dolazaka turista iz cijelog svijeta. Izazov napretka i razvoja je deficit radne snage, koje nema dovoljno, koja nije educirana i koja se počela uvoziti iz drugih zemalja. Lokalnih zaposlenika nema, a kvote za uvoz stranih radnika su ograničene i potrebno je kreirati model "stvaranja" kvalitetnog postojećeg radnika. Prema zadnjim podacima Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku te Državnog zavoda za statistiku u Republici Hrvatskoj, u domovima za nezbrinutu djecu i mlade bez odgovarajuće roditeljske skrbi smješteno je oko 800 djece i mladih, a svake godine oko 170 mladih iz dječjih domova i udomiteljskih obitelji završi srednju školu i ne zna kako dalje.² Tada nastaje prazni prostor između završetka školovanja i ulaska u novo razdoblje u kojemu se mladi moraju osamostaliti. Nakon izlaska iz doma, mladima iz alternativne skrbi je potrebna pomoć u snalaženju na tržištu rada jer su najčešće prepušteni sami sebi te se teže snalaze na tržištu rada, a mladi su, perspektivni i zdravi pojedinci kojima je samo potreban poticaj, zaštita i pomoć da krenu voditi kvalitetan život. Brojne su udruge, zadruge i zaklade koje svojim djelovanjem pomažu mladima iz alternativne skrbi, ali su njihova djelovanja zasebna, s time i manje djelotvorna u konačnici. Poslodavci u turizmu uvijek traže djelatnike i iz sezone u sezonu potraga za radnicima je sve veći izazov. Veliki hotelski lanci kao što su Valamar Riviera, Istraturist, Plava Laguna, Maistra, Falkensteiner uvijek traže nove radnike s kojima bi razvijali svoje poslovanje i takve kompanije su željeni poslodavci za grupu o kojoj je riječ. Ured bi bio nadležna institucija, kvalitetna poveznica poslodavaca u turizmu (velike turističke grupacije) i budućih potencijalnih radnika iz alternativne skrbi.

1 Preuzeto s <https://mint.gov.hr/vijesti/predstavljeni-rezultati-satelitskog-racuna-turizma-tsa-u-2016-godini-unutarnja-turisticka-potrosnja-inozemna-i-domaca-dosegla-je-10-4-milijardi-eura/17802> (pristup: 23.2.2020.)

2 Preuzeto s: <https://mdomsp.gov.hr/> (pristup: 23.2.2020.)

1.1 Problem i predmet istraživanja

Problem istraživanja su nedovoljno poznate i neistražene mogućnosti zapošljavanja mladih iz alternativne skrbi na postojećem turističkom tržištu radne snage koje nije kvalitetno iskorišteno i pravilno usmjereno u Hrvatskoj. Nakon izlaska iz sustava skrbi, mladi se suočavaju s nepoznatim situacijama te bez podrške obitelji i društva, bez posla, bez riješenog stambenog pitanja i sredstava za život, prepušteni su sami sebi. Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike i Središnji državni ured za demografiju i mlade navode da domovi za djecu osiguravaju stalni, tjedni i privremeni smještaj ili cjelodnevni i poludnevni boravak, te brinu o odgoju, obrazovanju, školovanju, zdravlju i svim drugim potrebama pojedinog djeteta do osamnaeste godine života. Većina domova za djecu organizira stambene zajednice koje mladima bez odgovarajuće roditeljske skrbi, u dobi od 18.-21. godine života pružaju priliku i mogućnost samostalnog stanovanja, uz podršku odgajatelja i ostalih stručnih radnika. Nakon toga, djeca iz alternativne skrbi u većini slučajeva napuštaju stambene zajednice i moraju se suočiti sa situacijom na tržištu rada.³ Ovim istraživanjem nastojat će se analizirati i pokazati statistički pokazatelji te pronaći moguće rješenje kako bi se olakšalo i pomoglo mladima iz alternativne skrbi da se lakše prilagode novoj okolini i uspješno se snađu na tržištu rada u turizmu.

Predmet istraživanja je mogućnost osnivanja ureda kao rješenja za lakše i kvalitetnije povezivanje radnika iz domova za nezbrinutu djecu i poslodavaca. Žele se istražiti mogućnosti pružanja pomoći mladima iz alternativne skrbi kako bi se prevenirala eventualna socijalna isključenost, pružila podrška da samopouzdanost pristupe poslovnom svijetu.

U kontaktu s gospođom Kristinom Fleisher, zaposlenicom na Odjelu za posredovanje pri zapošljavanju u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, doznaje se kako su mladi iz domova za mlade bez vodstva i zaštite te se samo mali njihov postotak prijavljuje na burzu rada i to samo u slučajevima kada ih osobe zadužene za njih iz Zadruga i/ili Udruga uspiju nagovoriti da se prijave. Prema navodima gđe. Fleisher godišnje je to oko 100 gore opisanih pojedinaca. Realni broj radno sposobnih, a ne evidentiranih, je puno veći, ali su još stigmatizirani i ne žele se prijaviti na burzu. Istraživanje i analiza mogućnosti za pomoć djeci bez roditeljske skrbi provest će se s ciljem osnaživanja za život u zajednici i pružanje pomoći mladima u potrebnim situacijama.

³ Preuzeto s: <https://mdomsp.gov.hr/djelokrug-aktivnosti/zastita-djece/domovi-za-djecu/251>, pristup (29.3.2020.)

1.2 Ciljevi istraživanja i istraživačka pitanja

Cilj istraživanja je analizirati mogućnost otvaranja ureda pri Središnjem državnom uredu za demografiju i mlade, koji bi olakšao početak osamostaljenja mladima koji nakon punoljetnosti odlaze iz domova za nezbrinutu djecu, biraju zanimanje za život i pružiti im pomoć. Država mladima koji nakon punoljetnosti izlaze iz domova za nezbrinutu djecu osigurava zajednički smještaj koji im je na raspolaganju 3 godine. Također je cilj rada istražiti postoji li mogućnost da mladi iz alternativne skrbi, na početku punoljetnosti, dobiju priliku raditi u dobrim tvrtkama, napredovati i dobiti priliku izboriti se za sebe i uvidjeti da mogu utjecati na tijek svog života i postati kvalitetni i aktivni sudionici društva.

Glavni cilj je analizirati mogućnosti za otvaranje ureda unutar Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade sa svrhom pomoći i savjetovanja pri zapošljavanju mladih iz alternativne skrbi u turizmu Hrvatske.

Na temelju postavljenih ciljeva potrebno je istražiti odgovore na sljedeća istraživačka pitanja:

- IP1 - Postoji li u Hrvatskoj turističko tržište za skupinu mladih iz alternativne skrbi kojima je potrebna pomoć i usmjeravanje?
- IP2 – Postoji li kod vodećih hotelskih grupacija potencijal za zapošljavanje mladih iz alternativne skrbi kojima je potrebna potpora?
- IP3 - Kakva je potporna infrastruktura za poticanje osnivanja i vođenja ureda za pomoć i savjetovanje pri zapošljavanju mladih iz alternativne skrbi pri Središnjem državnom uredu za demografiju i mlade, kojima bi se bolje povezali gore spomenuti radnici i poslodavci u turizmu?

1.3 Metode istraživanja

Za izradu teorijskog dijela rada informacije i podatci su pronađeni u stručnoj literaturi - knjige, časopisi, online literatura, statistički podaci (Državni zavod za statistiku), interni podaci institucija i ostale stručne publikacije. Osim toga, provedena je analiza sadržaja mrežnih stranica agencija za posredovanje u zapošljavanju te državnih institucija za socijalnu skrb.

Za primarno istraživanje korišten je induktivni pristup istraživanju. Kroz rad je istraženo postoji li mogućnost otvaranja ureda koji bi povezo slobodnu radnu snagu iz domova za nezbrinutu djecu i poslodavaca vodećih hotelskih grupacija u turizmu. Uzorak koji će se koristiti će biti

svrsishodno uzorkovanje (odabrani uzorak tj. ispitanici odabrani na temelju osobne odluke). Sudionici su mladi koji su izašli iz sustava alternativne skrbi, a čija će znanja, iskustva, informacije i mišljenja, doprinijeti istraživanju. Prikupljeni podaci su strukturirani, sažeti i analizirani iz postojeće stručne literature te ankete. Metodom sinteze su povezane teorijske spoznaje i rezultati primarnog istraživanja u svrhu donošenja zaključka i oblikovanja preporuke za praksu.

2 DOMOVI ZA NEZBRINUTU DJECU I MLADE U REPUBLICI HRVATSKOJ

U Republici Hrvatskoj je zaključno s danom 31.12.2019. godine 1049⁴ djece smješteno u domovima za nezbrinutu djecu, a ovim radom žele se istražiti mogućnosti pružanja pomoći mladima iz alternativne skrbi kako bi se prevenirala eventualna socijalna isključenost te pružila podrška da samopouzdanost pristupe poslovnom svijetu. Djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi su djeca do osamnaeste godine života koja nemaju roditelje, roditelji su ih napustili ili je roditeljima oduzeto roditeljsko pravo. Zakon o socijalnoj skrbi (NN 64/20) dijete definira kao „osobu do navršениh osamnaest godina života, a *mlađu punoljetnu osobu* kao osobu koja je navršila osamnaest, a nije navršila dvadeset i jednu godinu života“. S ciljem zaštite dječjih prava i interesa, centar za socijalnu skrb dodjeljuje skrbnika koji preuzima ulogu roditelja u daljnjoj skrbi za djecu. Nakon navršениh osamnaest godina sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi djetetu se omogućuje boravak u domu, stručna podrška, sigurnost, obrazovanje te pomoć u osamostaljivanju do navršene 21. godine života. Zakon o socijalnoj skrbi (NN 64/20) socijalnu skrb definira kao „organiziranu djelatnost od javnog interesa za Republiku Hrvatsku čiji je cilj pružanje pomoći socijalno ugroženim osobama, kao i osobama u nepovoljnim osobnim ili obiteljskim okolnostima, koja uključuje prevenciju, promicanje promjena, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba i podršku pojedincu, obitelji i skupinama, u svrhu unapređenja kvalitete života i osnaživanja korisnika u samostalnom zadovoljavanju osnovnih životnih potreba te njihovog aktivnog uključivanja u društvo“.

2.1 Ciljevi i zadaća domova za nezbrinutu djecu i mlade bez roditeljske skrbi u Republici Hrvatskoj

Svako dijete svojim rođenjem ostvaruje pravo na skrb za zdravlje i život te zaslužuje da budu zadovoljene njegove osnovne životne potrebe pod kojima se podrazumijevaju prehrana, smještaj, odjeća te druge stvari za podmirenje osobnih potreba, koje se mijenjaju s razvojem i odrastanjem

4 Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. (2020). *Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2019. godini*. Zagreb: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Preuzeto s: <https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/MDOMSP%20dokumenti/Godi%C5%A1nje%20statisticko%20izvjesce%20o%20domovima%20i%20korisnicima%20socijalne%20skrbi%202019..pdf> (19.3.2021.)

djeteta te odgojem i obrazovanjem. Dijete kojemu je uskraćena obiteljska sredina ima pravo na zamjensku zaštitu i pomoć države, koja može predstavljati smještaj kod udomitelja, posvojenje ili smještaj u odgovarajuće ustanove za skrb o djeci (Konvencija o pravima djeteta, čl. 20). Budući da u Republici Hrvatskoj postoji određeni broj djece koja su bez odgovarajuće roditeljske skrbi njima se to pravo nastoji pružiti kroz postojeće domove za djecu i mlade. Središnji državni ured za demografiju i mlade (2020) navodi da domovi za djecu „osiguravaju stalni, tjedni i privremeni smještaj ili cjelodnevni i poludnevni boravak, te brinu o odgoju, obrazovanju, školovanju, zdravlju i svim drugim potrebama svakog pojedinog djeteta“. Dakle, djeca u domu provode dvadeset četiri sata dnevno, a brigu o njima vode odgajatelji i ostalo stručno osoblje po potrebi. Zadaća je domova osigurati smještenoj djeci zaštitu i obrazovanje te utjecati na optimalan psihofizički i socijalni razvoj pojedinog djeteta, koje djeca nisu mogla ostvariti u obiteljskoj sredini (Rosić, 2007). Prednost života u institucionalnoj skrbi je što dijete usvaja određena pravila i obrasce ponašanja koji mu daju određenu sigurnost. S druge strane se javlja problem što dijete životom u instituciji nema doticaj i realnu sliku obiteljskog života te nema mogućnost razvijanja emocionalnih odnosa prema roditeljima i ostalim članovima obitelji. Stoga, stručni radnici domova za djecu intenzivno surađuju s centrima za socijalnu skrb u cilju skraćivanja boravka djece u instituciji te osiguranja odrastanja u obiteljskom okruženju. U tom smislu stručni radnici doma pružaju stručnu podršku udomiteljima i surađuju u postupcima posvojenja djece. Središnji državni ured za demografiju i mlade (2020) ističe da stručni radnici domova za djecu poduzimaju mjere za povratak u biološku obitelj u svim situacijama kada se postigne uspjeh u prevladavanju teškoća koje su uvjetovale smještaj djeteta u dom za djecu. Ukoliko nije moguće da se dijete vrati u biološku obitelj, stručni djelatnici domova za djecu, uz podršku i odobrenje centra za socijalnu skrb te lokalne zajednice nastoje pomoći i pripremiti mladu osobu za samostalan život nakon izlaska iz doma. Prema navodima Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade (2020) većina domova za djecu organizira stambene zajednice koje djeci u dobi od 16.-21. godine nastoje omogućiti mogućnost samostalnog stanovanja, uz podršku odgajatelja i ostalih stručnih djelatnika.

2.2 Skrb o djeci i mladima bez roditelja ili bez roditeljske skrbi u Republici Hrvatskoj

Obitelj, odnosno roditelji i okolina u kojoj se dijete rađa i odrasta od presudne su važnosti i imaju veliki utjecaj na djetetov psihofizički, emocionalni i socijalni razvoj. U preambuli Konvencije o pravima djeteta (2001) ističe se da dijete radi potpunog i skladnog razvoja vlastite osobnosti treba rasti u obitelji, koju smatra temeljnom društvenom grupom i prirodnom sredinom gdje vladaju sreća, ljubav i razumijevanje. Nažalost, to nije uvijek moguće i često je jedino rješenje za djecu i mlade bez odgovarajuće roditeljske skrbi institucionalna ili udomiteljska skrb. „Domovi za socijalnu skrb o djeci i mladeži pružaju smještaj, prehranu, odgoj, zdravstvenu zaštitu, školovanje, osposobljavanje za rad te odgovarajuće oblike stručne pomoći djeci i mladeži bez odgovarajuće roditeljske skrbi i mladeži s poremećajima u ponašanju“ (Državni zavod za statistiku, 2018., str. 538). U tablici 1. prikazan je broj državnih i nedržavnih domova za djecu i mlade punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi, korisnika i zaposlenih istih domova u Republici Hrvatskoj 2017. godine.

Tablica 1. Domovi socijalne skrbi, korisnici i zaposleni u Republici Hrvatskoj 2019. godine

Vrsta domova	Ukupno domova	Korisnici	Zaposlenici
Državni domovi za djecu i mlade punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi	13	844	528
Nedržavni domovi za djecu i mlade punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi	3	205	133
Ukupno:	16	1049	661

Izvor: izrada autora prema Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2020, str. 56.

Preuzeto

s:

<https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/MDOMSP%20dokumenti/Godisnje%20statisticko%20izvjesce%20u%20Republici%20Hrvatskoj%20u%202019%20godini.pdf> (19.3.2021.)

Iz tablice 1. vidljivo je da je u Republici Hrvatskoj u 2019. godini ukupno 16 domova za djecu i mlade punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi, od čega su njih 13 državni domovi za djecu i mlade punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske

skrbi, a njih 3 nedržavni domovi za djecu i mlađe punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Državni domovi su domovi socijalne skrbi čiji je osnivač Republika Hrvatska, a nedržavni domovi su domovi socijalne skrbi koje je osnovala županija ili neki drugi osnivači izuzev države. Od ukupno 1049 korisnika navedenih domova, 844 djece ili mladih bez odgovarajuće roditeljske skrbi je smješteno u državnim domovima, a 205 u nedržavnim domovima.

U tablici 2. se prikazuju podaci o broju djece i mladih bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi smještenih u državne domove u Republici Hrvatskoj u 2017. godini prema dobi i spolu.

Tablica 2. Broj djece i mladih smještenih u državnim domovima u Republici Hrvatskoj u 2019. godini prema dobi i spolu

Spol	do navršene 1. godine	od 1 do 3	od 3 do 7	od 7 do 14	od 14 do 16	od 16 do 18	od 18 do 21	Ukupno
Muški	11	27	25	252	71	49	26	461
Ženski	8	24	30	169	61	43	27	362
Ukupno:	19	51	55	421	132	92	53	823

Izvor: izrada autora prema Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. (2020).⁵

Iz tablice 2. vidljivo je da je u 2019. godini najveći broj djece bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi smještenih u državnim domovima, i to njih 421 od ukupno 823, u dobi od 7 do 14 godina, zatim slijede redom kategorija djece u dobi od 14 do 16 godina, zatim u dobi od 16-18 godina, te kategorija djece u dobi od 3-7 godina. Na petom mjestu navedene kategorizacije prema brojnosti smještaja u državnim domovima socijalne skrbi nalaze se mladi u dobi od 18. do 21. godine života. U 2019. godini njih 53 je bilo smješteno u državnim domovima, što čini 6% mladih kojima je potrebna pomoć nakon izlaska iz sustava skrbi. Od toga je bilo 26 muških, a 27

5 Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. (2020). *Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2019. godini*, str. 2. Preuzeto s: <https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/MDOMSP%20dokumenti/Godi%C5%A1nje%20statisticko%20izvjesce%20o%20domovima%20i%20korisnicima%20socijalne%20skrbi%202019..pdf> (19.3.2021.)

ženskih korisnika. U kategoriji od 1-3 godine bilo je smješteno 51 djece, a u kategoriji do navršene 1. godine bilo je smješteno 19 djece.

U tablici 3. prikazan je broj djece i mladih bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi smještenih u nedržavnim domovima u Republici Hrvatskoj u 2019. godini prema dobi i spolu.

Tablica 3. Broj djece i mladih smještenih u nedržavnim domovima u Republici Hrvatskoj u 2019. godini prema dobi i spolu

Spol	do navršene 1. godine	od 1 do 3	od 3 do 7	od 7 do 14	od 14 do 16	od 16 do 18	od 18 do 21	Ukupno
Muški	0	4	17	44	11	16	5	103
Ženski	0	4	20	60	13	10	5	115
Ukupno:	0	4	37	104	24	26	10	205

Izvor: izrada autora prema Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, (2020).⁶

U tablici 3. vidljivo je da je u 2019. godini najveći broj djece bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi smještenih u nedržavnim domovima, i to njih 104 od ukupno 205, u dobi od 7 do 14 godina, zatim slijede redom kategorija djece u dobi od 3 do 7 godina, kojih je bilo smješteno ukupno 37, u dobi od 16 do 18 godina ih je bilo smješteno 26, u dobi od 14 do 16 godina ih je bilo smješteno 24. Na petom mjestu prema brojnosti smještaja u nedržavnim domovima socijalne skrbi nalaze se mladi u dobi od 18. do 21. godine života. U 2019. godini njih 10 od ukupno 205 je bilo smješteno u nedržavnim domovima. Radi se o skupini mladih kojima je potrebna pomoć nakon izlaska iz sustava skrbi i završene srednje škole prilikom izlaska na tržište rada i u konačnici zaposlenja. Od toga je bilo 5 muških i 5 ženskih korisnika. Nadalje, u kategoriji od 1. do 3. godine života, u 2019. godini je bilo 4 djece, a u kategoriji od rođenja do navršene 1. godine života u nedržavne domove bilo je smješteno 0 djece.

6 Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. (2020). *Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2019. godini*, str. 12. Preuzeto s: <https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/MDOMSP%20dokumenti/Godi%C5%A1nje%20statisticko%20izvjesce%20o%20domovima%20i%20korisnicima%20socijalne%20skrbi%202019..pdf> (19.3.2021.)

U tablici 4. dan je prikaz državnih i nedržavnih domova socijalne skrbi za djecu i mlade bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi prema broju korisnika u 2017. godini.

Tablica 4. Broj korisnika domova socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2017. godini prema nazivu i lokaciji doma

Naziv i lokacija doma	Broj korisnika
<i>Državni domovi za djecu i mlade bez roditelja ili odgovarajuće roditeljske skrbi</i>	
Dječji dom „Maslina“, Dubrovnik	22
Centar za pružanje usluga u zajednici "Vladimir Nazor", Karlovac	70
Centar za pružanje usluga u zajednici "Svitanje", Koprivnica	49
Centar za pružanje usluga u zajednici Lipik, Lipik	35
Dom za djecu mlađe punoljetne osobe "Ivana Brlić Mažuranić", Lovran	49
Dječji dom "Klasje", Osijek	136
Dječji dom Ruža Petrović, Pula	42
Centar za pružanje usluga u zajednici "Izvor", Selce	61
Dječji dom "Vrbina", Sisak	22
Centar za pružanje usluga u zajednici "Kuća sretnih ciglica", Slavonski Brod	55
Dječji dom "Maestral", Split	95
Dječji dom "Sv. Ana", Vinkovci	42

Dječji dom "Zagreb", Zagreb	192
Ukupno:	870
<i>Nedržavni domovi za djecu i mlade bez roditelja ili odgovarajuće roditeljske skrbi</i>	
Dječji dom - SOS dječje selo Lekenik	98
SOS - dječje selo Ladimirevci	102
Dječji dom - "Tić", Rijeka	18
Ukupno:	218

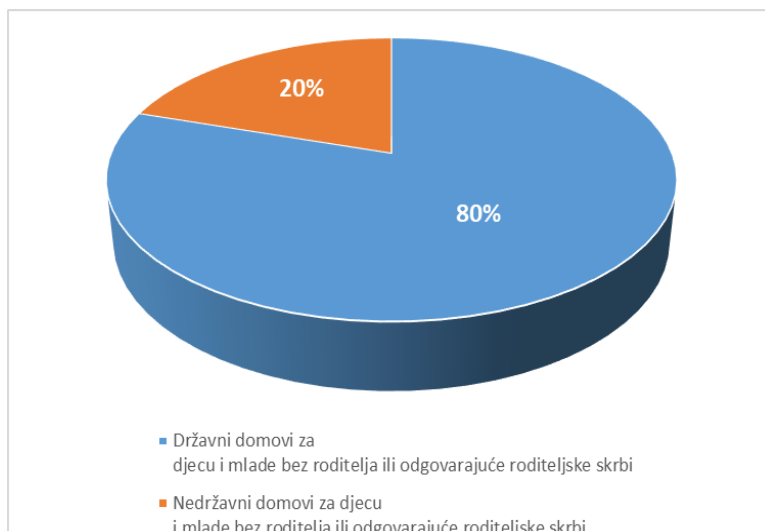
Izvor: izrada autora prema Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, 2017.⁷

Iz tablice 4. vidljivo je da u 2017. godini od ukupno 13 državnih domova na području Republike Hrvatske njih 4 smješta više od 50% korisnika, odnosno djece i mladih bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Najveći broj djece i mladih bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi, i to njih 22,07% smješteno u Dječjem domu „Zagreb“ u Zagrebu, 15,36% u dječjem domu „Klasje“ u Osijeku, 10,92% u dječjem domu "Maestral" u Splitu, 8,03% u Centru za pružanje usluga u zajednici "Vladimir Nazor" u Karlovcu. U skupini nedržavnih domova za djecu i mlade bez roditelja ili odgovarajuće roditeljske skrbi, SOS - dječje selo Ladimirevci smješta 46,79% korisnika. Dječji dom - SOS dječje selo Lekenik smješta 44,95% korisnika, a Dječji dom - "Tić" u Rijeci smješta njih 8,26%.

Na slici 1. prikazuje se broj djece i mladih bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi smještenih s obzirom na vrstu domova socijalne skrbi.

⁷ Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku (2017). *Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u 2017. godini*. Zagreb: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Preuzeto s: <https://mdomsp.gov.hr/pristup-informacijama/statisticka-izvjesca-1765/statisticka-izvjesca-za-2017-godinu/4505> (24.8.2020.)

Slika 1. Djeca i mladi bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi smješteni s obzirom na vrstu domova socijalne skrbi

Izvor: izrada autora prema Tablica br. 2

Slika 1. prikazuje da je od ukupno 1049 korisnika odnosno djece i mladih bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi njih 80% smješteno u državnim domovima za djecu i mlade bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi, a njih 20% u nedržavnim domovima za djecu i mlade bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi.

U tablici 5. prikazan je broj korisnika odnosno djece i mladih bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi koji koriste usluge državnih i nedržavnih domova za djecu i mlade bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi.

Tablica 5. Broj korisnika usluga državnih i nedržavnih domova

Vrsta usluge	Broj korisnika iz državnih domova	Broj korisnika iz nedržavnih domova
1. usluga savjetovanja i pomaganja bioloških obitelji	373	653
2. usluga savjetovanja i pomaganja udomiteljskih obitelji	101	2
3. usluga savjetovanja i pomaganja djeci i mladima nakon izlaska iz skrbi i djeci smještenoj u udomiteljskim obiteljima (ukupno)	62	0

3.1. djeci i mladima nakon izlaska iz skrbi	21	0
3.2. djeci smještenoj u udomiteljskim obiteljima	41	0
4. usluga savjetovanja i pomaganja posvojiteljskim obiteljima	2	2
5. usluga rane intervencije (ukupno)	74	0
5.1. u domu korisnika	2	0
5.2. kod pružatelja usluge	72	0
Ukupno:	612	657

Izvor: izrada autora prema Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, 2020., str. 1. i str. 11.⁸

U tablici 5. prikazano je da najveći broj korisnika koristi uslugu savjetovanja i pomaganja bioloških obitelji. Od ukupno 612 korisnika u državnim domovima, 373 korisnika koristi navedenu uslugu, a od ukupno 657 korisnika u nedržavnim domovima, njih 653 koristi uslugu savjetovanja i pomaganja bioloških obitelji. Temeljna svrha usluge savjetovanja i pomaganja bioloških obitelji je pružanje svih oblika stručne pomoći pri prevladavanju obiteljskih poteškoća i poteškoća roditelja ili udomitelja u odgoju i skrbi za djecu te osposobljavanje obitelji za funkcioniranje u svakodnevnom životu (Centar za pružanje usluga u zajednici Svitanje, 2018.). Najčešće se u okviru ove kategorije usluga pružaju usluge podrške i savjetovanje roditeljima i potencijalnim udomiteljima, podrška u kriznim situacijama, individualni i grupni savjetodavni rad s djecom i mladima, podrške u procesu prilagodbe djeteta na smještaj/boravak u udomiteljskoj obitelji i sl.

Korisnici usluge savjetovanja i pomaganja djeci i mladima nakon izlaska iz skrbi su djeca i mladi koji su dio života proveli odrastajući u ustanovi socijalne skrbi ili udomiteljskoj obitelji. Također je vidljivo da 62 korisnika državnih domova koriste uslugu savjetovanja i pomaganja djeci i

8 Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. (2020). *Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2019. godini*. Zagreb: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Preuzeto s: <https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/MDOMSP%20dokumenti/Godi%C5%A1nje%20statisticko%20izvjesce%20o%20domovima%20i%20korisnicima%20socijalne%20skrbi%202019..pdf> (19.3.2021.)

mladima nakon izlaska iz skrbi i djeci smještenoj u udomiteljskim obiteljima. U 2019. godini od ukupno njih 62 iz državnih domova, 21 djece i mladih je koristilo navedenu uslugu nakon izlaska iz skrbi, a istu uslugu je koristilo 41 djece koja su prethodno bila smještena u udomiteljskim obiteljima. Svrha programa savjetovanja i pomaganja djeci i mladima nakon izlaska iz skrbi je „prevladavanje poteškoća vezanih uz uključivanje u svakodnevni život nakon duljega boravka u domu socijalne skrbi ili kod drugog pružatelja socijalnih usluga. Svrha programa savjetovanja i pomaganja djeci smještenoj u udomiteljskim obiteljima je osposobljavanje korisnika za funkcioniranje u udomiteljskoj obitelji i svakodnevnom životu te unaprjeđivanje odnosa s udomiteljskom obitelji i prevladavanje kriznih situacija“ (Centar za pružanje usluga u zajednici Svitanje, 2018., str. 2).⁹ U radu s korisnicima se koristi individualni ili grupni rad. Provode se u obliku socijalnog rada ili psihološke podrške djeci i mladima nakon izlaska iz skrbi. Socijalni rad za korisnike usluge savjetovanja i pomaganja nakon izlaska iz skrbi uključuje:

- pružanje pomoći i podrške korisniku u razdoblju prilagodbe na samostalan život,
- podrška u zadovoljavanju svakodnevnih potreba, odnosno stanovanju i vođenju kućanstva, raspolaganju novcem, osobnom rastu i razvoju, zapošljavanju, obrazovanju, brizi o zdravlju, organizaciji slobodnog vremena i praktičnim vještinama, → podrška u suradnji s nadležnim centrima za socijalnu skrb i drugim pružateljima socijalnih usluga u zajednici u ostvarivanju prava i drugih socijalnih usluga kroz individualni i grupni savjetodavni rad.

Socijalni rad za korisnike usluge savjetovanja i pomaganja djeci smještenoj u udomiteljskim obiteljima uključuje:

- pružanje podrške u prilagodbi na udomiteljsku obitelj,
- podršku u kriznim situacijama,
- primjenu različitih metoda podrške u svrhu usmjeravanja i osposobljavanja za rješavanje problema,

⁹ Centar za pružanje usluga u zajednici Svitanje. (2018). Preuzeto s: <https://www.centar-svitanje.hr/wp-content/uploads/2018/10/Usluga-savjetovanja-i-pomaganja-djeci-i-mladima-nakon-izlaska-iz-skrbi-i-djeci-smje%C5%A1tenoj-u-udomiteljskim-objelima.pdf> (25.8.2020.)

- savjetodavni individualni i grupni rad i podršku djetetu,
- priprema djeteta za prekid usluge smještaja u udomiteljskoj obitelji i upućivanje u druge socijalne usluge i/ili povratak u biološku obitelj ili posvojenje.

Psihološka podrška za korisnike usluge savjetovanja i pomaganja nakon izlaska iz skrbi uključuje:

- pružanje pomoći i podrške korisniku u razdoblju prilagodbe na samostalni život,
- praćenje razdoblja prilagodbe na samostalno stanovanje,
- preuzimanje radnih obveza,
- odnose s partnerima, obitelji i radnim kolegama,
- psihološku podršku u kriznim situacijama kroz primjenu različitih oblika savjetovanja.

Psihološka podrška za korisnike usluge savjetovanja i pomaganja djeci smještenoj u udomiteljskim obiteljima uključuje:

individualni i grupni rad,

podršku u procesu prilagodbe djeteta na smještaj u udomiteljskoj obitelji,

podršku u sudjelovanju djeteta u procesima izražavanja mišljenja,

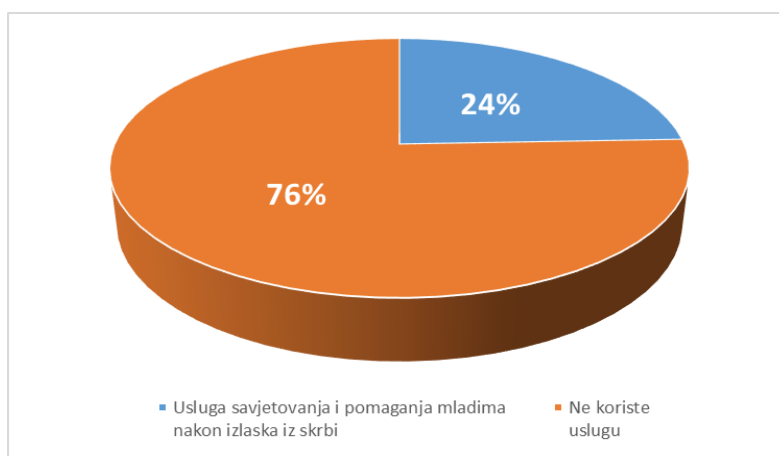
podršku u kriznim situacijama“ (Centar za pružanje usluga u zajednici Svitanje, 2018., str. 4).

Iz tablice 5. vidljivo je da je u 2018. godini bilo 45 korisnika usluga rane intervencije i to kod pružatelja usluge. Središnji državni portal navodi da se usluga rane intervencije pruža djetetu kod kojeg je u ranoj dobi utvrđeno odstupanje u razvoju, razvojni rizik ili razvojne poteškoće, u pravilu do navršene treće godine života, a najdulje do navršene sedme godine života djeteta i njegovim roditeljima, odnosno udomiteljima radi uključivanja djeteta u širu socijalnu mrežu, ako se takva usluga ne osigurava u okviru zdravstvene djelatnosti.¹⁰

10 Središnji državni portal. (2020). Preuzeto s: <https://gov.hr/moja-uprava/obitelj-i-zivot/socijalna-skrb/prava-i-usluge-za-osobe-s-invaliditetom-iz-sustava-socijalne-skrbi/usluga-rane-intervencije/1809> (25.8.2020.)

Na temelju podataka u prethodno prikazanim tablicama, u nastavku je prikazana slika koja prikazuje postotak mladih bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi koji koriste uslugu savjetovanja i pomaganja nakon izlaska iz skrbi te postotak mladih bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi koji ne koriste uslugu savjetovanja i pomaganja nakon izlaska iz skrbi.

Slika 2. Odnos mladih bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi koji koriste i onih koji ne koriste uslugu savjetovanja i pomaganja nakon izlaska iz skrbi u 2019. godini

Izvor: autoričin rad

Na slici 2. prikazan je odnos mladih bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi u 2019. godini koji koriste i onih koji ne koriste uslugu savjetovanja i pomaganja nakon izlaska iz skrbi. Naime, u 2017. godini ukupno 82 mladih bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi u dobi od 18 do 21 godinu je bilo smješteno u državnim ili nedržavnim domovima. Od ukupno 82 mladih njih 20 ili 24% je koristilo usluge savjetovanja i pomaganja nakon izlaska iz skrbi, a njih 62 ili 76% nije koristilo navedene usluge. Spomenute usluge odnosile su se na pružanje pomoći i podrške mladima u razdoblju prilagodbe na samostalan život, pomoć pri obavljanju svakodnevnih poslova, raspolaganju s novcem, rasporedu dnevnih obaveza, psihološku podršku u kriznim situacijama kroz primjenu različitih oblika savjetovanja i sl. Iz navedenog se zaključuje da vrlo mali broj mladih bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi koristi usluge savjetovanja i pomoći nakon izlaska iz skrbi te prilikom prijave u Hrvatski zavod za zapošljavanje i općenito prilikom traženja zaposlenja.

2.3 Plan deinstitucionalizacije, transformacije i prevencije institucionalizacije od 2018.-2020. godine u Republici Hrvatskoj

U prosincu 2018. godine Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku donijelo je Plan transformacije i deinstitucionalizacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi za razdoblje od 2018.-2020. godine. Plan se odnosi na sve korisničke skupine kojima se pružaju socijalne usluge, a podijeljen je na dvije cjeline koje ukratko opisuju prikaz postojećeg stanja i program mjera i aktivnosti za navedeno razdoblje. Opći cilj procesa deinstitucionalizacije i transformacije i prevencije institucionalizacije za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi je osiguravanje mjera za život djeteta u obitelji. Posebni ciljevi su:

- „jačanje ciljanih, priuštivih i dostupnih usluga podrške roditeljstvu i obiteljima kroz osiguravanje jednakomjerne dostupnosti obiteljskih centara u cijeloj Republici Hrvatskoj te jačanje njihovih kapaciteta,
- jačanje kapaciteta centara za socijalnu skrb za rano prepoznavanje i pravovremeno poduzimanje mjera prema obiteljima i djeci te priznavanja potrebnih socijalnih usluga,
- poboljšanje kvalitete, dostupnosti i usklađenosti socijalnih usluga za roditelje i djecu sa njihovim potrebama u svim županijama kroz osiguravanje pružatelja socijalnih usluga za djecu u svim županijama radi formiranja regionalnih centara/pružatelja usluga koji pružaju najširi spektar izvaninstitucionalnih socijalnih usluga u skladu s utvrđenim prioritetima i potrebama na lokalnoj razini (savjetovanje i pomaganje, rana intervencija, psihosocijalna podrška, pomoć pri uključivanju u programe redovnog odgoja i obrazovanja (integracija), organizirano stanovanje i dr.),
- poticanje razvoja udomiteljstva kroz jačanje kapaciteta centara za socijalnu skrb za provedbu obveza sukladno Zakonu o udomiteljstvu i jačanje kapaciteta doma socijalne skrbi i centara za pružanje usluga u zajednici za provođenje posebnih obveza sukladno Zakonu o udomiteljstvu,

- odvajanje djelatnosti odgoja i obrazovanja od djelatnosti socijalne skrbi u domovima socijalne skrbi“. (Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, 2018., str. 9)

Nakon provedenih ciljeva u planiranom razdoblju pokazateljima provedbe smatra se broj djece kojima se pružaju institucionalne socijalne usluge u odnosu na izvaninstitucionalne usluge te broj djece kojima se pružaju socijalne usluge u županiji prebivališta u odnosu na broj djece kojima se pružaju socijalne usluge izvan mjesta prebivališta. Sustav socijalne politike ima za prioritet zaštitu i dobrobit djece, osobito one bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Stoga se kao jedan od ciljeva deinstitucionalizacije i transformacije u Planu deinstitucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011.-2016.-(2018.) navodi cilj da se do 2016. godine promijeni omjer institucijske i izvaninstitucijske skrbi na 20% korisnika u institucijskim oblicima skrbi i 80% korisnika u izvaninstitucijskim oblicima smještaja za djecu i mladež bez odgovarajuće roditeljske skrbi, u skladu s nacionalnim strateškim ciljevima skrbi o djeci i mladima. (Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, 2010) U tablici 6. dan je prikaz broja korisnika institucijskog i broja korisnika izvaninstitucijskog oblika smještaja u razdoblju od 2014.-2016. godine.

Tablica 6. Broj korisnika institucijskog i izvaninstitucijskog oblika smještaja u razdoblju od 2014.-2016. godine

	Korisnici – institucijski oblik smještaja	%	Korisnici – izvaninstitucijski oblik smještaja	%	Ukupno korisnici
Početno stanje 2010. ¹	990	38%	1600	62%	2590
Procijenjeno stanje 2016. ²	518	20%	2072	80%	2590
Stanje 2016. ³	665	23%	2182	77%	2847

Izvor: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, 2018., str. 13.

Iz tablice 6. vidljivo je da je gotovo postignut ciljani omjer iz Plana deinstitucionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011.-2016.-(2018.), iako je ukupni broj smještene djece u institucijskim i izvaninstitucijskim oblicima skrbi u 2016. godini veći od procijenjenog broja navedenog u Planu deinstitucionalizacije i transformacije.

Na slici 3. prikazana je dostupnost socijalnih usluga za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi po županijama, gdje svijetlosiva boja označava nedostupnost socijalnih usluga u pojedinoj županiji.

Slika 3. Dostupnost socijalnih usluga za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi po županijama

Izvor: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, 2018., str. 14.

Sa slike 3. vidljivo je da su u razdoblju od 2014.-2016. godine u Virovitičko-podravskoj, Bjelovarsko-bilogorskoj, Krapinsko-zagorskoj, Zadarskoj i Šibensko-kninskoj županiji socijalne usluge nedostupne. Kako bi se osigurala dostupnost usluga, prvenstveno u navedenim županijama, potrebno je osigurati pružatelje usluga. Osim toga, a kako bi se osigurala prevencija institucionalizacije potrebno je osigurati veći broj izvaninstitucionalnih usluga u svim područjima Republike Hrvatske.

2.4 Međunarodne organizacije i institucije koje skrbe o mladima iz domova za nezbrinutu djecu

U Europi mnogobrojna djeca nisu u mogućnosti odrastati u obiteljskom okruženju. Kao i u Republici Hrvatskoj i njima se nakon službene intervencije nudi neki oblik izvanobiteljske skrbi u kojima će im se osigurati i nastojati ponuditi i poboljšati njihove mogućnosti razvoja. Na europskoj razini, preporuke Vijeća Europe o pravima djece koja žive u institucionalnoj skrbi također pružaju okvir za rad s djecom bez odgovarajuće obiteljske skrbi. Neke od međunarodnih organizacija za skrb o djeci su IFCO – International Foster Care Organisation (Međunarodna organizacija za udomiteljstvo), FICE, SOS Children`s Villages International (SOS Dječje selo), Eurochild, Hope and Homes for Children.

IFCO – International Foster Care Organisation odnosno Međunarodna organizacija za udomiteljstvo je osnovana 1981. godine kao dobrotvorna organizacija u Velikoj Britaniji. IFCO je od početka svog postojanja međunarodna organizacija koja se temelji na članstvu s naglaskom na uključenost osoba koje imaju iskustvo u području skrbi za djecu i mlade. IFCO pruža pomoć diljem svijeta djeci i mladima u institucionalnoj skrbi, udomiteljima i stručnjacima koji rade s djecom i mladima u skrbi te njihovim obiteljima. Vizija IFCO-a je pružiti pomoć i podršku djeci i mladima u institucionalnoj skrbi diljem svijeta kako bi isti imali mogućnost živjeti u obiteljskom okruženju jer je to jedini preduvjet za daljnji rast, razvoj i napredak djece i mladih.¹¹ IFCO slovi kao međunarodna organizacija kojoj je jedinstveni cilj pružanje podrške udomiteljskoj i rodbinskoj skrbi za djecu i mlade koji odrastaju izvan obiteljskog okruženja. Svoj posao i cilj provode kroz konferencije, dijeljenje informacija te direktan rad s djecom i mladima bez odgovarajuće obiteljske skrbi.

FICO – International Federation of Education Communities (Međunarodna federacija obrazovnih zajednica) je međunarodna mreža organizacija i stručnjaka koji rade na području skrbi o djeci i mladima iz više od 35 zemalja diljem svijeta (International Federation of Education Communities, 2020.).¹² Vizija FICO-a je stvoriti mreže diljem svijeta kako bi podržali što više akcija i osoba koje rade i brinu o djeci i mladima bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Sve

11 International Foster Care Organisation. (2020). Preuzeto s: <https://www.ifco.info/about-ifco/mission-statement/> (26.8.2020.)

12 International Federation of Education Communities. (2020). Preuzeto s: <https://www.ficeinter.net/> (26.8.2020.)

aktivnosti koje se provode u svrhu pomoći djeci i mladima bez odgovarajuće roditeljske skrbi poštuju osobnost, interese i potrebe svakog djeteta ili mlade osobe bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Članstvo u mreži svakoj zemlji omogućuje razmjenu znanja, iskustava i dobrih praksi, udruživanje snaga u projektnim aktivnostima, pronalaženje inovativnih rješenja za zajedničke probleme, postavljanje viših ciljeva i postizanje promjena za boljitak djece i mladih bez odgovarajuće roditeljske skrbi. FICE prepoznaje osobnost djece, mladih i njihovih roditelja, podržava obitelj kao osnovnu društvenu strukturu za odgoj djece, ne prisiljavaju djecu i mlade da se pridržavaju unaprijed utvrđenih normi, nastoji pronaći rješenja koja osiguravaju sigurnost djece i mladih, svoj rad temelji na Konvenciji UN-a o pravima djeteta, odbacuje svaku etničku, seksualnu, jezičnu, vjersku, političku ili društvenu diskriminaciju (International Federation of Education Communities, 2020.).¹³ FICE potiče profesionalnu razmjenu između nacionalnih sekcija.

SOS Children`s Villages International ili SOS Dječje selo je najveća svjetska nevladina organizacija koja nudi pomoć i brigu djeci i mladima bez odgovarajuće roditeljske skrbi te obiteljima u riziku. Organizacija je osnovana 1949. godine te od tada djeluje na svjetskom tržištu. Danas djeluje u 136 zemalja, od toga na području Afrike u 47 zemalja, na području Azije i Oceanije u 32 zemlje, na području Amerike u 22 zemlje i na području Europe u 35 zemalja. U sklopu organizacije SOS Children`s Villages International djeluje sveukupno 118 nacionalnih udruga SOS Dječjih sela diljem svijeta.¹⁴ SOS Children`s Villages International nastoje riješiti navedeni globalni problem nezbrinute djece i mladih na lokalnoj razini. Prema izvoru SOS Dječje selo Hrvatska „SOS Dječja sela brinu se za djecu bez roditelja i roditeljske skrbi, neovisno o njihovoj rasnoj, nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti, pružaju im ljubav i sigurnost u obiteljskom okruženju, trajan dom i obrazovanje za sretno i mirno djetinjstvo. Danas u svijetu postoji 571 SOS Dječjih sela i 2310 popratna SOS projekta, a to su SOS dječji vrtići, SOS projekti za mlade, SOS društveni centri, SOS škole, SOS obrazovni centri, SOS bolnice, kao i SOS projekti za hitne intervencije“.¹⁵ Zajedno s vladama, lokalnim zajednicama, donatorima i partnerima zalažu se za prava djece i mladih, nastoje objediniti obitelj kada je to moguće,

13 International Federation of Education Communities. (2020). Preuzeto s: <https://www.ficeinter.net/> (26.8.2020.)

14 SOS Children`s Villages International. (2020). Preuzeto s: <https://www.sos-childrensvillages.org/> (26.8.2020.)

15 SOS Dječje selo Hrvatska. (2020). Preuzeto s: http://sos-dsh.hr/hr/sos_djecje_selo_hrvatska.aspx# (26.8.2020.)

pružaju alternativnu skrb kada je potrebno te podržavaju mlade na njihovom putu prema neovisnosti. Temeljna svrha njihova postojanja je: osigurati djeci dom i obiteljsko okruženje i ozračje, učiniti obitelj jačom, promicati dječja prava te zaštititi djecu u hitnim slučajevima. (SOS Children`s Villages International, 2020.)¹⁶ Udruga SOS Dječje selo Hrvatska djeluje od 25. veljače 1992. godine. Tada je postalo ravnopravan član SOS Kinderdorf Internationala, najveće svjetske nevladine organizacije za zbrinjavanje djece i mladeži, sa sjedištem u Innsbrucku u Austriji.

Eurochild je mreža organizacija i pojedinaca koji rade diljem Europe na promicanju prava i dobrobiti djece i mladih. Eurochild ima 176 članova, od kojih su 129 punopravni članovi, 43 pridruženi članovi i 4 počasna člana u 34 zemlje, a 23 nacionalne mreže organizacija za zaštitu prava djece imenovane su nacionalnim mrežama partnera (Eurochild, 2020).¹⁷ Rad organizacije Eurochild je podržan Konvencijom UN-a o pravima djeteta. Međunarodni ugovor o ljudskim pravima štiti prava djece i mladih bez odgovarajuće skrbi. Mreža Eurochild-a sufinancirana je Programom EU-a za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI), koji između ostalog promiče borbu protiv socijalne isključenosti i siromaštva.

Hope and Homes for Children je međunarodna organizacija koja je danas na čelu rastućeg globalnog pokreta za vođenje institucionalne skrbi o djeci i mladima (Hope and Homes for Children, 2020).¹⁸ Hope and Homes for Children ili „Nada i domovi za djecu“ su svjetski stručnjaci u području deinstitutionalizacije. Nastoje riješiti osnovne uzroke raspada obitelji, podržavaju odgoj i rast djece u stabilnim obiteljima, žele stvoriti budućnost u kojoj su sirotišta i institucije eliminirani. Glavna inspiracija u njihovom radu su hrabra, otporna i snažna djeca i mladi zbog kojih i postoje.

16 SOS Children`s Villages International. (2020). Preuzeto s: <https://www.sos-childrensvillages.org/> (26.8.2020.)

17 Eurochild. (2020). Preuzeto s: <https://www.eurochild.org/> (26.8.2020.)

18 Hope and Homes for Children (2020). Preuzeto s: <https://www.hopeandhomes.org/> (26.8.2020.)

3 TIJELA DRŽAVNE UPRAVE ZA SOCIJALNU POLITIKU I MLADE

Ministarstva zajedno s državnim upravnim organizacijama čine tijela državne uprave. Čelnik ministarstva je ministar, koji odlukom određuje državnog tajnika koji ga zamjenjuje u slučaju odsutnosti ili spriječenosti. Državni tajnik je za svoj rad odgovoran ministru i Vladi. Tijela državne uprave u Republici Hrvatskoj čini „16 ministarstava i 12 državnih upravnih organizacija“. (Zakon o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave, NN 85/20) Za potrebe ovog rada u nastavku će biti opisano Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike te jedna državna upravna organizacija, a to je Središnji državni ured za demografiju i mlade. Do 23. srpnja 2020. godine današnje poslove ova dva tijela državne uprave je obavljalo Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Za potrebe i analizu podataka u ovom radu potrebno je navesti poslove koje provodi Središnji državni ured za demografiju i mlade. Prema Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (NN 85/20) Središnji državni ured za demografiju i mlade preuzeo je poslove koji se odnose na demografiju i mlade od bivšeg Ministarstva demografije, obitelji, mladih i socijalne politike. Danas Središnji ured za demografiju i mlade obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na praćenje i analizu demografskih trendova i kretanja u Republici Hrvatskoj te poslove koji se odnose na poboljšanje i unapređenje kvalitete života mladih i izgradnji cjelovite, sveobuhvatne i međuresorne politike za mlade. Osim toga, Središnji državni ured za demografiju i mlade razvija mjere i programe koji rade na sprječavanju socijalnog isključenja mladih ljudi te im pružaju temelje za cjelovit, kreativan i dostojanstven život u razdoblju njihove mladosti. Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike je od bivšeg Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku preuzelo poslove koji se odnose na poslove socijalne politike i obitelji.

3.1 Središnji državni ured za demografiju i mlade

Do 23. srpnja 2020. godine poslovi iz djelokruga demografije i mladih bili su pod okriljem tadašnjeg Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Od 24. srpnja 2020. godine navedene poslove obavlja Središnji državni ured za demografiju i mlade. Prema Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (NN 85/20) Središnji državni ured za demografiju obavlja sljedeće poslove:

- „prati i analizira demografske trendove i kretanja u RH (promjene u broju stanovnika, migracije i struktura stanovništva),
- predlaže mjere usmjerene na porast nataliteta, uravnoteženje dobne strukture, održanje prostorne ravnoteže stanovništva,
- motivira mlade za ostanak u RH, predlaže mjere podrške roditeljstvu te mjere usmjerene usklađivanju obiteljskog i profesionalnog života,
- nadzor i praćenje primjene propisa o doplatku za djecu, roditeljnim i roditeljskim dopustima i naknadama, pomoći za opremu novorođenog djeteta,
- usklađuje rad državnih i ostalih tijela pri ostvarivanju aktivnosti demografskog razvitka i populacijske politike,
- predlaže Vladi RH promjene zakona i drugih propisa iz područja demografske politike,
- obavlja poslove usmjerene na podizanje svijesti i edukaciju građana o važnosti demografskih pitanja i revitalizacije stanovništva,
- pruža potporu lokalnoj i regionalnoj samoupravi te organizacijama civilnog društva u razradbi vlastitih programa usmjerenih na demografski razvitak.

Središnji državni ured za demografiju i mlade obavlja upravne i stručne poslove koji se odnose na poboljšanje i unapređenje kvalitete života mladih i izgradnji cjelovite, sveobuhvatne i međuresorne politike za mlade koja obuhvaća:

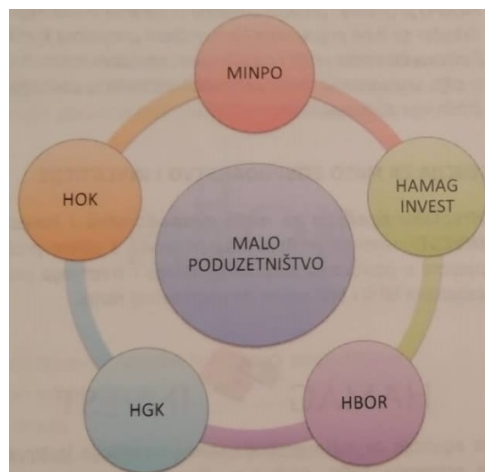
- predlaganje i provođenje strateških dokumenata, zakona, drugih akata, programa i projekata u području politike za mlade te njihovo praćenje i vrednovanje, a posebno u području partnerskog uključivanja mladih u procese sudjelovanja u donošenju odluka, neformalnog obrazovanja, slobodnog vremena i kulture mladih, volontiranja i sudjelovanja u razvoju civilnoga društva, promicanja političke participacije i zaštite ljudskih prava, informiranja, mobilnosti te osiguranja kvalitetne i redovite potpore organiziranom sektoru mladih i njegovu djelovanju,
- razvijanje mjera i programa koji rade na sprječavanju socijalnog isključenja mladih ljudi te im daju osnovu za cjelovit, kreativan i dostojanstven život u razdoblju njihove mladosti

- sudjelovanje u radu institucija EU i suradnja s drugim međunarodnim institucijama sukladno svojoj nadležnosti i djelokrugu“.

3.2 Potporna infrastruktura malom poduzetništvu u Republici Hrvatskoj

Osim države i njezinih poticajnih mjera u Republici Hrvatskoj postoje i institucije u vlasništvu pojedinaca ili skupina koje također pružaju dva oblika potpora, i to financijsku i nefinancijsku potporu. „Financijska podrška podrazumijeva razne poticaje u obliku donacija i subvencija. Nefinancijska podrška ogleda se u obliku obrazovanja i savjetodavnih usluga“. (Arambašić, Čalić i Rupčić, 2013, str. 10) Poduzetnička infrastruktura u Republici Hrvatskoj obuhvaća poduzetničke zone i poduzetničke potporne institucije, a osnovna pitanja su uređena Zakonom o unapređenju poduzetničke infrastrukture. U potporne institucije za razvoj malog poduzetništva u Republici Hrvatskoj ubrajaju se Ministarstvo poduzetništva i obrta (MINPO), Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG BICRO), Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR), Hrvatska gospodarska komora (HGK) i Hrvatska obrtnička komora (HOK). Navedeno je prikazano na sljedećoj slici.

Slika 4. Potporne institucije za razvoj malog poduzetništva

Izvor: Arambašić i sur., (2013), str. 11.

Cilj potpornih institucija koje su prikazane na prethodnoj slici je pomoći malim poduzetnicima da lakše pokrenu posao i održe ga u prvim godinama poslovanja. Samim time, također potiču i

jačaju poduzetništvo i razvoj cjelokupnog gospodarstva zemlje. U nastavku je dan prikaz temeljnih funkcija postojanja svake od gore prikazanih institucija.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (MINGO) pod ovim nazivom djeluje od 22. srpnja 2020. godine. Do tada je Ministarstvo djelovalo pod nazivom Ministarstvo poduzetništva i obrta. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na:

- „razvoj i unapređenje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva,
- instrumente i mjere gospodarske politike,
- razvoj mikro, malog i srednjeg poduzetništva,
- industrijsku politiku i politiku primjene inovacija i novih tehnologija,
- upravljanje jamstvenim fondom za unapređenje industrije,
- poslove vezane uz primjenu i korištenje prava intelektualnog i industrijskog vlasništva i poticanje stvaralaštva u industriji i trgovini u cilju razvoja konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva,
- rudarstvo,
- strategiju olakšavanja i poticanja ulaganja i izvoza“.¹⁹

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije ili HAMAG BICRO nastala je 2014. godine. Zalaže se za poticanje malog gospodarstva i razvoj poduzetništva u RH. Prema podacima sa službene internetske stranice HAMAG BICRO djelatnost agencije obuhvaća “poticanje osnivanja i razvoja subjekata malog gospodarstva, poticanje ulaganja u malo gospodarstvo, financiranje poslovanja i razvoja subjekata malog gospodarstva kreditiranjem i davanjem jamstva subjektima malog gospodarstva za odobrene kredite od strane kreditora, kao i davanjem potpora za istraživanje, razvoj i primjenu suvremenih tehnologija. Djelatnosti Agencije su u nadležnosti Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja”.²⁰ HAMAG BICRO je vrlo

19 Republika Hrvatska Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. Preuzeto s: <https://gospodarstvo.gov.hr/o-ministarstvu/ustroj-ministarstva/86?query=page/kategorija/ustroj-ministarstva> (19.8.2020.)

20 HAMAG BICRO. *Povijest*. Preuzeto s: <https://hamagbicro.hr/o-nama/> (19.8.2020.)

značajna i poticajna agencija za male poduzetnike, pogotovo one u pokretanju poslovanja jer im nudi podršku od samog začetka ideje pa kroz sve faze njihovog poslovanja, dakle do komercijalizacije i plasmana proizvoda ili usluge na tržište. Njezina je svrha poticanje malog gospodarstva i razvoj poduzetništva u Republici Hrvatskoj.

Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR) osnovana je 12. lipnja 1992. godine sa svrhom kreditiranja obnove i razvitka hrvatskoga gospodarstva nakon Domovinskog rata. Osnovna zadaća Hrvatske banke za obnovu i razvitak je poticanje razvitka hrvatskog gospodarstva. Cilj joj je osnažiti hrvatsko gospodarstvo, a to nastoji postići kreditiranjem, osiguranjem izvoza od političkih i komercijalnih rizika, izdavanjem garancija te poslovnim savjetovanjem.

“Djelatnosti HBOR-a su:

- financiranje obnove i razvitka hrvatskoga gospodarstva,
- financiranje infrastrukture,
- poticanje izvoza,
- potpora razvitku malog i srednjeg poduzetništva,
- poticanje zaštite okoliša,
- osiguranje izvoza hrvatskih roba i usluga od netržišnih rizika.”²¹

Hrvatska gospodarska komora ili HGK se još naziva i krovnom kućom domaćeg poduzetništva. “Najstarija je hrvatska i regionalna gospodarska institucija, a promiče, zastupa i štiti interese svojih članica pred državnim i drugim tijelima u Hrvatskoj i inozemstvu već 165 godina”.²² Član Hrvatske gospodarske komore je svako trgovačko društvo koje je registrirano na trgovačkom sudu. Kroz svoju regionalno razgranatu infrastrukturu HGK pruža niz informacija, baza podataka i poduzetničkih edukacija, pravno savjetovanje, također sufinancira nastupe na sajmovima te nudi savjete pri apliciranju sredstava iz EU fondova, daje preporuke komercijalnim bankama ili pri javnoj nabavi poslova u zemlji ili inozemstvu. Hrvatska gospodarska komora provodi i

21 Hrvatska banka za obnovu i razvitak. *Tko smo*. Preuzeto s: <https://www.hbor.hr/naslovnica/hbor/o-nama/> (19.8.2020.)

22 Hrvatska gospodarska komora. Preuzeto s: <https://www.hgk.hr/> (19.8.2020.)

programe povezivanja poduzetnika, informiranja i pružanja stručne pomoći poduzetnicima pri pokretanju poslovanja te tako pomaže inovativnim gospodarskim subjektima i pojedincima u razvoju novih proizvoda i usluga te njihovom plasmanu na tržište.

Hrvatska obrtnička komora ili HOK je samostalna stručno poslovna organizacija obrtnika koja je osnovana radi promicanja, usklađivanja i zastupanja zajedničkih interesa obrtništva. Bavi se promocijom obrtništva, pružanjem pomoći obrtnicima prilikom osnivanja i poslovanja obrta, pravnim, financijskim i tehničko-tehnološkim savjetovanjem.²³ Hrvatska obrtnička komora putem projekta HOK Obrtnik plus nastoji svojim članovima omogućiti kvalitetnije i povoljnije poslovanje te poticajno poduzetničko okruženje. Tako primjerice Hrvatska obrtnička komora obrtnicima osigurava pogodnosti kod dobavljača roba i usluga iz raznih gospodarskih grana, čime se ostvaruju značajne uštede u poslovanju. Isto tako, članovima je, primjerice, osigurana povoljnija cijena električne energije, naftnih derivata, plina, telekomunikacijskih usluga, osiguranja, konzalting usluga, studijskih programa, preplate na tiskane medije, informatičkih usluga, automobila i sl.

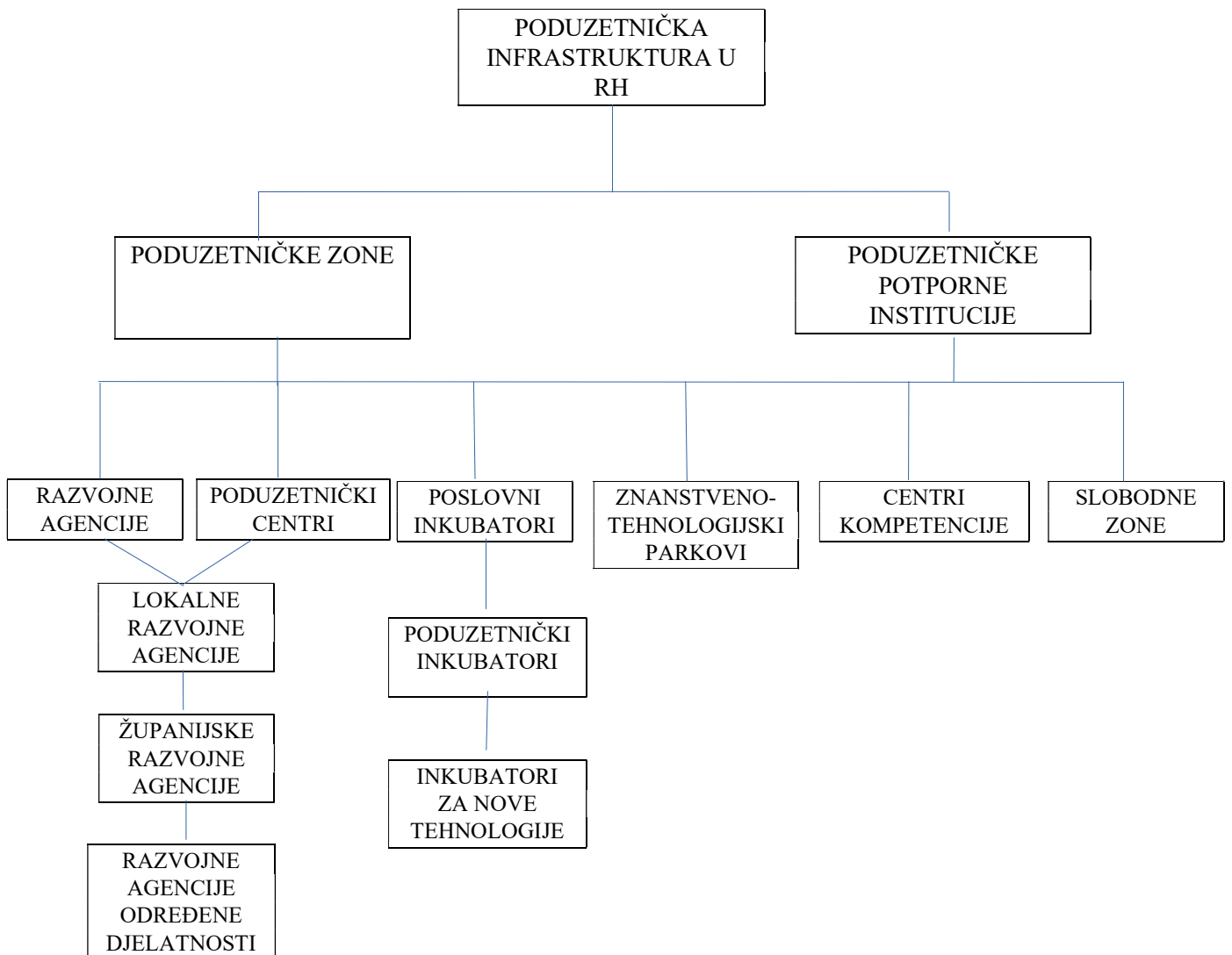
3.3 Poduzetnička infrastruktura u Republici Hrvatskoj

Gore su navedene i opisane institucije koje djeluju u Republici Hrvatskoj te uz državne institucije pružaju pomoć i potporu malim poduzetnicima prilikom pokretanja poslovanja, ali i u kasnijim godinama poslovanja. Ove institucije pružaju financijske i nefinancijske potpore poduzetnicima. Poduzetnička infrastruktura u Republici Hrvatskoj obuhvaća poduzetničke zone i poduzetničke potporne institucije, a osnovna pitanja njihovog uređenja propisana su Zakonom o unapređenju poduzetničke infrastrukture, koji osim navedenog uređuje i vrstu i kategorizaciju poduzetničkih zona i poduzetničkih potpornih institucija. Prema Zakonu o unapređenju poduzetničke infrastrukture (NN 57/18) poduzetnička infrastruktura u širem smislu definira se kao „ukupnost svih prostorno specifičnih oblika odvijanja različitih poduzetničkih aktivnosti nastalih kao rezultat promišljenog i organiziranog prostorno razvojnog koncepta jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno Republike Hrvatske“. U užem smislu istog Zakona poduzetnička infrastruktura predstavlja „sustav poduzetničkih zona, odnosno poduzetničkih

23 Hrvatska obrtnička komora. Preuzeto s: <https://www.hok.hr/> (19.8.2020.)

potpornih institucija unutar Republike Hrvatske“. Cilj svake zemlje je kontinuirano poboljšanje i ulaganje u poduzetničku infrastrukturu jer njezinim unapređenjem se direktno utječe na brži rast poduzetništva i povećanje investicija i zaposlenosti unutar područja na kojem se poduzetnička infrastruktura planira, odnosno gradi. Na sljedećoj slici prikazuje se poduzetnička infrastruktura u Republici Hrvatskoj sukladno Zakonu o unapređenju poduzetničke infrastrukture.

Slika 5. Poduzetnička infrastruktura u Republici Hrvatskoj

Izvor: izrada autora prema Zakonu o unapređenju poduzetničke infrastrukture (NN 57/18)

Na prethodnoj slici vidljiva je razgranata struktura poduzetničkih zona i poduzetničkih potpornih institucija koje djeluju u Republici Hrvatskoj. Poduzetničke zone i potporne institucije omogućavaju obavljanje poduzetničkih aktivnosti u standardiziranim uvjetima visoke

infrastrukturne opremljenosti. One poduzetnicima koji posluju unutar poduzetničke infrastrukture pružaju različite poticajne mjere i olakšice u svim fazama poslovanja i investiranja. Zakon o unapređenju poduzetničke infrastrukture (NN 57/18) poduzetničke zone definira kao „infrastrukturno opremljena područja definirana prostornim planovima, namijenjena obavljanju određenih vrsta poduzetničkih, odnosno gospodarskih aktivnosti. Osnovna karakteristika poduzetničkih zona je zajedničko korištenje infrastrukturno opremljenog i organiziranog prostora od strane poduzetnika kojima se poslovanjem unutar poduzetničke zone omogućuje racionalizacija poslovanja i korištenje raspoloživih resursa poduzetničke zone zajedno s ostalim korisnicima poduzetničke zone. Poduzetničke potporne institucije su subjekti usmjereni na stvaranje kvalitetnog, korisnički orijentiranog poduzetničkog okruženja u Republici Hrvatskoj koji provode programe usmjerene na razvoj poduzetništva.“ Na slici 1. je vidljivo da poduzetničke potporne institucije čine razvojne agencije, poduzetnički centri, poslovni inkubatori, znanstveno-tehnologijski parkovi, centri kompetencije te slobodne zone. Zakon o unapređenju poduzetničke infrastrukture (NN 57/18) definira razvojne agencije kao „registrirane pravne osobe zadužene za operativno provođenje mjera za razvoj gospodarstva i poduzetništva na lokalnoj (regionalnoj) i nacionalnoj razini, poticanje i privlačenje investicija te iniciranje i realizaciju projekata poticanja gospodarskog razvitka i poduzetništva, objedinjavajući rad gospodarskih subjekata, lokalnih i regionalnih poduzetničkih institucija te visokoobrazovanih institucija i centara znanja“. Lokalne razvojne agencije osnivaju jedinice lokalne samouprave, županijske razvojne agencije osnivaju jedinice područne ili regionalne samouprave, a razvojne agencije određene djelatnosti su osnovane od strane jedinice lokalne i/ili područne odnosno regionalne samouprave. Poduzetnički centri su prema Zakonu o unapređenju poduzetničke infrastrukture (NN 57/18) „registrirane pravne osobe zadužene za operativno provođenje mjera za razvoj i poticanje poduzetništva na lokalnom i/ili širem području (županija, regija), koji predstavljaju središta stručne i edukativne pomoći poduzetnicima radi razvoja poduzetništva u sredinama u kojima su osnovani. Poslovni inkubatori su registrirane pravne osobe koje pružaju stručnu tehničku i edukativnu pomoć za pokretanje poduzetničkih pothvata i poduzeća te njihov brz i održiv razvoj, uključujući poslovne (radne) prostore po povoljnijim uvjetima za poduzetnike početnike do treće godine poslovanja. Znanstveno-tehnologijski parkovi su registrirane pravne osobe koje se osnivaju radi komercijalizacije znanstvenih rezultata, poticanja suradnje znanstvenika i gospodarstvenika. Centri kompetencije predstavljaju specijalizirane

poslovne subjekte koji provode istraživačke projekte razvojnog ili proizvodnog karaktera i razvijaju kompetencije u pojedinim područjima te s kojim drugi poslovni subjekti mogu ugovoriti usluge istraživanja i razvoja u svrhu jačanja pojedinih industrijskih grana. Usmjereni su na razvojna i primijenjena istraživanja i njihovu komercijalizaciju te potporu i jačanje intelektualnog vlasništva unutar specifičnih tematskih područja i grana kompetencije. Slobodne zone osnivaju se temeljem odluka Vlade Republike Hrvatske“. Dakle, razvijena poduzetnička infrastruktura neke zemlje nudi mnogobrojne prednosti poduzetnicima koji posluju unutar nje, kao što su primjerice, osiguravanje pravovremenih informacija poduzetnicima potrebnih za poslovanje, pružanje stručne, financijske, savjetodavne pomoći, organizacija seminara namijenjenih poduzetnicima i sl.

3.4 Program Europske unije za zapošljavanje i socijalne inovacije

Program Europske unije za zapošljavanje i socijalne inovacije ili EaSI zajedno s Europskim socijalnim fondom (ESI), Fondom europske pomoći za najpotrebitije (FEAD) i Europskim fondom za prilagodbu globalizaciji čini četvrti stup Inicijative Europske unije za zapošljavanje i socijalnu uključenost 2014.-2020.

“Europski socijalni fond predstavlja glavni financijski instrument Unije za ostvarivanje strateških ciljeva europske politike zapošljavanja.” (Mikuš Žigman, 2010: 607) Europski socijalni fond financira provedbu projekata kojima je cilj potaknuti prilagodljivost radnika i poduzeća uvjetima na tržištu rada, određenim ciljnim skupinama (žene, migranti, nezaposleni i sl.) olakšati pristup tržištu, unaprijediti socijalno uključivanje, suzbijati diskriminaciju na tržištu rada te reformirati obrazovne sustave i razvijati ljudski kapital. Financijska sredstva iz proračuna Europskog socijalnog fonda na raspolaganju su državama članicama i regijama kroz pojedine projekte koji se odvijaju pod vodstvom različitih organizacija odnosno sudionika kao što su javne uprave, poduzeća, nevladine organizacije i socijalni partneri aktivni na području zapošljavanja i socijalne uključenosti. Zainteresirane organizacije mogu se obratiti upravi Europskog socijalnog fonda u vlastitom gradu ili regiji. Zahtjev za financiranje mogu podnijeti i drugi oblici organizacija iz javnog i privatnog sektora kao što su lokalne i regionalne vlasti, obrazovne institucije, nevladine institucije, sindikati, radnička vijeća, predstavnici industrije i profesionalne udruge pojedinih

poduzeća. Europski socijalni fond podupire sljedeće prioritete ulaganja u okviru tematskih ciljeva:

- “promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage,
- promicanje socijalne uključenosti i borba protiv siromaštva i svake diskriminacije,
- ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje te cjeloživotno učenje,
- jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i učinkovite javne uprave”. (Jeleč Raguž, 2019: 18)

1. siječnja 2014. godine pokrenut je program Europske unije za zapošljavanje i socijalne inovacije, u sklopu kojega je osigurano 920.000.000 eura za razdoblje od 2014-2020. godine. Republika Hrvatska Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku (2020) ističe da će se kroz program će se podržati inovativne socijalne politike, promicati mobilnost radne snage, olakšati pristup mikrokreditiranju i poticati socijalno poduzetništvo.²⁴ 61% od ukupno osiguranog iznosa u okviru programa EaSI poduprijet će aktivnosti kao što su usporedive analize, uzajamno učenje i razmjena primjera dobre prakse u području zapošljavanja i socijalne politike. Također se pomaže državama članicama u provedbi zakonodavstva EU u području zapošljavanja, socijalne politike i uvjeta rada. Oko 100 milijuna eura²⁵ iz osiguranog proračuna namijenjeno je za provjeru novih rješenja u području zapošljavanja i socijalne politike u ključnim područjima kao što su zapošljavanje ili uključivanje mladih.

24 Republika Hrvatska Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku (2020). Preuzeto s: <https://mdomsp.gov.hr/istaknute-teme/medjunarodna-suradnja-i-eu/programi-eu/program-europske-unije-za-zaposljavanje-i-socijalne-inovacije-easi-program-unije-za-zaposljavanje-i-socijalnu-solidarnost-progress/524> (20.8.2020.)

25 Republika Hrvatska Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku (2020). Preuzeto s: <https://mdomsp.gov.hr/istaknute-teme/medjunarodna-suradnja-i-eu/programi-eu/program-europske-unije-za-zaposljavanje-i-socijalne-inovacije-easi-program-unije-za-zaposljavanje-i-socijalnu-solidarnost-progress/524> (20.8.2020.)

4 PREGLED SADAŠNJE SITUACIJE O ZAPOSLENJU MLADIH IZ DOMOVA ZA NEZBRINUTU DJECU

Prije otprilike jednog stoljeća mnoge zapadne države su počele intervenirati na tržištu te uvoditi mrežu socijalne sigurnosti kao zaklon od socijalističkih pritisaka. To novo poimanje društva nazvano je državom blagostanja. Stavovi prema državi blagostanja postepeno su se razvili u mješovito tržišno gospodarstvo koje se danas prepoznaje u demokratskim europskim i sjevernoameričkim društvima. U tim društvima tržište je odgovorno za proizvodnju i određivanje cijena većine dobara i usluga, dok vlade upravljaju gospodarstvom i osiguravaju mrežu sigurnosti za siromašne, nezaposlene i starije. Jedan od najproturječnijih vidova državne politike uključuje politike prema siromašnima. Postavljaju se brojna pitanja, poput: Bi li domaćinstva trebala imati zajamčene dohotke? Ili možda samo minimalnu razinu hrane, zaklon i zdravstvenu skrb? Bi li oporezivanje trebalo biti progresivno, preraspodjeljivati dohodak od bogatih siromašnima? Ili bi oporezivanje trebalo biti primarno usmjereno na promicanje gospodarskog rasta i učinkovitosti? Kako su društva postajala sve bogatija navedena su pitanja postajala sve spornija. Porezni teret je rastao, a samim time i pobune protiv istih, što je izazvalo smanjenje poreznih stopa. Ova pitanja su i u svijetu današnjice jedna od važnih ekonomskih pitanja. Ljudi se pitaju koliki dio gospodarskog kolača mora biti žrtvovan kako bi se mogao ravnomjernije razdijeliti i na koji bi se način trebali preinačiti programi potpore kako bi se zadržao cilj smanjenja oskudica i nejednakosti bez da država bankrotira. U nastavku ovog poglavlja će se iznijeti činjenice i provesti analiza o snagama i slabostima različitih programa koji bi imali veliku korist u promicanju osjećaja pravednosti i uključivanja socijalno osjetljivih skupina u sektor turizma.

4.1 Deinstitutionalizacija djece bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi u zemljama Europe kao pozitivna promjena

Temeljem Konvencije o pravima djeteta te suvremenim spoznajama razvojne psihologije za djetetovu dobrobit je najbolje da dijete odrasta u obiteljskom okruženju. Međutim, u nekim slučajevima to nije moguće pa se u većini slučajeva djeca bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi smještaju u institucije. Prema Ajduković (2004: 301) „postajemo svjesni učinka institucionalne skrbi za djecu za društvo u cjelini. Institucionalna skrb obnavlja diskriminaciju,

potvrđujući da određene skupine djece trebaju živjeti izvan temeljne skupine društva - obitelji“. Uobičajeni način na koji se izražava koliko često se djeca zbrinjavaju u institucijama, odnosno broj djece koji su u sustavu javne skrbi je navođenje njihovog broja u odnosu na 1000 djece u dobi od 0-18 godina u nekoj državi. Ajduković (2004: 302) navodi da su s obzirom na broj djece koja žive u instituciji vodile Bugarska, Rusija i Rumunjska, gdje na 1000 djece njih 10 do 20 živi u instituciji. Zatim slijede Poljska, Mađarska, Moldavija, Litva, Latvija i Estonija s 5 do 10 djece smještenih u instituciji. U zemljama srednje i istočne Europe se nalaze i najsiromašnije i najveće institucije u cjelokupnoj Europi koje smještaju od 100 do 300 djece, kojima je ponekad problem zadovoljavanje i najosnovnijih potreba kao što su prehrana, odjeća te zdravstvena skrb. U zemljama srednje i istočne Europe do sredine devedesetih godina nisu postojali nikakvi alternativni oblici izvaninstitucionalnog zbrinjavanja pa je u fokusu brojnih međunarodnih organizacija za promicanje prava djece, poput UNICEF-a i Svjetske banke, poticanje promjena i pružanje podrške reformama u tom području. Tako je donesena Budimpeštanska izjava o izdvajanju djece iz obitelji koja se nalazi na slici 6.

Slika 6. Budimpeštanska izjava o izdvajanju djece iz obitelji

Budimpeštanska izjava o izdvajanju djece iz obitelji

Suočeni sa specifičnim teškoćama djece koja žive u zemljama središnje i istočne Europe u razdoblju gospodarske i socijalne tranzicije, UNICEF je 2000. u Budimpešti organizirao konferenciju «Djeca kojoj je uskraćena roditeljska skrb» (*Children Deprived of Parental Care*), čiji je cilj bilo promicanje obiteljske skrbi i zaštite za djecu te sprečavanje izdvajanja djece u institucije zbog siromaštva/etničke pripadnosti ili invaliditeta. Na konferenciji su bili predstavnici 27 zemalja, između ostalih i Hrvatske. Tijekom konferencije usvojena je tzv. Budimpeštanska izjava o izdvajanju djece iz obitelji. S obzirom na njezin značaj, u nastavku teksta navodimo najvažnije dijelove tog dokumenta (UNICEF; 2000.: 9–11):

«Rastuće siromaštvo i nejednakost, slabljenje mreže socijalne podrške, izrazito smanjivanje izdvajanja za socijalni sektor, kao i sukobi i nestabilnost u nekim zemljama, doveli su obitelj pod izraziti stres – djeca koja žive u institucijama ove regije su živi dokaz toga.

To je neprihvatljivo – štetno je za djecu i za nova društva u ovom području. Niti jedna institucija, ma kako bila humana ili dobro opremljena ne može zamijeniti obiteljsko okruženje. Istraživanja su pokazala da kad je dijete izolirano od obitelji i zajednice, njegov tjelesni, intelektualni i emocionalni i socijalni razvoj je ugrožen. Uskraćivanjem roditeljske skrbi djeci, uskraćuju se društvu izuzetni potencijali svakog pojedinog djeteta.

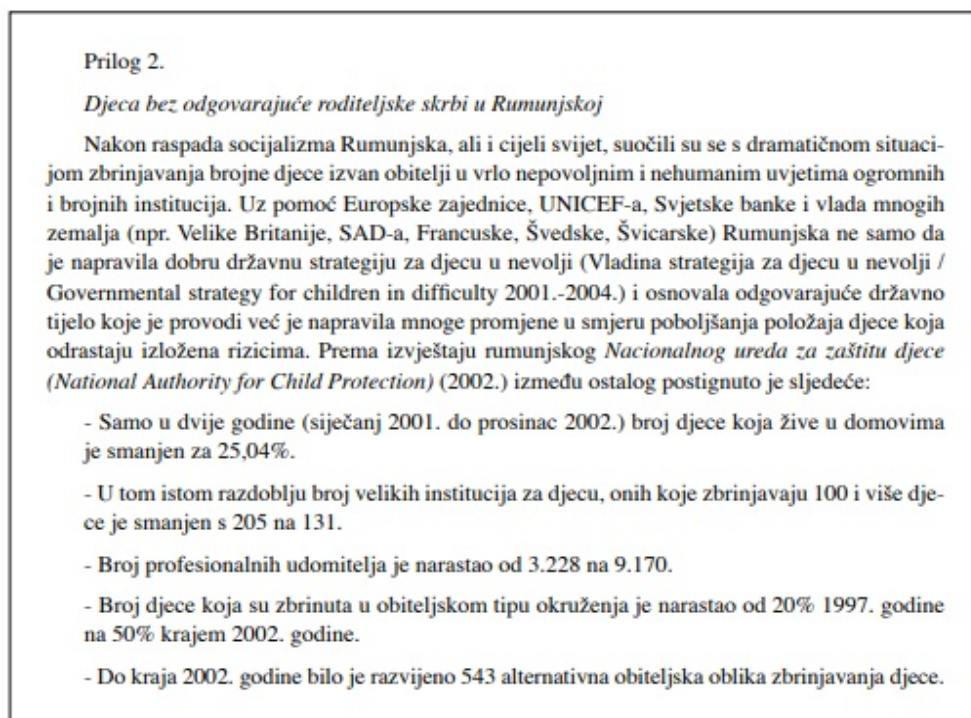
Socijalna politika i programi socijalnih usluga koji su u skladu s ekonomskim mogućnostima, a imaju u fokusu zaštitu ranjivih skupina i potiču njihovo svrsishodno sudjelovanje u odlučivanju, ključni su za djelotvorno suočavanje s krizom u pristupu djeci kojoj je uskraćena roditeljska skrb. Pri tome zakoni i njihova promjena nisu dovoljni. Nužna je složena reforma socijalne politike i njezina primjena. Zbog toga:

- Sustav skrbi za djecu se mora razvijati i provoditi u skladu s načelima Konvencije o pravima djeteta.
- Podrška obiteljima treba biti u fokusu svih napora da se osigura zaštita i ostvarivanje prava djeteta.
- Transformacija institucionalne skrbi u obiteljski tip smještaja za djecu je nužna. U tom procesu postojeće institucije i njihovi djelatnici trebaju biti osnaženi da budu nositelji te promjene.
- Nacionalni standardi i normativi za skrb o djeci trebaju biti uspostavljeni na način da lokalna tijela imaju značajnu ulogu u planiranju, koordinaciji i provedbi socijalnih usluga. Kako bi se osigurale kvalitetne usluge, vladine organizacije i mreža udruuga civilnog društva trebaju raditi suradno i usklađeno u pružanju usluga obiteljima.

Izvor: Ajduković, M. (2004). Pristupi zbrinjavanju djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi u Europi. *Revija za socijalnu politiku*, 11(3-4), str. 303.

Brojne međunarodne organizacije poput Svjetske banke, Europske zajednice, UNICEF-a, Caritasa, Save the Children-a, Open Society Institute-a, Sida i dr. nude pomoć u razvoju alternativnih oblika skrbi u zajednici. Na slici 5. prikazane su postignute promjene u području alternativnih oblika skrbi.

Slika 7. Djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi u Rumunjskoj

Izvor: Ajduković, M. (2004). Pristupi zbrinjavanju djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi u Europi. *Revija za socijalnu politiku*, 11(3-4), str. 304.

Na slici 7. vidljivo je da je uz Mađarsku i Poljsku, Rumunjska dobar primjer uspješnih promjena u području alternativnih oblika skrbi.

U skupini zemalja jugoistočne Europe, koju čine Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Grčka, Makedonija, Slovenija, Srbija, Crna Gora i Turska, broj djece koja su institucionalizirana je „od 1 do 3 na 1000 djece“ (Ajduković, 2004, str. 305). Uz Makedoniju, Hrvatska je primjer dobre prakse u pogledu omjera smještaja djece u dječje domove u odnosu na broj djece koja su u udomiteljskim obiteljima. U zemljama zapadne Europe relativno mali udio djece je smješten u institucije, dobro je razvijeno udomiteljstvo te postoji širok raspon ostalih alternativnih oblika zbrinjavanja. Prema Ajduković (2004: 306) udio djece smještene u institucije je različit u navedenim zemljama i kreće se u rasponu „od jednog ili manje od jednog djeteta na 1000 djece u Velikoj Britaniji, Norveškoj i Islandu, pa do petero ili sedmero djece na 1000 u Danskoj, Njemačkoj, Francuskoj i Portugalu. U Švedskoj, Finskoj, Irskoj, Belgiji, Nizozemskoj, Italiji i Španjolskoj taj omjer se kreće od jedan i pol do tri na 1000 djece“. Međutim ovi pokazatelji nisu

relevantni da bi se stvorila realna slika institucionalne skrbi za djecu. Primjerice, u Španjolskoj, omjer djece koja žive u instituciji je relativno povoljan, 2 djece na njih 1000, ali po mišljenju Vijeća Europe institucije su prevelike jer smještaju od 30-40 djece. Obrnuto, Danska ima relativno velik omjer djece koja žive u institucijama, šestero djece na njih 1000, ali većina djece živi u mini institucijama s 4-8 djece u okruženju vrlo visoke kvalitete. U skandinavskim zemljama stavlja se sve veći naglasak na domove obiteljskog tipa.

4.2 Integriranje mladih iz domova za nezbrinutu djecu na tržište rada

Deinstitucionalizacija djece bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi smatra se važnom pozitivnom promjenom, prvenstveno za svako dijete ponaosob. Sve više zemalja radi na ovom procesu i smatra ga pozitivnim jer obitelj je temelj za pravilan razvoj svakog djeteta. Odrastanje u obiteljskom okruženju ima značajan utjecaj na razvijanje pojedinca u kvalitetnu osobu, a kasnije i kvalitetnog radnika. Pravilan socioemocionalni razvoj je među značajnijim stvarima koje utječu na razvoj djeteta u stabilnu, zrelu i odgovornu osobu. Ono što je bitno za pravilan razvoj djeteta su ljubav, toplina, emocije, privrženost, temperament i empatija, što dijete dobiva upravo u obiteljskom okruženju. Škrbina i Šimunović (2004, str. 36) ističu da „emocionalni razvoj obuhvaća osjećaje, želje i namjernu aktivnost djeteta te načina djetetova suočavanja s njima. Dječje reakcije blisko su povezane s njegovim osjećajima. Što će dijete osjećati prema sebi, ovisi o reakcijama onih koje najviše voli. Dijete koje se osjeća željenim i voljenim razvija pozitivnu sliku o sebi i samopouzdanje“. Djeca koja odrastaju u toplom obiteljskom okruženju imaju razvijenije socijalne kompetencije, a samim time i viši stupanj društvenosti, što u budućnosti utječe na lakše sklapanje prijateljstva i poštivanje zakona i pravila okoline. Iz navedenih razloga važna je okolina u kojoj dijete odrasta, zbog čega sve više zemalja teži procesu deinstitucionalizacije, jer je u svačijem interesu imati što kvalitetnije ljude i u konačnici radnike, osobito u sektoru turizma. Naime, turizam je vodeća gospodarska djelatnost 21. stoljeća u koju su uključeni svi kontinenti, zemlje, gradovi i sela. Birin, Kasum i Rodin (2012: 7) turizam definiraju kao „skup odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja i boravaka posjetitelja nekog mjesta, ako se tim boravkom ne zasniva stalno prebivalište i ako s takvim boravkom nije povezana nikakva njihova gospodarska djelatnost.“ Turizam se sastoji od više uslužnih djelatnosti od kojih su dominantni ugostiteljstvo, promet, poslovanje putničkih agencija i

trgovina bez kojih turistička ponuda ne može funkcionirati. Za uspjeh posla u uslužnim djelatnostima presudan je ljudski čimbenik i zato je važno da se sve više potiče proces deinstitutionalizacije kako bi djeca bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi odrastala u obiteljskom okruženju i u konačnici izrasla u kvalitetne ljude, a samim time i kvalitetne zaposlenike. Osim toga, od velike koristi bi bila i posredna pomoć navedenoj skupini djece i mladih prilikom izlaska na tržište rada u obliku savjetovanja, informiranja o mogućnostima, pravima i obvezama, poticanja samopouzdanja i sl. Pretpostavka autorice je da bi ured za pomoć djeci bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi opravdao svoje postojanje i pomogao mnogim mladima prilikom izlaska na tržište rada, budući da je situacija pri pronalasku zaposlenja u Republici Hrvatskoj dosta nepovoljna za svaku nezaposlenu osobu. U nastavku je prikazano djelovanje Mreže mladih Hrvatske i projekt koji je započeo s provedbom 2014. godine.

4.3 Primjeri dobre prakse

4.3.1 Mreža mladih Hrvatske

Mreža mladih Hrvatske (MMH) je savez od 60-ak nevladinih udruga mladih i za mlade koja u Republici Hrvatskoj djeluje kao nacionalna krovna organizacija mladih te je članica Europskog foruma mladih. Mreža mladih Hrvatske je nevladina, neprofitna i nestranačka udruga koja djeluje od prosinca 2002. godine, a promiče interese i stavove mladih na načelima tolerancije, razumijevanja i poštivanja njihovih prava i potreba.²⁶ Projekt „Garancija za SVE mlade“ projekt je MMH-a koji je započeo 2014. godine, ali većina glavnih aktivnosti se odvila u 2015. godini. Projekt je primarno usmjeren kvalitetnijem zapošljavanju mladih koji izlaze iz sustava alternativne skrbi, što obuhvaća mlade iz domova za djecu bez odgovarajuće obiteljske skrbi, odgojno-obrazovnih ustanova/domova te udomiteljskih obitelji. Projektni partneri su organizacije koje imaju iskustvo rada s tom ciljnom grupom, a to su: SOS Dječje selo Hrvatska, Udruga Igra i Centar za mladež Zaprešić, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Savez samostalnih sindikata Hrvatske te Nacionalno vijeće mladih Austrije, zemlje koja kontinuirano pokazuje

26 Mreža mladih Hrvatske. (2020). Preuzeto s: www.mmh.hr (pristup: 12.9.2020.)

impresivne rezultate u zapošljavanju mladih, što uključuje i one iz rizičnih skupina. (Mreža mladih Hrvatske, 2015) U sklopu edukativnih aktivnosti se provode edukacije o mogućnostima zapošljavanja mladih koji izlaze iz sustava alternativne skrbi. Prema riječima ministra Pavića projekt Garancija za mlade je instrument koji je Hrvatska dobro iskoristila jer je smanjila stopu nezaposlenosti mladih s gotovo 50% na 21%.²⁷

4.3.2 Mjere za uključivanje u tržište rada

Hrvatski zavod za zapošljavanje je „javna ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske ustrojena Zakonom o tržištu rada (NN 118/18) i ima ključnu ulogu u reguliranju ponude i potražnje na tržištu rada Republike Hrvatske.“²⁸ Hrvatski zavod za zapošljavanje je vodeća institucija u Republici Hrvatskoj koja objedinjava i posreduje između cjelokupne ponude rada i potražnje za radom s ciljem postizanja pune zaposlenosti. Izravna provedba Garancije za mlade sastoji se od dva seta mjera, od kojih je jedan usmjeren na uključivanje mladih NEET osoba u tržište rada, a drugi na uključivanje mladih NEET osoba u obrazovanje. Ministarstvo rada i mirovinskog sustava NEET osobe definira kao udio mladih ljudi koji nisu zaposleni i ne obrazuju se, a dijele se na mlade osobe koje su nezaposlene i one koje se smatraju ekonomski neaktivnima, odnosno nemaju posao niti ga aktivno traže. Za uključivanje u navedene osobe, mlada osoba mora biti prijavljena u evidenciju HZZ-a, koji operativno provodi HZZ. HZZ je nositelj u provedbi mjere za zapošljavanje u razdoblju od 2019. do 2020. godine, a pruža potpore za zapošljavanje. To su „državne potpore koje se dodjeljuju s ciljem poticanja zapošljavanja nezaposlenih te su dostupne poduzetnicima koji djeluju profitno. Sufinanciraju se troškovi rada osobe koju poslodavac zapošljava do najviše 50% godišnjeg troška bruto II plaće radnika ili 75% za osobe s invaliditetom u periodu od 12 mjeseci“.²⁹ HZZ kroz ovu mjeru sufinancira zapošljavanje mladih nezaposlenih osoba u dobi od 15-29 godina, a koje su prijavljene u evidenciju nezaposlenih

27 Vlada Republike Hrvatske. (2019). *Prihvaćen Plan garancije za mlade: Hrvatska smanjila stopu nezaposlenosti mladih s gotovo 50 na 21 posto*. Preuzeto s: <https://vlada.gov.hr/vijesti/prihvacen-plan-garancije-za-mlade-hrvatska-smanjila-stopu-nezaposlenosti-mladih-s-gotovo-50-na-21-posto/25819> (12.9.2020.)

28 Hrvatski zavod za zapošljavanje. (2020). *Tko smo*. Preuzeto s: <https://www.hzz.hr/o-hzz/> (12.9.2020.)

29 Ministarstvo rada i mirovinskog sustava. (2019). *Plan implementacije Garancije za mlade za razdoblje od 2019. do 2020. godine*. Preuzeto: <http://www.gzm.hr/wp-content/uploads/2014/11/Plan-implementacije-Garancije-za-mlade-za-razdoblje-od-2019.-do-2020.-godine.pdf> (12.9.2020.)

osoba. U okviru potpore za samozapošljavanje HZZ pruža podršku samozapošljavanju i poduzetništvu mladim osobama putem informiranja, podrške u razvoju poslovnog plana i programa praćenja te pružanjem financijske podrške davanjem subvencije za razdoblje od 12 mjeseci. Prije i tijekom korištenja potpore osigurana je podrška savjetnika za samozapošljavanje.

Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa je prema Ministarstvu rada i mirovinskog sustava (2019) mjera pomoću koje se mlade osobe do navršene 30. godine života osposobljavaju za rad na radnom mjestu u zvanju u kojem su se obrazovale. Cilj ove mjere je stjecanje iskustva i/ili formalnih uvjeta za pristupanje stručnom i/ili majstorskom ispitu. Ovom mjerom polazniku se isplaćuje novčana pomoć, trošak polaganja stručnog/majstorskog ispita te troškove prijevoza koje isplaćuje poslodavac.

Mjera Pripravnništvo – stjecanje prvog radnog iskustva potiče zapošljavanje nezaposlenih osoba bez staža osiguranja prijavljenih u evidenciju nezaposlenih odnosno nezaposlenih osoba bez staža osiguranja na poslovima u svojoj obrazovnoj razini koje nisu bile zaposlene s redovnom plaćom tijekom prethodnih 6 mjeseci u realnom sektoru.

Udruga Mreža mladih Hrvatske svjesna je manjkavosti u sustavu zapošljavanja svih mladih, a pogotovo mladih iz alternativne skrbi koji svake godine s navršenom 21 godinom izlaze iz sustava alternativne skrbi. Stoga su kroz projekt "Garancija za sve mlade" nastojali pomoći mladima prilikom izlaska na tržište rada. Ostvarili su suradnju s hrvatskim institucijama koje se bave ovim poslovima. Međutim, i dalje je nedostatak jer je projekt u razdoblju od 2019.-2020. godine usmjeren općenito na sve mlade.

5 POTENCIJALI HRVATSKE KOD ZAPOŠLJAVANJA MLADIH NAKON IZLASKA IZ SUSTAVA ALTERNATIVNE SKRBI

Izlazak iz sustava alternativne skrbi znači da mlada osoba započinje samostalan život. Iz tog razloga izlazak iz sustava alternativne skrbi može biti stresan pa je važno znati nositi se sa stresom. Različiti oblici podrške od strane lokalne zajednice, centara za mlade te ostale usluge i aktivnosti od velikog su značenja za umanjenje stresa kod mlade osobe koja izlazi iz sustava alternativne skrbi. Važno je znati kada i kome se treba obratiti u kriznim situacijama, kako doći do informacija o, primjerice, nastavku školovanja, nalaženju stambenog prostora, pronalasku liječnika, traženju zaposlenja, na čemu je i fokus ovog rada. Važno je znati kome se obratiti i kako se prijaviti na natječaj za posao, kako se kvalitetno natjecati na sve zasićenijem tržištu rada u Republici Hrvatskoj. U turizmu je važno biti što konkurentniji, što podrazumijeva imati što kvalitetnije osobine koje su presudne u uslužnim djelatnostima kakav je i turizam. Naime, uspjeh u turizmu se zasniva na kvalitetnoj ljudskoj snazi, kvalitetnim i sposobnim zaposlenicima. Oni su ključ uspjeha u turizmu. Budući da je mladima iz sustava alternativne skrbi pronalazak posla vrlo stresan, teško im se snaći na tržištu rada, gdje je situacija dosta nepovoljna općenito za sve mlade. Početna hipoteza je analiza isplativosti osnivanja ureda za pomoć mladima iz sustava alternativne skrbi pri posredovanju u traženju zaposlenja u turizmu. U nastavku su dani podaci o trenutnom stanju na tržištu rada u Republici Hrvatskoj, koji će dati realniju sliku o tome koliko je spomenuti ured potreban mladima iz sustava alternativne skrbi.

5.1 Tržište mladih iz domova za nezbrinutu djecu i mlade u turizmu

Republike Hrvatske

Tržište rada je najbolji pokazatelj o stanju nacionalnog gospodarstva. Cilj svake ekonomije je postići blagostanje njenih građana odnosno doseći što viši životni standard.

Trenutno stanje hrvatskog tržišta rada prikazuje vrlo nepovoljnu strukturu, ali i nezadovoljavajuću dinamiku promjena, i u usporedbi s ostalim članicama EU i u usporedbi samih sa sobom u vremenskoj dinamici. Prema podacima Hrvatske gospodarske komore (2015) Hrvatska se nalazi među trima najlošije rangiranim članicama prema sedam osnovnih

pokazatelja tržišta rada, a oni su: stopa nezaposlenosti, stopa zaposlenosti, stopa aktivnosti stanovništva, udio dugotrajno nezaposlenih, udio vrlo dugotrajno nezaposlenih, prosječno trajanje duljine radnog vijeka te stopa nezaposlenosti mladih. Na slici 7. prikazana je stopa nezaposlenosti mladih u Hrvatskoj u 2015. godini u usporedbi s ostalim zemljama članicama EU-e.

Slika 8. Stopa nezaposlenosti ispod 25 godina

Izvor: Hrvatska gospodarska komora. (2015). *Tržište rada u Hrvatskoj – nezaposlenost mladih, obrazovanje, radni vijek*. Zagreb: HGK.³⁰

Podaci sa slike 7. pokazuju da je Hrvatska u 2015. godini imala vrlo visoku stopu nezaposlenosti mladih, iz kojeg je vidljivo da je gotovo svaka druga osoba ispod 25 godina, koja je sudionik tržišta rada, nezaposlena.

U Hrvatskoj se još uvijek osjećaju posljedice velike svjetske financijske krize. Prema podacima HZZ-a u kolovozu 2020. godine u Hrvatskoj je bilo ukupno 151368 nezaposlenih, od čega je 66077 muških osoba, a 85291 ženskih osoba. U kolovozu 2020. godine je bilo 2526 novoprijavljenih osoba bez radnog iskustva koje se evidentiraju kao nezaposlene osobe. Izravno iz redovitog školovanja kao nezaposlene osobe evidentirane su 1632 osobe, od čega je 731 muškaraca, a 901 žena, što čini 13,2% od ukupno novoprijavljenih na Hrvatski zavod za

30 Preuzeto s: <https://www.hgk.hr/documents/trziste-rada-nezaposlenost-mladih-obrazovanje-radni-vijek-final-12201557b6ebf8a8c13.pdf> (13.9.2020.)

zapošljavanje. U kolovozu 2020. godine je prijavljeno 13684 slobodnih radnih mjesta, a zabilježeno je 7000 prijava.³¹

Turizam u Republici Hrvatskoj ima značajan utjecaj na društveni i ekonomski razvoj. Svake godine zapošljava sve veći broj djelatnika, izuzev trenutne situacije uzrokovane virusom COVID-19. Ukupan broj zaposlenih u turizmu u 2019. godini je dosegao rekordan broj od 2003. godine i iznosio je 108000 zaposlenih. (Ministarstvo turizma RH, 2020., str. 41)³² Podaci o kretanju zaposlenih u turizmu u razdoblju od 2003. do 2019. godine u Republici Hrvatskoj prikazani su u sljedećoj tablici.

Tablica 7. Zaposleni u turizmu u Republici Hrvatskoj od 2003. do 2019. godine

Godina	Zaposleni u djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hranom					
	DJELATNOST PRUŽANJA SMJEŠTAJA, PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANOM (u 000)			UDJEL U UKUPNO ZAPOSLENIM (u %)		
	Ukupno	U pravnim osobama	U obrtu i slobodnim profesijama	Ukupno	U pravnim osobama	U obrtu i slobodnim profesijama
2003.	78	39	39	5,9	3,8	16,1
2004.	81	41	40	6,0	3,6	15,9
2005.	80	40	40	5,9	3,7	15,5
2006.	82	41	41	5,9	3,6	15,6
2007.	86	45	41	6,0	3,4	15,4
2008.	89	48	40	6,0	3,9	15,3
2009.	86	46	40	5,8	3,8	15,6
2010.	82	45	37	6,0	4,0	15,9
2011.	81	45	36	6,1	4,1	16,3
2012.	82	47	35	6,1	4,1	16,4
2013.	84	50	35	6,3	4,4	16,8
2014.	85	52	33	6,4	4,6	16,6
2015.	90	58	32	6,9	5,2	16,7
2016.	93	61	32	7,0	5,2	16,6
2017.	92	61	31	6,8	5,3	16,2
2018.	101	71	30	7,3	6,0	15,6
2019.	108	77	30	8,2	5,9	15,3

Izvor: Ministarstvo turizma Republike Hrvatske. (2020, str. 41). Turizam u brojkama 2019. Zagreb: 2020. Preuzeto s: https://www.htz.hr/sites/default/files/2020-07/HTZ%20TUB%20HR_%202019%20%281%29.pdf (13.9.2020.)

31 Hrvatski zavod za zapošljavanje. (2020). Registrirana nezaposlenost i zapošljavanje u Republici Hrvatskoj, kolovoz 2020. Zagreb: HZZ. Preuzeto s: https://www.hzz.hr/content/stats/0820/HZZ_Mjesecna_statistika_08_2020.pdf (13.9.2020.)

32 Preuzeto s: https://www.htz.hr/sites/default/files/2020-07/HTZ%20TUB%20HR_%202019%20%281%29.pdf (13.9.2020.)

Iz gornje tablice vidljivo je da je u razdoblju od 2003. do 2019. godine broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hranom konstantno rastao te je u 2019. godini dosegno rekord promatranog razdoblja od 108000 zaposlenih.

Slika 9. Zaposleni u turizmu u Republici Hrvatskoj od 2003. do 2019. godine evidentirani na HZZ-u

Zaposleni s evidencije HZZ-a						
	UKUPNO 2019. GODINA			INDEKS 2019./2018.		
	Ukupno	Na određeno	Sezonski	Ukupno	Na određeno	Sezonski
diplomirani ekonomist hotelijerstva	10	8	1	21,3	17,4	3,4
ekonomist turizma i ugostiteljstva	2	2	1	1,5	1,6	1,1
turistički animator	71	70	57	144,9	152,2	154,1
ekonomist za hotelijerstvo	4	3	1	10,5	8,6	4,8
hotelijersko-turistički službenik	106	97	70	10,1	9,7	11,9
repcionar	1.024	979	726	190,0	186,1	176,6
pomoćni kuhar	3.089	2.923	1.959	164,5	161,3	154,9
kuhar	3.385	3.141	2.152	88,7	86,5	87,2
kuhar, majstor	81	79	53	77,1	79,0	73,6
pomoćni konobar	2.488	2.410	1.244	314,5	319,2	289,3
konobar	7.175	6.557	3.533	164,6	157,0	137,3
barmen	112	110	96	101,8	105,8	121,5
natkonobar	87	84	54	64,9	97,7	98,2
sobarica	2.539	2.493	1.996	159,1	157,0	154,8
kuhinjski radnik	1.740	1.668	1.154	141,0	138,3	133,6
pralja	205	202	175	148,6	148,5	143,4
ostala zanimanja iz turizma i ugostiteljstva	6.036	5.640	3.343	34,8	34,4	35,6
SVEUKUPNO	28.154	26.466	16.615	79,3	78,1	78,6

Izvor: Ministarstvo turizma Republike Hrvatske. (2020, str. 42). Turizam u brojkama 2019. Zagreb: 2020. Preuzeto s: https://www.htz.hr/sites/default/files/2020-07/HTZ%20TUB%20HR_%202019%20%281%29.pdf (13.9.2020.)

Sa slike 9. vidljivo je da je u 2019. godini najveći broj zaposlenih osoba u turizmu bio zaposlen na poslovima konobara, zatim u ostalim zanimanjima iz turizma i ugostiteljstva, na poslovima kuhara i pomoćnog kuhara, kuhinjskog radnika te recepcionera. U 2019. godini ukupno je u turizmu bilo zaposleno 28154 radnika, što na određeno vrijeme, što sezonski.

Hrvatska udruga poslodavaca (2018) upozorava na paradoks Hrvatske o velikom broju nezaposlenih osoba, a s druge strane veliki manjak radnika, između ostalih i u ugostiteljstvu i turizmu. U ovoj situaciji bi osnivanje spomenutog ureda koji bi povezivao potencijalne poslodavce i mlade koji izlaze iz sustava alternativne skrbi, bilo kvalitetno rješenje za rješavanje

navedenog paradoksa. Mladi općenito nisu dovoljno informirani o mogućnostima koje nudi ova zemlja te bi ovakav način povezivanja radnika i poslodavaca bio odlično rješenje za sve sudionike.

5.2 Potencijali zapošljavanja mladih iz domova za nezbrinutu djecu i mlade u turizmu Republike Hrvatske

Broj zaposlenih u turizmu i trgovini je najveći u ljetnim mjesecima u odnosu na ostale mjesece u godini. Prema podacima Hrvatske gospodarske komore (2017.) u siječnju 2017. godine je broj traženih radnika u turizmu bio 6900, što je za 1750 radnih mjesta više nego u istom razdoblju 2016. godine. U prosjeku od 2012. do 2015. godine se u turizmu zapošljavalo oko 2074 radnika.

Rijetke su gospodarske aktivnosti koje u velikoj mjeri ovise o ljudskoj komponenti kao što je slučaj turizma. Iz tog razloga je od izuzetne važnosti pronaći i zaposliti adekvatnu radnu snagu na odgovarajuća radna mjesta. „Ljudski je potencijal najvrjedniji resurs i zbog toga je nužno u današnjem okruženju pored svijesti o golemim troškovima, maksimalno upotrijebiti taj potencijal.“ (Hayes i Ninemeier, 2005, str. 98) Veliki hotelski lanci u Republici Hrvatskoj često zapošljavaju visokokvalificirane menadžere iz drugih zemalja, dok lokalno stanovništvo najčešće radi niže kvalificirane poslove. Prema Birin i sur. (2012, str. 122) u Hrvatskoj se zapošljava oko 30% domaćeg stanovništva za rad na obali tijekom turističke sezone. Iz navedenoga se zaključuje da je važno potaknuti poduzeća da zapošljavaju domaće stanovništvo, a ujedno je u ovome i prilika potencijalnom uredu da poveže mlade iz alternativne skrbi s poslodavcima u turizmu. U nastavku su prikazani potencijali zapošljavanja djelatnika u velikim hotelskim grupacijama u Republici Hrvatskoj.

Američka međunarodna hotelska grupacija Hilton Worldwide jedna je od najvećih i najbrže rastućih hotelskih grupacija te pripada samom vrhu svjetske hotelske industrije i lider je na svjetskom hotelskom tržištu. Trenutno u svom portfelju sadržava više od 4800 hotela i oko 800 tisuća soba te je rasprostranjena u 93 zemlje svijeta.³³ Što se tiče Hilton hotela u Hrvatskoj, on je dio društva „Zagreb City Hotels“ koji se primarno bavi razvojem i upravljanjem hotelima. Društvo u svom portfelju ima tri hotela pod brendom Hilton brendom – DoubleTree by Hilton,

33 Hilton. Preuzeto s: <https://www.hilton.com/en/corporate/#history>, (15.9.2020.)

Conopy by Hilton i Hilton Garden Inn i kao partner hotelske kompanije Hilton u Republici Hrvatskoj ima tendenciju daljnjeg rasta i razvoja. Hotel Hilton ima kvalitetno razvijen odjel ljudskih potencijala koji je bitan za kvalitetno poslovanje jer upravo ljudski resursi pokreću sve ostale resurse u poduzeću. Kompanija se vodi načelom da treba raditi na pažljivo odabranom osoblju za izravan kontakt s klijentima i trebaju odabirati samo ljude koji brinu o ljudima, a jednom odabrani zaposlenici se trebaju intenzivno obučavati u umijeću udovoljavanja klijentima te načinima kako nikada ne izgubiti klijenta.³⁴ U hotelima Hilton kada kandidat konkurira za posao, moguće je aplicirati za sve pozicije, a posao koji će kandidat dobiti prvenstveno ovisi o znanju i iskustvu kandidata te poznavanju jezika. Stalni radnici Hiltona imaju velike mogućnosti za brzo napredovanje. Broj zaposlenih u hotelu Hilton je u stalnome porastu od otvaranja hotela. Sa stupnjem razvoja hotelskih usluga i prepoznatljivošću hotela na tržištu porastao je i broj zaposlenih i njihova potražnja. U hotelu Hilton primjenjuje se poseban sustav za educiranje i praćenje znanja zaposlenika primjenom vlastitih standarda brenda i njihovog uspješnog evaluiranja putem online edukacije koju hotel pruža. Hotel svojim primjerom dobrog vodstva i ustrojstva hijerarhije kroz podjelu zadataka na svim razinama, prikazuje dobro razrađenu shemu u svakoj organizacijskoj sredini. Ministarstvo turizma i sporta RH (2019) ističe da tri Hiltonova hotela u Zagrebu dobro posluju i da je u rujnu 2019. godine bilo rezervirano između 30 i 40 posto kapaciteta.³⁵ U navedenim hotelima postoji problem s radnom snagom, kojem su doskočili tako što su zaposlili studente na određenim poslovima poput presvlačenja madraca u sobama i sl. Grupacija Hilton u Hrvatskoj trenutno ima otvorenih natječaja.

Osoblje zaposleno u hotelima, odmaralištima, restoranima treba biti uljudno, ljubazno, entuzijastično i puno poštovanja. Mora usluživati klijente dosljedno i precizno te se mora potruditi razumjeti klijente, s njima jasno komunicirati i brzo reagirati na zahtjeve i eventualne probleme klijenata. Zato je glavni zadatak svake tvrtke, a tako i Valamar Riviere privući najkvalitetnije potencijalne kandidate te identificirati i procijeniti najbolje među njima. Valamar Riviera putem škola, fakulteta i ostalih obrazovnih institucija u Hrvatskoj i inozemstvu nastoji prepoznati i regrutirati najbolje kandidate. Naime, pružaju mogućnost već učenicima i

34 Hilton. Preuzeto s: <https://www.hilton.com/en/corporate/> (15.9.2020.)

35 Ministarstvo turizma i sporta. (2019). *Hiltonovi hoteli u Zagrebu dobro posluju, predsjedanje EU-om puni rezervacije*. Preuzeto s: <https://mint.gov.hr/vijesti/hiltonovi-hoteli-u-zagrebu-dobro-posluju-predsjedanje-eu-om-puni-rezervacije/20465> (15.9.2020.)

studentima da se kroz praktičnu nastavu i pripravnički staž upoznaju s poslovanjem Valamara. Osim toga, Valamar Riviera za regrutiranje potencijalnih kandidata koristi oglašavanje na vlastitoj stranici. Svi kandidati se mogu prijaviti putem online prijavnice, što je ujedno i najbrži i najjednostavniji način prijave za radno mjesto u Valamaru. Isto tako, zainteresirani kandidati svoje prijave mogu osobno predati u uredima ljudskih potencijala u destinacijama, svakim radnim danom od 08:30-16:30 h. Ukoliko nije objavljen natječaj za poziciju koja zanima nekog kandidata, svaki zainteresirani kandidat može poslati otvorenu zamolbu na mail ljudski.potencijali@valamar.com.

Osim uobičajenih kanala regrutacije Valamar koristi svoje sadašnje zaposlenike i daje im ulogu regrutera. Vlastiti zaposlenici u ulozi regrutera šire pozitivne stvari o brandu poslodavca i na taj način mu pomažu da postane atraktivniji i poželjniji poslodavac. Valmar Riviera je kreirala *VIVblog* pod naslovom „Ponosni na dobar posao u Valamaru“, na kojemu potencijalni kandidati mogu pročitati osobna iskustva Valamarovih zaposlenika i druge stvarne priče o životu i radu u Valamaru. Neke od priča zaposlenika Valamara su:

- „Nakon stručnog osposobljavanja, ostala sam u Valamaru i već sam proglašena najboljim radnikom u svom sektoru“. *Matea Milanović (28), suradnik razvoja u ljudskim potencijalima*
- „Prije tri godine počeo sam kao pomoćni konobar i napredovao do voditelja sale“. *Hrvoje Prkačin (24), voditelj sale*
- „Moj put u Valamaru počeo je prije pet godina. Sada sam glavni konobar, učim jezike i nisam morala odseliti“. *Ivana Škoflić (28), glavni konobar*

Matea Milanović, zaposlenica Valamar Riviere ističe: „Valamar Riviera nudi najbolje uvjete za sezonski rad u turizmu i prilike za razvoj karijere“.³⁶

Neke od pogodnosti koje svojim stalnim sezoncima, a tako i potencijalnim kandidatima nudi Valamar Riviera su:

- 5.000 kn minimalna neto primanja za puni fond sati

³⁶ Valamar Riviera. (2020). *Otvorena radna mjesta*. Preuzeto s: <https://www.dobarposaoivalamaru.com/posao-i-karijera/otvorena-radna-mjesta/> (15.9.2020.)b

- 27 % veća plaća od prosjeka u turizmu
- 5 % veća plaća od prosjeka u državi
- 60 mil. kuna uloženo u smještaj za zaposlenike
- jamstvo minimalno 6 mjeseci rada u godini (djelatnicima koji uđu u mjeru stalnog sezonca, osigurano je zaposlenje na minimalno 6 mjeseci godišnje, a za preostalo razdoblje uplaćuje im se produženo mirovinsko osiguranje kao i novčana pomoć)
- poslodavac uplaćuje produženo mirovinsko osiguranje kada ne radi maksimalno 6 mjeseci godišnje
- osiguran rad 1 sezonu i besplatni sistematski pregled.

Iz navedenoga se može zaključiti da je Valamar Riviera prepoznala važnost regrutacije najboljih potencijalnih kandidata za uspjeh kompanije i u potpunosti prilagodila svoje kanale i načine regrutacije trendovima na tržištu rada. Tomu svjedoči i 7. mjesto na ljestvici Top poslodavaca koju je Valamar zauzeo, kao najveći poslodavac u hrvatskom turizmu s gotovo 7000 zaposlenika.³⁷

Maistra je dio koncerna Adris grupe i upravlja s 19 hotela, 11 turističkih naselja i 6 kampova u međunarodno prepoznatljivim odredištima, a oni su Rovinj, Vrsar, Zagreb i Dubrovnik.³⁸ Menadžment Maistre je utemeljen na brizi o razvoju ljudskog kapitala i stimulativnom sustavu nagrađivanja. Zainteresirani kandidati se mogu prijaviti za posao prijavom na otvorene natječaje za posao ili mogu poslati otvorenu zamolbu za posao kako bi postali dio baze kandidata. Na taj način su potencijalni kandidati dostupni za određena radna mjesta koja će se otvarati u kompaniji. Trenutno dostupni natječaji za posao u Maistri **je** natječaj za radno mjesto – Voditelj zapošljavanja na destinaciji, M/Ž u Rovinju.³⁹

37 Valamar. (2020). *Top poslodavac*. Preuzeto s: <https://www.dobarposaovalamaru.com/kako-je-raditi-u-valamaru/> (15.9.2020.)

38 Maistra Hospitality group. (2020). *O nama*. Preuzeto s: <https://www.maistra.com/hr/o-nama> (15.9.2020.)

39 Maistra Hospitality group. (2020). *O nama*. Preuzeto s: <https://posao.maistra.com/natjecaji> (15.9.2020.)

U Republici Hrvatskoj krajem 2019. godine ukupno je 784 hotela koji raspolažu s 62614 smještajnih jedinica i 122568 kreveta.⁴⁰ Iz navedenih podataka se zaključuje da postoji potencijal za zapošljavanje mladih iz alternativne skrbi, a samo neki od njih su gore navedeni i opisani.

Mladi iz alternativne skrbi mogu se zaposliti i ostalim ugostiteljskim objektima, što na Jadranu, što u kontinentalnom dijelu Hrvatske u okviru seoskog, kongresnog, incentive ili nekog drugog oblika turizma.

Osim u hotelskim grupacijama, ili ostalim ugostiteljskim objektima, mladi iz alternativne skrbi nakon izlaska iz sustava skrbi mogu pokrenuti vlastiti posao uz pomoć državnih mjera za samozapošljavanje. Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) potpore za samozapošljavanje definira kao „državne potpore koje se dodjeljuju nezaposlenim osobama koje se odluče na pokretanje vlastitog posla, a prijavljene su u evidenciji Zavoda.“⁴¹ Cilj navedene mjere je pružiti financijsku podršku nezaposlenim osobama koje odluče pokrenuti vlastiti posao. Prema podacima HZZ-a (2020) trajanje mjere je 24 mjeseca, od čega je u prvih 12 mjeseci pravdanje potpore, a drugih 12 mjeseci održavanje poslovne aktivnosti uz samostalno podmirivanje obveza doprinosa, a potpore za samozapošljavanje dodjeljuju se u iznosu do 100.000 kn. Prilikom apliciranja za mjeru potrebno je podnijeti zahtjev prema propisanim obrascima koji se nalaze na službenoj stranici HZZ-a. Osobama koje žele pokrenuti posao, osigurava se stručna pomoć u područnim uredima/službama Zavoda, gdje uz pomoć savjetnika za zapošljavanje mogu dobiti relevantne informacije za samozapošljavanje, informacije o aktivnostima vezanim za realizaciju poduzetničke ideje, a koje uključuju pomoć pri izradi poslovnog plana, upućivanje na besplatne i druge edukacije kao i informacije o drugim davateljima potpora te povezivanje svih dionika na lokalnom tržištu rada, primjerice HOK, HGK, razvojne agencije i dr. Prema informacijama HZZ-a (2020) potpora za samozapošljavanje dodjeljuje se nezaposlenim osobama za pokrivanje troškova registriranja i rada poslovnog subjekta, a potpora se može koristiti za udruživanje u nove poslovne subjekte i preuzimanje postojećih subjekata. Ciljana skupina su nezaposlene osobe prijavljene u evidenciju Zavoda koje su obavile aktivnosti prije predaje zahtjeva za

40 hrturizam.hr. (2020.) preuzeto s: <https://hrturizam.hr/u-2019-godini-kategorizirano-56-novih-hotela-kampova-i-marina/> (15.9.2020.)

41 Hrvatski zavod za zapošljavanje. (2020). *Potpore za samozapošljavanje*. Preuzeto s: <http://mjere.hr/mjere/potpore-za-samozaposljavanje/> (16.9.2020.)

dodjelu potpore, a koje podrazumijeva prethodno obavljeno individualno savjetovanje i ili radionicu za samozapošljavanje, u suradnji sa savjetnikom za zapošljavanje, a u skladu s dinamikom razrade poduzetničke ideje. HZZ (2020.) ističe kriterije koje osoba mora ispuniti za dodjelu potpore za samozapošljavanje, a oni su sljedeći:

- „osoba mora izraditi poslovni plan iz kojeg je razvidno da je poslovna ideja održiva te proći aktivnosti za samozapošljavanje dostupne u nadležnom područnom uredu/sluzbi,
- dodijeljena subvencija usmjerena je na troškove registriranja i rada poslovnog subjekta, a isti se prikazuju u troškovniku dostavljenom uz poslovni plan,
- troškovnik podrazumijeva troškove vezane uz registraciju poslovnog subjekta i sredstva povezana s obavljanjem djelatnosti poput: nabave opreme, zakupa poslovnog prostora, edukacija, obveznih doprinosa za 11 mjeseci poslovanja, troškova knjigovodstvenih usluga i sl.,
- troškovi se mogu navoditi s uključenim porezom na dodanu vrijednost samo ukoliko porez, sukladno važećim pravnim propisima, nije povrativ,
- osobe koje su imale registriran poslovni subjekt prije više od 12 mjeseci mogu koristiti mjeru isključivo u slučaju da su podmirile sve obveze (doprinosi, porezi, prirezi) na ime prethodnih poslovnih aktivnosti,
- potpora za preuzimanje već postojećeg poslovnog subjekta može se odobriti isključivo u stopostotnom udjelu“.

Obrasci koje je potrebno ispuniti i priložiti zahtjevu za dodjelu potpore nalaze se u prilogu ovog rada. Potpora za samozapošljavanje može pojedinom poslovnom subjektu biti dodijeljena samo jednom.

5.3 Aktivnosti posredovanja i uključivanja u mjere aktivne politike zapošljavanja

Gospođa Kristina Fleischer, zaposlenica Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u razgovoru s autoricom rada je istaknula da su mladi iz alternativne skrbi posebna skupina na tržištu rada jer

izlaskom iz institucionalne skrbi ili udomiteljske obitelji prestaje im pravo na smještaj što isključuje i pravo na obrok ili financijsku pomoć. Stoga je od iznimne važnosti da mladi po izlasku iz skrbi što prije nađu posao kako bi njihov proces osamostaljenja (koji je ionako podosta težak) bio što bezbolniji, a njima osigurao egzistencijalnu sigurnost kako bi se bez bojazni od gubljenja „krova nad glavom“ i mogućeg beskućništva mogli razvijati u samostalne osobe te tako imati prilike kao i svi ostali mladi. Slijedom naznačenog potrebno je pružiti podršku i omogućiti ravnopravno sudjelovanje na tržištu rada. Zadatak HZZ-a je pružiti podršku mladima iz alternativne skrbi ne samo u periodu kada postanu nezaposleni već i aktivnostima omogućiti pravilan izbor karijere, pravilan izbor obrazovanja radi njegovog uspješnog završetka i stjecanja kvalifikacija, te pomoć u pronalasku odgovarajućeg zaposlenja. Fleischer (2020) nadalje ističe da je HZZ tijekom 2012. godine započeo pružati usluge usmjerene isključivo mladim osobama iz alternativne skrbi.

Podršku mladima iz alternativne skrbi pružaju područni uredi HZZ-a, te se one odvijaju kroz nekoliko aktivnosti:

- „Profesionalnog usmjeravanja učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola
- Aktivnosti posredovanja i uključivanja u mjere aktivne politike zapošljavanja
- Podrška ustanovama, udrugama i drugim institucijama“. (HZZ, 2020.)

5.3.1 Profesionalno usmjeravanje učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola

Usluge profesionalnog usmjeravanja djece završnih razreda osnovne i srednje škole, kao redovna aktivnost Zavoda, dodatno je pojačana za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Za učenike koji su korisnici domova iznimno je važno da izaberu najbolje zanimanje, sukladno sposobnostima, ali i potrebama tržišta rada kako bi po završetku obrazovanja nezaposlenost trajala što kraće.

Podrška mladima iz alternativne skrbi koja su u redovnom obrazovanju vrši se u suradnji sa školama na lokalnoj razini. Aktivnosti koje se provode uključuju grupno informiranje za nastavak obrazovanja, grupno informiranje kao priprema za ulazak u nezaposlenost, te kroz savjetovanja o mogućnosti nastavka obrazovanja i izbor budućeg zanimanja. U sljedećoj tablici

prikazane su provedene aktivnosti s učenicima iz alternativne skrbi u razdoblju od 2013. do 2019. godine.

Tablica 8. Provedene aktivnosti s učenicima iz alternativne skrbi u razdoblju od 2013.-2019.

Godina	Broj učenika uključenih u grupna informiranja za nastavak obrazovanja	Broj učenika uključenih u radionice i grupno informiranje za ulazak u evidenciju nezaposlenih	Broj učenika uključenih u savjetovanja o mogućnostima za nastavak obrazovanja			Broj učenika uključenih u savjetovanja za izbor zanimanja			Broj izdanih preporuka o nastavku obrazovanja
			učenici osnovnih škola	učenici srednjih škola	ukupno	učenici osnovnih škola	učenici srednjih škola	ukupno	
2013.	88	7	69	25	94	83	35	118	61
2014.	86	21	84	10	94	96	8	104	64
2015.	66	5	75	9	84	113	2	115	110
2016.	60	28	56	5	61	65	5	70	81
2017.	65	7	78	9	87	99	8	107	123
2018.	66	15	84	1	85	106	1	107	127
2019.	62	2	71	4	75	95	7	102	169

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje. (2020). *Rad Hrvatskog zavoda za zapošljavanje s mladima iz alternativne skrbi*. Zagreb: HZZ.

Iz tablice 8. vidljivo je da je mali broj učenika srednjih škola uključen u savjetovanja za izbor zanimanja i savjetovanja o mogućnostima za nastavak obrazovanja. Završetak srednje škole je velika prekretnica za svaku mladu osobu, a pogotovo za mladu osobu iz doma ili iz alternativne skrbi. Važno je pravilno odabrati izbor zanimanja, a prema podacima HZZ-a jako mali broj osoba sudjeluje u organiziranim savjetovanjima.

5.3.2 Aktivnosti posredovanja i uključivanja u mjere aktivne politike zapošljavanja

Pomoć savjetnika za zapošljavanje u posredovanju pri zapošljavanju poželjno je započeti što ranije. Nakon završetka redovnog obrazovanja, a po prijavi u evidenciju nezaposlenih osoba, mladima iz alternativne skrbi potrebno je pružiti kvalitetnu stručnu pomoć u pripremi za tržište rada. Za razliku od ostale populacije mladih, ovu skupinu, osim nezaposlenosti i nedostatka radnog iskustva, karakterizira i socijalna isključenost, nesamostalnost i društvene predrasude, što zahtijeva dodatnu pažnju savjetnika. Kako bi dobili svu potrebnu podršku, područni uredi

Zavoda delegirali su jednog savjetnika koji je kontakt osoba za sve mlade osobe kojima je potrebna pomoć u posredovanju pri zapošljavanju, te koja prati i provodi aktivnosti prema potrebama svake osobe koja je korisnik domova za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi ili dolazi iz udomiteljskih obitelji. Savjetnici s mladim osobama iz alternativne skrbi provode individualno savjetovanje – utvrđivanje radnog potencijala, plan aktivnog traženja posla, provedbu radionica za aktivno traženje posla te informiranje o aktivnoj politici zapošljavanja i mogućnostima zapošljavanja.

Tablica 9. Provedene aktivnosti s nezaposlenim osobama u razdoblju od 2013.-2019. godine

Godina	Broj (novo)prijavljenih u evidenciji	Broj individualnih savjetovanja	Broj profesionalnih planova	Broj zaposlenih iz evidencije	Broj uključenih u mjere aktivne politike zapošljavanja
2013	97	262	134	63	51
2014	175	352	225	110	55
2015	216	415	259	135	68
2016	182	220	195	108	10
2017	223	271	223	117	33
2018	177	283	191	83	11
2019	94	172	136	83	15

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje. (2020). *Rad Hrvatskog zavoda za zapošljavanje s mladima iz alternativne skrbi*. Zagreb: HZZ.

Iz tablice 9. vidljivo je da je od cjelokupnog promatranog razdoblja, u 2015. godini odrađen najveći broj individualnih savjetovanja, i to njih 415, napisan najveći broj profesionalnih planova, njih 259. Navedena savjetovanja su se pozitivno odrazila na broj zaposlenih, također najveći u 2015. godini, kada je zaposleno njih 135 iz evidencije. U 2015. godini je njih 68 uključeno u mjere aktivne politike zapošljavanja.

5.3.3 Suradnja s domovima za djecu, udrugama i drugim institucijama koje rade s mladima iz alternativne skrbi

Uz podršku mladima iz alternativne skrbi tokom školovanja i u nezaposlenosti, Zavod također pruža podršku i samim domovima. Ustanove koje skrbe o djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi uz programe javnih radova mogu koristiti i mjeru stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa o čemu su informirani tijekom redovitih sastanaka s predstavnicima Zavoda. Osim domova za djecu, ostvarena je suradnja i s udrugama i drugim institucijama koje rade s mladima iz alternativne skrbi, prije svega Centrima za socijalnu skrb. Godišnje, u prosjeku održi se više od 20 sastanaka radi uspostava ili nastavka suradnje s različitim institucijama i udrugama koje rade s mladima iz alternativne skrbi. (Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2020)

Hrvatski zavod za zapošljavanje (2020) ističe kako se niti jedna osoba ne treba izjasniti pripada li pojedinoj posebnoj skupini, tako niti mlade osobe koje pripadaju tzv. skupini mladih iz alternativne skrbi nisu u obvezi naznačiti da pripadaju navedenoj skupini. S obzirom na navedeno pokazatelji iz Tablice 10. prikazuju mlade osobe iz alternativne skrbi koje su naznačile da pripadaju istoj. Nadalje prikazani podaci predstavljaju podatak o stanju na kraju siječnja 2020. godine

Tablica 10. Broj prijavljenih i odjavljenih mladih osoba iz alternativne skrbi iz evidencije HZZ-a u razdoblju od 2013.-2019. godine

Godina prijave	U evidenciji	Odjavljeni	Ukupno
2013.		2	2
2014.	1	9	10
2015.	1	20	21
2016.	2	41	43
2017.	3	48	51
2018.	16	71	87
2019.	54	88	142
Ukupno	77	279	356

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje. (2020). *Rad Hrvatskog zavoda za zapošljavanje s mladima iz alternativne skrbi*. Zagreb: HZZ.

Tablica 10. prikazuje da je u promatranom razdoblju od 2013. do 2019. godine u evidenciji bilo evidentirano ukupno 77, a odjavljeno 279 mladih iz alternativne skrbi te se on od 2013. do 2019. godine postepeno povećavao. Prošle godine (2019.) u evidenciji su bile 54 osobe, a odjavljeno ih je 88.

U tablici 11. prikazani su podaci o novoprijavljenim i odjavljenim mladim osobama iz alternativne skrbi u razdoblju od 2017.-2019. godine.

Tablica 11. Novoprijavljeni i odjavljeni u razdoblju od 2017.-2019. godine

Godina	Novoprijavljeni u godini	Odjavljeni			
		u godini prijave	% odjavljeni/novoprijavljeni	Radi zaposlenja	% zap./odjavljeni
2017.	51	12	23,5	6	50,0
2018.	87	43	49,4	24	55,8
2019.	142	86	60,6	51	59,3
Ukupno	280	141	50,4	81	57,4

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje. (2020). *Rad Hrvatskog zavoda za zapošljavanje s mladima iz alternativne skrbi*. Zagreb: HZZ.

Tablica 11. prikazuje da je u 2017. godini bilo 51 novoprijavljenih. U godini prijave 12 mladih osoba iz alternativne skrbi se u istoj godini odjavilo i to njih 6 zbog zaposlenja. U 2018. godini od ukupno 87 novoprijavljenih mladih osoba iz alternativne skrbi, njih 43 se odjavilo, i to 24 radi zaposlenja. U 2019. godini 142 mlade osobe iz alternativne skrbi su se prijavile na Zavod, njih 86 iste godine se odjavilo i to 51 osoba radi zaposlenja.

Sljedeća tablica prikazuje broj mladih osoba iz alternativne skrbi koje su se odjavile u razdoblju od 2017. do 2019. godine i broj istih koje su se odjavile zbog zaposlenja.

Tablica 12. Odjavljeni po godinama – ukupno i radi zaposlenja

Godina	Odjavljeni		
	Ukupno odjavljeni u godini	Radi zaposlenja	% zap./odjavljeni
2017.	36	20	55,6
2018.	80	43	53,8
2019.	128	74	57,8
Ukupno	244	137	56,1

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje. (2020). *Rad Hrvatskog zavoda za zapošljavanje s mladima iz alternativne skrbi*. Zagreb: HZZ.

U 2017. godini se 36 mladih iz alternativne skrbi odjavilo sa HZZ-a, od toga njih 20 zbog zaposlenja. U 2019. godini se odjavilo njih 80, od čega njih 43 zbog zaposlenja. Prošle, 2019. godine se broj odjavljenih sa HZZ-a povećao u odnosu na prethodne dvije i iznosio je 128 osoba, od čega se njih 74 odjavilo zbog zaposlenja.

U sljedećoj tablici su prikazana najčešća zanimanja u kojima su se zapošljavale mlade osobe iz alternativne skrbi u razdoblju od 2017.-2019. godine.

Tablica 13. Najčešća zanimanja u kojima su se zapošljavale mlade osobe iz alternativne skrbi u razdoblju od 2017.-2019. godine

Zanimanje	Broj osoba
pomoćni kuhar/pomoćna kuharica	14
prodavač/prodavačica	9
kuhinjski radnik/kuhinjska radnica	7
čistač/čistačica	6
bravar/bravarica	4
konobar/konobarica	4
kuhar/kuharica	4

medicinska sestra	4
automehaničar/automehaničarka	3
cvjećar/cvjećarica	3
ekonomski službenik/ekonomska službenica	3
frizer/frizerka	3
hotelijsko-turistički službenik/hotelijsko-turistička službenica	3
njegovatelj/njegovateljica starijih i nemoćnih osoba	3
poslužitelj/poslužiteljica strojeva za pekarske proizvode i slatkiše	3
skladišni radnik/skladišna radnica	3
slastičar/slastičarka	3
vrtlarski radnik/vrtlarska radnica	3

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje. (2020). *Rad Hrvatskog zavoda za zapošljavanje s mladima iz alternativne skrbi*. Zagreb: HZZ.

U prethodnoj tablici prikazano je da je od ukupno 137 mladih iz alternativne skrbi koji su se zaposlili u protekle tri godine, njih 82 odnosno 60,0% zaposleno je u 18 zanimanja navedenih u gornjoj tablici.

6 EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE

U ovom poglavlju bit će prikazana provedena istraživanja o mogućnostima mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi. Bit će interpretirani rezultati provedenih istraživanja te iznesen zaključak o provedenoj analizi isplativosti osnivanja ureda za zapošljavanje socijalno osjetljivih skupina odnosno mladih iz alternativne skrbi. Mlade osobe korisnici domova za djecu i mladež bez odgovarajuće roditeljske skrbi kao i mladi iz udomiteljskih obitelji trebaju jači angažman institucija u prelasku iz svijeta obrazovanja u svijet rada, jer završetkom redovnog obrazovanja oni najčešće gube mogućnost duljeg ostanka u domovima.

6.1 Metodologija istraživanja

Za izradu teorijskog dijela rada informacije i podatci će se pronalaziti u stručnoj literaturi te će se provesti analiza sadržaja mrežnih stranica agencija za posredovanje u zapošljavanju te državnih institucija za socijalnu skrb.

Za primarno istraživanje koristit će se induktivni pristup istraživanju. Provođit će se kvalitativne metode (anketni upitnik) na slučajno odabranom uzorku mladih koji su izašli iz sustava alternativne skrbi.

Kroz rad će se istražiti postoji li mogućnost otvaranja ureda koji bi povezoao slobodnu radnu snagu iz domova za nezbrinutu djecu i poslodavaca vodećih hotelskih grupacija u turizmu.

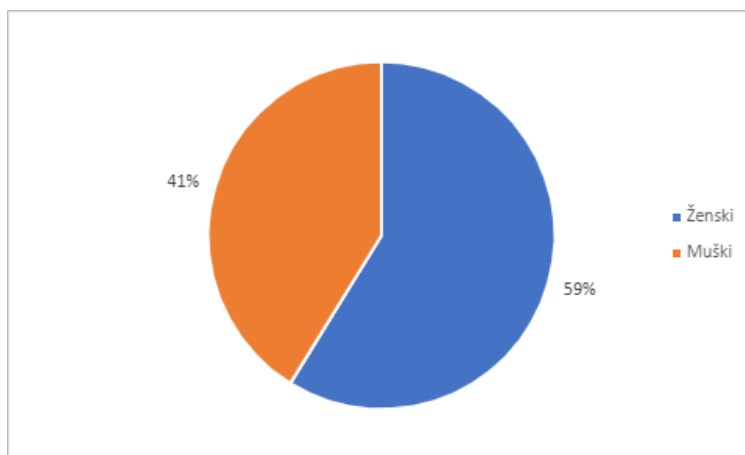
6.2 Uzorak

Uzorak koji se koristio je bilo svrsishodno uzorkovanje (odabrani uzorak tj. ispitanici odabrani na temelju osobne odluke). Sudionici ispitivanja su mladi koji su izašli iz sustava alternativne skrbi.

U okviru skupine ispitanika, odnosno mladih koji su izašli iz sustava alternativne skrbi, u istraživanju je sudjelovalo 17 ispitanika koji su bili korisnici različitih oblika alternativne skrbi. Od toga njih 12 su bili korisnici nekog od državnih domova za djecu i mlade punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi, njih 3 su bili korisnici nekog od državnih domova za djecu i mlade punoljetne osobe bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi

(SOS Dječje selo) i 2 je bilo u udomiteljskim obiteljima. Od ukupno 17 ispitanika njih 10 je ženskog spola, a njih 7 muškog spola, što je prikazano na slici 9. Svi ispitanici su u dobi od 20-25 godina.

Slika 10. Struktura ispitanika prema spolu

Izvor: autoričin rad

Od ukupno 17 ispitanika 59% je ženskog spola, a 41% posto je muškog spola.

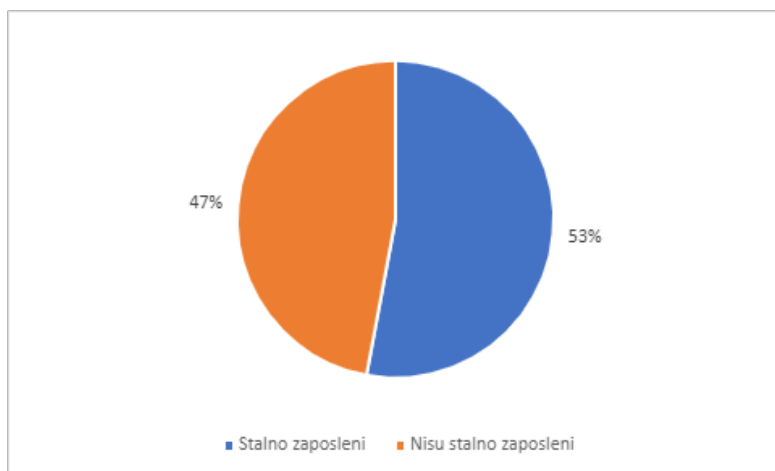
6.3 Rezultati istraživanja i rasprava rezultata

Strukturirat će se, sažeti i analizirati prikupljeni podaci iz postojeće stručne literature te ankete i metodom sinteze povezati teorijske spoznaje i rezultati primarnog istraživanja kako bi se mogao donijeti zaključak i oblikovati preporuke za praksu.

U okviru skupine ispitanika, odnosno mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi, na pitanje *Jeste li se prije izlaska iz skrbi pripremali na neki način za izlazak iz skrbi i samostalan život? Tko vam je u tome pomogao?* 15 ispitanika je odgovorilo da je prije izlaska iz sustava alternativne skrbi sa zaposlenicima domova za djecu i mlade bez odgovarajuće roditeljske skrbi izradilo Individualni plan skrbi, a 2 ispitanika je odgovorilo da nisu ni na koji način pripremani za život nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi.

Na pitanje o zaposlenju 9 ispitanika je odgovorilo da je trenutno stalno zaposleno, a 8 ispitanika je odgovorilo da trenutno nije stalno zaposleno, što je vidljivo na sljedećoj slici.

Slika 11. Struktura ispitanika prema zaposlenju

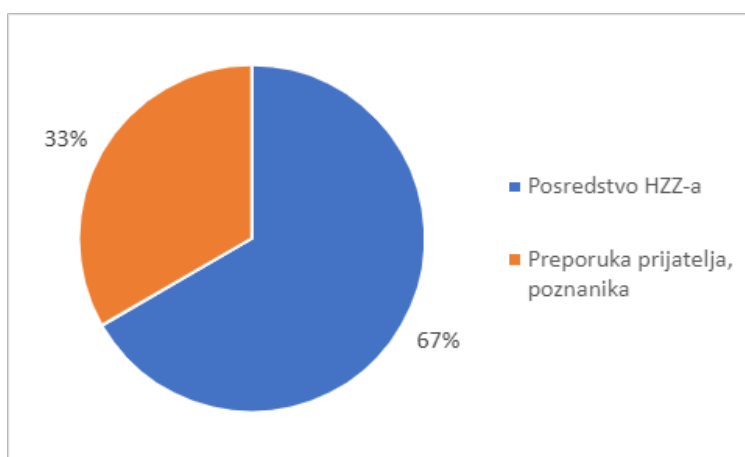

Izvor: autoričin rad

Iz podataka vidljivih na slici 11. uočava se da 53% ispitanika ima stalno zaposlenje, a 47% ispitanika nema stalno zaposlenje i radi se o sezonskim poslovima, uglavnom u turizmu. Ovaj podatak je vrlo zabrinjavajuć jer navedeni ispitanici, osim ovog, nemaju druge izvore prihoda, niti osiguranu financijsku pomoć od bilo čije strane.

Na slici 12. je prikazana uloga posredstva Hrvatskog zavoda za zapošljavanje pri zapošljavanju mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi.

Slika 12. Struktura ispitanika sa stalnim zaposlenjem prema posredstvu HZZ-a pri zapošljavanju

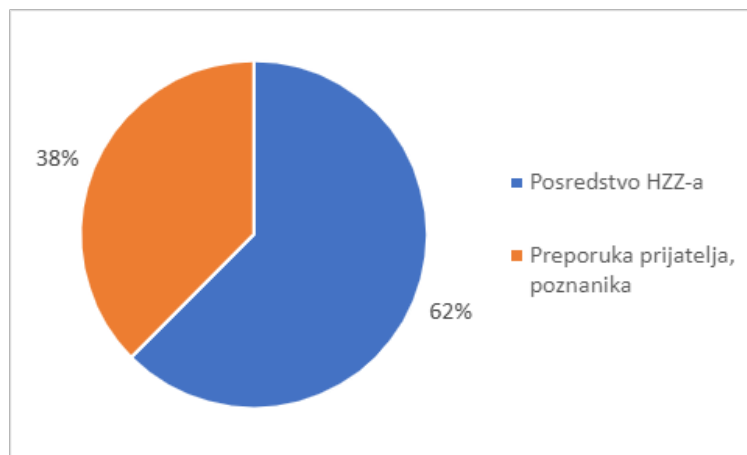

Izvor: autoričin rad

Na slici 12. prikazano je da se od ukupno 9 ispitanika koji imaju stalno zaposlenje, 6 ispitanika zaposlilo posredstvom Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, a 3 ispitanika putem preporuke prijatelja ili poznanika.

Na sljedećoj slici prikazana je struktura ispitanika koji nemaju trajno zaposlenje prema posredstvu HZZ-a pri zapošljavanju.

Slika 13. Struktura ispitanika sezonskog zaposlenje prema posredstvu HZZ-a pri zapošljavanju

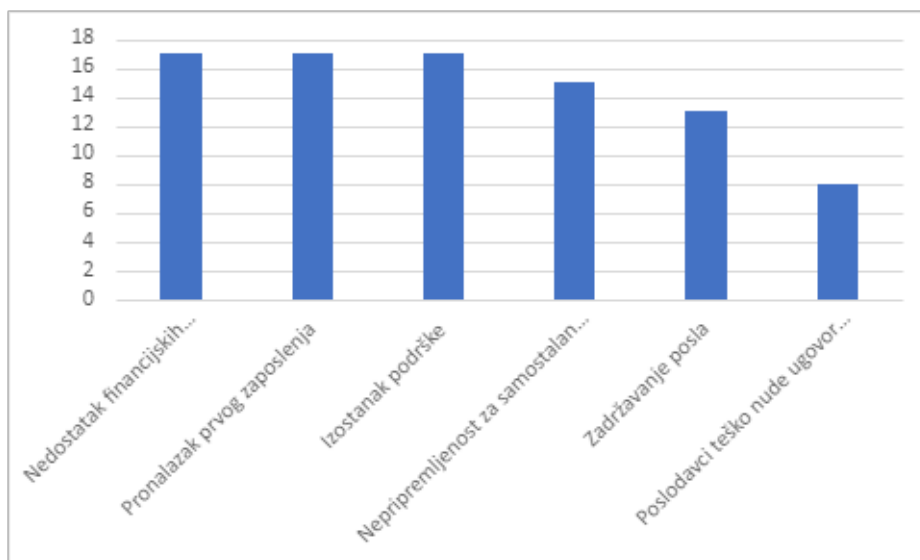

Izvor: autoričin rad

Na slici 13. vidljivo je da od 8 ispitanika koji trenutno nemaju stalno zaposlenje, već rade sezonski u turizmu, njih 5 (62%) se zaposlilo posredstvom Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, a 3 (38%) ispitanika temeljem preporuke prijatelja.

Na slici 14. prikazani su odgovori na pitanje „S kojim problemima i poteškoćama ste se susreli nakon izlaska iz sustava skrbi?“.

Slika 14. Problemi i poteškoće mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi

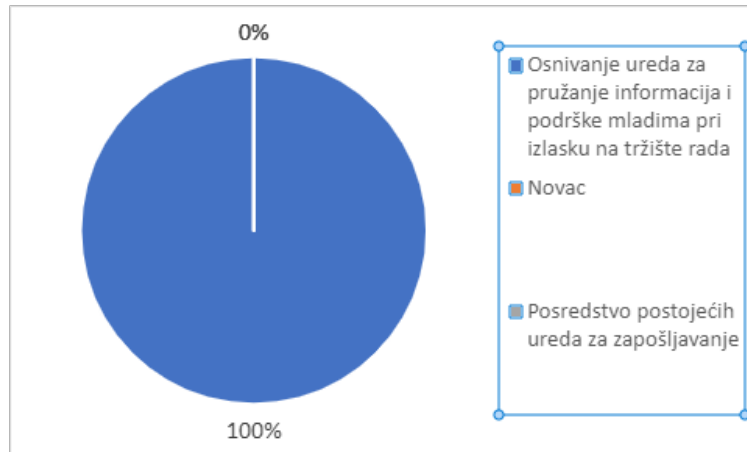

Izvor: autoričin rad

Na slici 13. vidljivo je da je svih 17 ispitanika odgovorilo da su najveće poteškoće nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi bile nedostatak financijskih sredstava i pronalazak smještaja, koji je bilo otežan zbog nedostatka financijskih sredstava, zatim pronalazak prvog zaposlenja te izostanak podrške. Izostala je obiteljska podrška zbog čega i jesu bili dionici sustava alternativne skrbi, nisu nailazili niti na podršku sustava. Uz nedostatak znanja o funkcioniranju tržišta rada, potrebnoj dokumentaciji i postupcima kako se prijaviti i konkurirati na sve dinamičnijem tržištu rada, pratio ih je i osjećaj manjka samopouzdanja, a bez ikakve podrške vrlo je teško bilo pronaći prvo zaposlenje. Osim navedene tri, ispitanici su istaknuli još tri poteškoće s kojima su se susreli nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi, a one su: zadržavanje posla ponajviše zbog toga jer ispitanici nisu imali stalnu adresu stanovanja, ili su prethodno često mijenjali poslove jer poslodavci teško nude ugovor na neodređeno vrijeme. Ispitanici i nepripremljenost za samostalan život ističu kao veliki problem nakon izlaska iz alternativne skrbi, nakon koje su se oslanjali isključivo na vlastitu pomoć i podršku.

Na slici 15. vidljiv je odgovor na pitanje „*Po Vašem mišljenju, što je mladima nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi, najpotrebnije prilikom osamostaljenja i pronalaska prvog zaposlenja?*„

Slika 15. Struktura ispitanika prema potrebama nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi na tržište rada

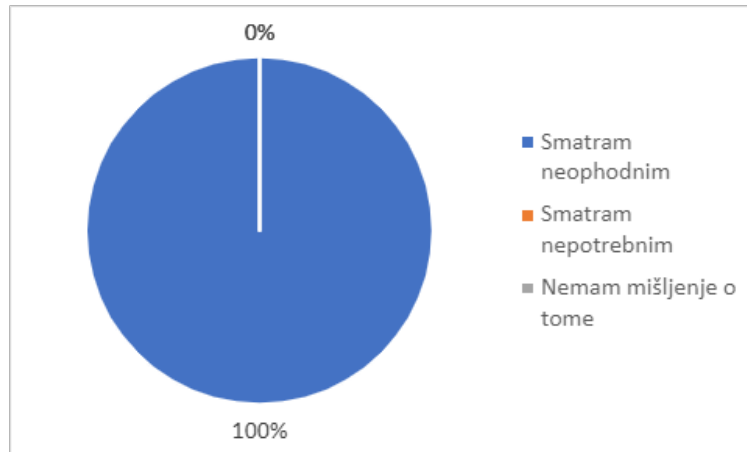

Izvor: autoričin rad

Na slici 15. vidljivo je da je svih 17 ispitanika odgovorilo da je najpotrebnije informiranje mladih o tome gdje mogu pronaći pomoć u vezi prijave na Zavod za zapošljavanje, prikupljanja dokumentacije za prijavu za posao, pisanje životopisa, prijave na Zavod za zdravstveno osiguranje, prijave na Zavod za mirovinsko osiguranje, prijave kod zubara, doktora i sl. Također bi im puno olakšalo da su znali općenito kome se obratiti za vlastita prava i obveze, za financijsku pomoć i savjetovanje oko racionalnog raspolaganja novcem.

Na slici 16. vidljiv je odgovor na pitanje „Postoji li u Republici Hrvatskoj turističko tržište za skupinu mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi? Što mislite o osnivanju ureda kao posrednika pri zapošljavanju između mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi i potencijalnih poslodavaca?“. Svih 17 (100%) ispitanika je potvrdno odgovorilo na pitanje da u Republici Hrvatskoj postoji tržište za skupinu mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi.

Slika 16. Struktura ispitanika prema mišljenju o potrebi osnivanja ureda kao posrednika pri zapošljavanju između mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi i potencijalnih poslodavaca

Izvor: autoričin rad

Na slici 16. je vidljivo da 100% ispitanika smatra neophodnim osnivanje ureda za posredovanje pri zapošljavanju između mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi i potencijalnih poslodavaca u turizmu. Mladi nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi imaju nedovoljno informacija o tome kako pristupiti tržištu rada. Također, imaju manjak samopouzdanja i izostaje podrška obitelji te im je zbog navedenoga teško doći do slobodnih mjesta na turističkom tržištu. Ispitanici smatraju da bi osnivanje ovakvog ureda koji bi pripremao mlade nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi za budući posao, pomagao im u pripremi dokumentacije za prijavu za posao, pomagao u pripremi za intervju s potencijalnim poslodavcima i sl. uveliko olakšalo i skratilo vrijeme do prvog zaposlenja jer cjelokupan ovaj proces moraju prolaziti sami, koji je u tom slučaju puno teži i sporiji.

6.4 Istraživanje turističkog tržišta u Republici Hrvatskoj

Istraživanjem internetskih stranica na kojima su oglašeni otvoreni natječaji za radna mjesta za poslove u turizmu na području Republike Hrvatske, došlo se do zaključka da poslodavci u turizmu imaju potrebu za kvalificiranom radnom snagom. Postavlja se pitanje kako je dio mladih iz alternativne skrbi bez posla, a s druge strane postoji potreba za radnom snagom na tržištu rada

u Republici Hrvatskoj. Odgovor leži u činjenici da se dio mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi susreće s brojnim problemima, među kojima je i neznanje o tome gdje pronaći informacije o slobodnim radnim mjestima, kako i gdje prikupiti svu potrebnu dokumentaciju potrebnu za prijavu na natječaj za radno mjesto i sl. Također, određeni broj poduzeća ne oglašava slobodna radna mjesta na internetskim stranicama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje niti drugih internetskih portala, već isključivo na vlastitim stranicama poduzeća. Ili neka poduzeća, kao što je primjerice hotel Plava laguna ne objavljuje natječaje, već na vlastitim stranicama ima rubriku Natječaji – Prijava za zaposlenjem, gdje se zainteresirani kandidati za poslom u navedenom hotelu prijavljuju ostavljajući tražene osobne podatke te životopis. Mnogi mladi koji izađu iz sustava alternativne skrbi nisu upućeni u ovakav način prijave za posao, zbog čega bi im osnivanje i djelovanje posredničkog ureda za zapošljavanje mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi uvelike olakšalo traženje posla. Sljedeći podatci velikih hotelskih grupacija potvrđuju činjenicu da u Republici Hrvatskoj postoji razvijeno turističko tržište i da postoji potreba za kvalificiranom radnom snagom. Naime, hotel Valamar trenutno ima 17 otvorenih natječaja za radna mjesta u turizmu. (Valamar, 2021, url)

Ukoliko trenutno nema otvorenih natječaja koji zanimaju potencijalnog kandidata za posao u hotelima, ljetovalištima ili kampovima, kandidat se može prijaviti za željeno radno mjesto putem obrasca na linku stranice hotela ili može poslati vlastiti životopis na email. Ukoliko je kandidat zainteresiran za rad u Korporativnim funkcijama svoj životopis treba poslati na email ljudskih potencijala u Valamaru. Navedene informacije dostupne su na službenim stranicama hotela Valamar.

Amadria Park također ima otvorena radna mjesta za zanimanje Recepcionar (m/ž), a mjesto rada je u Solarisu d.d. Šibenik i Milenij hoteli d.o.o. Opatija. Od potrebnih znanja i vještina od kandidata se očekuju VŠS/VSS, komunikativnost, ljubaznost, savjesnost, prilagodljivost potrebama poslovanja, kooperativnost i spremnost na timski rad, poznavanje rada na računalu (Microsoft Office paket), izvrsno poznavanja engleskog jezika, poželjno poznavanje njemačkog jezika. Ono što hotel nudi kandidatu za posao su stimulativna primanja, mogućnost brzog napredovanja u karijeri, mogućnost cjelogodišnjeg zaposlenja, stručnu izobrazbu i motivirajuću i poticajnu radnu okolinu. (Amadria Park, 2021, url)

Hotel Plava Laguna na svojim službenim internetskim stranicama putem linka za Prijavu za posao privlači zainteresirane kandidate za posao u vlastitim hotelima u Republici Hrvatskoj. Trenutno su u potrazi za kandidatima koje zanima posao mesara, kuhara i pomoćnog radnika u kuhinji, te studentima koji su zainteresirani za rad u njihovim hotelima na području Umaga i Poreča. (Plava Laguna, 2021, url) Studentski poslovi su odlična prilika za mlade iz sustava alternativne skrbi jer im nude priliku za iskazivanje njihovih kompetencija, znanja i vještina te si na taj način mogu osigurati zaposlenje nakon završenog obrazovanja.

U nastavku je prikazana priča Vedrane, trećeg od ukupno 11 djece, djevojke iz romske obitelji iz Đurđevca, koja je sa 6 godina, umjesto u 1. razred, smještena u dom za nezbrinutu djecu. A nakon toga, do 19. godine je živjela u nekoliko udomiteljskih obitelji. Za Provjerenog je ispričala svoju priču. „Bilo je bezbroj dana kada se nije bilo za jesti. Mene je mama vodila za ruku i kucala od vrata do vrata i pitala ljude jel imaju što za jesti da nam daju. To što se meni dogodilo je sreća u nesreći.“ Još u osnovnoj školi je znala da želi studirati pravo. Sve ispite mora položiti u roku, inače mora vratiti stipendiju Rotary kluba i naknadu koju prima od države kao domsko dijete. Nije govorila hrvatski jezik, pa je u školu krenula godinu dana kasnije. Selila se po domovima, ali priznaje da joj je bilo „ok“, bolje nego kod kuće, iako praznina zbog nedostatka roditeljske ljubavi, pažnje i brige uvijek ostaje i priznaje da joj to i danas, kao i cijeloga života, nedostaje. 10 godina je bila u domu, a njezina obitelj ju je posjetila nekoliko puta. Nikada nije posvojena. Zbog društvenih predrasuda „prestara“, „romkinja“ je teško posvojivo dijete. S nepunih 17 iz doma seli u udomiteljsku obitelj, što ju je jako pogodilo. Vedrana priznaje „Bila sam toliko ljuta i isfrustrirana, bila sam buntovnik i namjerno sam se dovodila u probleme. Smatrala sam da ako tim ljudima budem radila probleme da će me vratiti nazad u dom, u meni poznatu sredinu gdje poznajem pravila, znam kako se ponašati, i znam da tamo pripadam.“ Kod Palića svoje 1. udomiteljske obitelji je bila nekoliko mjeseci. Ona je i njima bila prvo udomljeno dijete i priznaju da im nije bilo lako s njom. Uz ljutnju i bijes zbog preseljenja u udomiteljske obitelji, mučila ju je i krivnja zbog njezine braće i sestara, koji su i dalje spavali na podu, i bili gladni, a ona ima punu ostavu svega i svačega i mogla je birati hranu. Ekipe Provjerenog je razgovarala s gospodinom Palićem, prvim Vedraninim udomiteljem, koji kaže da ju vidi na vrhu. Također je obavljen i razgovor s razrednicom iz srednje strukovne škole u Pitomači, gospođom Anitom Rengel, koja ističe da ju je doživjela kao praznu i da se vidjelo da je tom djetetu bila potrebna pomoć, zagrljaj, motivacija, optimizam. Vedrana nadalje ističe da njezina obitelj nikad

nije shvatila zašto se Vedrana želi školovati i zbog toga je bila ljuta na njih jer ne vide zašto ona želi drugačiji život. U posjet svojoj obitelji, koja i dalje živi teško i prima socijalnu pomoć, dolazi svakih nekoliko mjeseci. Vedrana ponovno ističe da joj je bilo teško živjeti u domu i u udomiteljskim obiteljima, ali smatra da joj je to bila sreća u nesreći jer da je ostala živjeti u svojoj obitelji, dosada bi sigurno bila udana i majka nekoliko djece, a o fakultetu ne bi ni razmišljala. Jedini koji je bio uz nju i koji ju je shvaćao i podržavao je bio najstariji brat Vedran koji je prošle godine poginuo, zbog čega Vedrana osjeća veliku prazninu. Jedino s njim je osjećala povezanost. Vedrana je trenutno studentica Pravnog fakulteta u Osijeku, zbog čega je sretna i ponosna, ali i dalje ju muči osjećaj krivnje jer se njoj dala prilika da ima krov nad glavom i tri obroka dnevno, a njezina braća i sestre to nemaju. Muči ju i osjećaj usamljenosti, nedostaje joj obitelj u punom smislu te riječi, jer unatoč brojnoj biološkoj obitelji, ona se i dalje osjeća usamljeno. Jer nema se kome obratiti u slučaju problema, sve mora samostalno rješavati i brinuti sama o sebi. S 19 godina, nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi, je prepuštena sama sebi. Smatra da je to sreća u nesreći, jer kaže da tko zna gdje bi bila da je ostala u svojoj obitelji. Kakvo je to djetinjstvo u kojem zaspiš na hladnom podu i to gladan?! Pitanja su to na koja Vedrana nije imala odgovor.

U ovoj priči djevojke Vedrane vidljivo je s kojim problemima se susreću ovi mladi ljudi, kakve ih brige i osjećaji muče, i tijekom boravka i nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi. Budući da nisu odrastali u obiteljskom okruženju, uskraćene su im mnoge stvari i ovi mladi ljudi nakon izlaska iz sustava skrbi, često puta se osjećaju usamljeno, izgubljeno, nesigurno, bojažljivo. Neki od njih će krenuti lošim putem, što zbog straha, što zbog osjećaja izgubljenosti jer se ne znaju nositi s nadolazećim stvarima i problemima. Tijekom njihovog života nisu bili pripremani za to, jer nisu odrastali u obiteljskom okruženju. Nemaju „zaleđe u obitelji“ ako naiđu na neki problem, nemaju se kome obratiti za pomoć kada im ona zatreba. Prepušteni su sami sebi i mnogi od njih su zbog te činjenice preplašeni. Ne mogu u potpunosti biti fokusirani na školovanje ili traženje posla, kada ih u pozadini muče mnogo teže stvari, zbog kojih ne mogu biti pribrani. Iz ove priče, koja je jedna od mnogih u Hrvatskoj, se zaključuje da je ovim mladim ljudima potrebna pomoć nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi. Zamišljeni ured bi uvelike olakšao ovim mladim ljudima izlazak na tržište rada, pomogao bi im da porade na traženim kompetencijama na tržištu rada, kako bi mogli konkurirati za određeni posao. Njima je potrebna podrška i usmjeravanje. Pogotovo, ukoliko žele konkurirati za posao u turizmu. Poznato je da radnici u turizmu za uspjeh

posla moraju biti ljubazni, nasmijani, veseli, gostoljubivi, pristojni. Iz priče je vidljivo da se ponekad ova djeca ponašaju buntovnički, protivno pravilima bontona i lijepoga ponašanja te ih s takvim kompetencijama zasigurno ni jedan poslodavac neće željeti zaposliti. Dakle, ovaj ured je potreban za promatranu skupinu mladih.

Osim toga, mnogi od njih ne znaju kome bi se obratili za pomoć pri traženju zaposlenja. Birokracija je zahtjevna i mnogi od njih vjerojatno ni ne znaju ispuniti formulare. U Prilogu se nalazi dokumentacija potrebna za samozapošljavanje.

U prilogu ovog rada se nalazi nacrt prijedloga članaka zakona o zaštiti nezbrinute djece. Prijedlog je rađen po uzoru na Zakon o braniteljima. Što se tiče terminologije na koga se primjenjuje zakon, izrađena je kategorizacija na maloljetnu nezbrinutu djecu i punoljetnu djecu koja su odrasla kao nezbrinuta, s tim da je na nekim mjestima ograničena kategorija punoljetne djece na zaposlenje ili na školovanje.

7 ZAKLJUČAK

Mladi nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi se susreću s brojnim poteškoćama, a kao glavni problem mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi ističe se nedostatak znanja o tome kome se obratiti za informacije o pronalasku posla i prikupljanju dokumentacije za prijavu na natječaj za zaposlenje. Upravo u tom području je vidljiva mogućnost poboljšanja i pomoći mladima kroz osnivanje posredničkog ureda za zapošljavanje mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi, što je ujedno i odgovor na jedno od istraživačkih pitanja autorice. Istraživanjem službenih internetskih stranica velikih hotelskih grupacija na području Republike Hrvatske, kao što su Valamar, Amadria Park, Plava Laguna, utvrđeno je da kod istih postoji potencijal za zapošljavanje mladih iz alternativne skrbi kojima je potrebna potpora, što je odgovor na drugo istraživačko pitanje autorice ovog rada. Izlazak iz sustava alternativne skrbi znači da mlada osoba započinje samostalan život. Iz tog razloga izlazak iz sustava alternativne skrbi može biti stresan pa je važno znati nositi se sa stresom. Različiti oblici podrške od strane lokalne zajednice, centara za mlade te ostale usluge i aktivnosti od velikog su značenja za umanjeње stresa kod mlade osobe koja izlazi iz sustava alternativne skrbi. Važno je znati kada i kome se treba obratiti u kriznim situacijama, kako doći do informacija o, primjerice, nastavku školovanja, nalaženju stambenog prostora, pronalasku liječnika, traženju zaposlenja i sl. Važno je znati kome se obratiti i kako se prijaviti na natječaj za posao, kako se kvalitetno natjecati na dinamičnom tržištu rada u Republici Hrvatskoj. U turizmu je važno biti što konkurentniji, što podrazumijeva imati što kvalitetnije osobine koje su presudne u uslužnim djelatnostima kakav je i turizam. Naime, uspjeh u turizmu se temelji na kvalitetnoj ljudskoj snazi, kvalitetnim i sposobnim zaposlenicima. Oni su ključ uspjeha u turizmu. Budući da je mladima iz sustava alternativne skrbi pronalazak posla vrlo stresan, teško im se snaći na tržištu rada, gdje je situacija dosta nepovoljna općenito za sve mlade.

U tu svrhu je provedeno istraživanje u kojemu je sudjelovalo 17 ispitanika, mladih koji su izašli iz sustava alternativne skrbi na području Republike Hrvatske. Svi ispitanici su u dobi od 20-25 godina. Prema rezultatima istraživanja 53% ispitanika ima stalno zaposlenje, a 47% ispitanika nema stalno zaposlenje i radi se o sezonskim poslovima, uglavnom u turizmu. Ovaj podatak je vrlo zabrinjavajuć jer navedeni ispitanici, osim ovog, nemaju druge izvore prihoda, niti osiguranu financijsku pomoć od bilo čije strane. Od ukupno 9 ispitanika koji imaju stalno

zaposlenje, 6 ispitanika se zaposlilo posredstvom Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, a 3 ispitanika putem preporuke prijatelja ili poznanika. Od 8 ispitanika koji trenutno nemaju stalno zaposlenje, već rade sezonski u turizmu, njih 5 (62%) se zaposlilo posredstvom Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, a 3 (38%) ispitanika temeljem preporuke prijatelja. Svih 17 ispitanika odgovorilo je da su najveće poteškoće nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi bile nedostatak financijskih sredstava i pronalazak smještaja, koji je bio otežan zbog nedostatka financijskih sredstava, zatim pronalazak prvog zaposlenja te izostanak podrške. Izostala je obiteljska podrška zbog čega i jesu bili dionici sustava alternativne skrbi, a nisu nailazili ni na podršku sustava. Uz nedostatak znanja o funkcioniranju tržišta rada, potrebnoj dokumentaciji i postupcima kako se prijaviti i konkurirati na sve dinamičnijem tržištu rada, pratio ih je i osjećaj manjka samopouzdanja, a bez ikakve podrške vrlo je teško bilo pronaći prvo zaposlenje. Osim navedene tri, ispitanici su istaknuli još tri poteškoće s kojima su se susreli nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi, a one su: zadržavanje posla ponajviše zbog toga jer ispitanici nisu imali stalnu adresu stanovanja, ili su prethodno često mijenjali poslove jer poslodavci teško nude ugovor na neodređeno vrijeme. Ispitanici i nepripremljenost za samostalan život ističu kao veliki problem nakon izlaska iz alternativne skrbi, nakon koje su se oslanjali isključivo na vlastitu pomoć i podršku. Svih 17 ispitanika je odgovorilo da je najpotrebnije informiranje mladih o tome gdje mogu pronaći pomoć u vezi prijave na HZZ, prikupljanja dokumentacije za prijavu za posao, pisanje životopisa, prijave na Zavod za zdravstveno osiguranje, prijave na Zavod za mirovinsko osiguranje, prijave kod zubara, doktora i sl. Također bi im puno olakšalo da su znali općenito kome se obratiti za vlastita prava i obveze, za financijsku pomoć i savjetovanje oko racionalnog raspolaganja novcem. Svih 17 (100%) ispitanika je potvrdno odgovorilo na pitanje da u Republici Hrvatskoj postoji tržište za skupinu mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi, te smatraju neophodnim osnivanje ureda za posredovanje pri zapošljavanju između mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi i potencijalnih poslodavaca u turizmu. Mladi nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi imaju nedovoljno informacija o tome kako pristupiti tržištu rada. Također, imaju manjak samopouzdanja i izostaje podrška obitelji te im je zbog navedenoga teško doći do slobodnih mjesta na turističkom tržištu. Ispitanici smatraju da bi osnivanje ovakvog ureda koji bi pripremao mlade nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi za budući posao, uveliko olakšalo i skratilo vrijeme do prvog zaposlenja jer cjelokupan ovaj proces moraju prolaziti sami, a on je u tom slučaju puno teži i sporiji.

8 LITERATURA

Knjige:

1. Arambašić, S., Čalić, A. i Rupčić, L. (2013). *Poduzetništvo 2*. Zagreb: MATE.
2. Birin, L., Kasum, Z. i Rodin, I. (2012). *Osnove turizma*. Zagreb: MATE.
3. Hayes, D. K., Ninemeier, J. (2005). *Upravljanje hotelskim poslovanjem*. Zagreb: M PLUS d.o.o.
4. Jeleč Raguž, M. (2019). *Fondovi EU: OGH predavanja*. Požega: Veleučilište u Požegi.
5. Mikuš Žigman, N. (2010). *Europska unija: Proračun i fondovi EU-a*. Zagreb: MATE.
6. Pirjavec, B., Kesar, O. (2002). *Počela turizma*. Zagreb: Mikrorad.
7. Rosić, V. (2007). *Domska pedagogija*. Zadar: Naklada d.o.o.

Priručnik:

1. Škrbina, D. i Šimunović, D. (2004). *Terapijska intervencija kroz igru*. Zagreb: Vlastita naknada.

Zakoni i pravilnici:

1. Konvencija o pravima djeteta. Preuzeto s: https://www.unicef.hr/wp-content/uploads/2017/05/Konvencija_20o_20pravima_20djeteta_full.pdf (21.8.2020.)
2. *Zakon o socijalnoj skrbi*. Narodne novine (NN 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17, 130/17, 98/19, 64/20, 138/20). Preuzeto s: <http://www.propisi.hr/print.php?id=11078> (21.8.2020.)
3. *Zakon o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave*. Narodne novine (85/20). Preuzeto s: <https://www.zakon.hr/z/2653/Zakon-o-ustrojstvu-i-djelokrugu-tijela-dr%C5%BEavne-uprave> (18.8.2020.)

4. *Zakonu o unapređenju poduzetničke infrastrukture*. Narodne novine (NN 93/13, 114/13, 41/14, 57/18). Preuzeto s: <https://www.zakon.hr/z/652/Zakon-o-unapre%C4%91enju-poduzetni%C4%8Dke-infrastrukture> (19.8.2020.)

Djelo koje je izdala institucija:

1. Državni zavod za statistiku. (2018). *Statistički ljetopis Republike Hrvatske 2018*. Zagreb: Državni zavod za statistiku.
2. Hrvatski zavod za zapošljavanje. (2020). *Registrirana nezaposlenost i zapošljavanje u Republici Hrvatskoj, kolovoz 2020*. Zagreb: HZZ. Preuzeto s: https://www.hzz.hr/content/stats/0820/HZZ_Mjesečna_statistika_08_2020.pdf (13.9.2020.)
3. Mreža mladih Hrvatske. (2015). *Izveštaj o radu mreže mladih Hrvatske za 2015. godinu*. Zagreb: Mreža mladih Hrvatske. Preuzeto s: https://www.mmh.hr/uploads/report/annual_doc/14/Godisnji_izvjestaj_o_radu_2015.pdf (12.9.2020.)

Članci:

1. Ajduković, M. (2004). Pristupi zbrinjavanju djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi u Europi. *Revija za socijalnu politiku*, 11(3-4), str. 299-320.

Internetski izvori:

1. Amadria Park (2021). *Recepcionar (m/ž)*. Preuzeto s: <https://2021.sezonac.hr/jobs/8807> (7.7.2021.)
2. Centar za pružanje usluga u zajednici Svitanje. (2018). Usluga savjetovanja i pomaganja bioloških ili udomiteljskih obitelji. Preuzeto s: <https://www.centar-svitanje.hr/wp-content/uploads/2019/01/Usluga-savjetovanja-i-pomaganja-biolo%C5%A1kh-ili-udomiteljskih-obilitelji-za-2019.-godinu.pdf> (25.8.2020.)

3. Centar za pružanje usluga u zajednici Svitanje. (2018). Usluga savjetovanja i pomaganja djeci i mladima nakon izlaska iz skrbi i djeci smještenoj u udomiteljskim obiteljima. Preuzeto s: <https://www.centar-svitanje.hr/wp-content/uploads/2018/10/Usluga-savjetovanja-i-pomaganja-djeci-i-mladima-nakon-izlaska-iz-skrbi-i-djeci-smje%C5%A1tenoj-u-udomiteljskim-obiceljima.pdf> (25.8.2020.)
4. Eurochild. (2020). *About Eurochild*. Preuzeto s: <https://www.eurochild.org/> (26.8.2020.)
5. HAMAG BICRO. *Povijest*. Zagreb: HAMAG BICRO. Preuzeto s: <https://hamagbicro.hr/o-nama/> (19.8.2020.)
6. Hilton. (2020). Preuzeto s: <https://www.hilton.com/en/corporate/> (15.9.2020.)
7. Hilton. (2020). *History*. Preuzeto s: <https://www.hilton.com/en/corporate/#history> (15.9.2020.)
8. hrturizam.hr. (2020.) reuzeto s: <https://hrturizam.hr/u-2019-godini-kategorizirano-56-novih-hotela-kampova-i-marina/> (15.9.2020.)
9. Hope and Homes for Children (2020). *About us*. Preuzeto s: <https://www.hopeandhomes.org/> (26.8.2020.)
10. Hrvatska gospodarska komora. (2015). *Tržište rada u Hrvatskoj – nezaposlenost mladih, obrazovanje, radni vijek*. Zagreb: HGK. Preuzeto s: <https://www.hgk.hr/documents/trziste-rada-nezaposlenost-mladih-obrazovanje-radni-vijek-final-12201557b6ebf8a8c13.pdf> (13.9.2020.)
11. Hrvatska udruga poslodavaca. (2018). *Nedostatak radne snage – uzroci i posljedice*. Zagreb: HUP. Preuzeto s: <https://www.hup.hr/nedostatak-radne-snage-uzroci-i-posljedice.aspx> (13.9.2020.)
12. Hrvatski zavod za zapošljavanje. (2020). *Potpore za samozapošljavanje*. Preuzeto s: <http://mjere.hr/mjere/potpore-za-samozaposljavanje/> (16.9.2020.)
13. Hrvatski zavod za zapošljavanje. (2020). *Rad Hrvatskog zavoda za zapošljavanje s mladima iz alternativne skrbi*. Zagreb: HZZ.

14. Hrvatski zavod za zapošljavanje. (2020). *Tko smo*. Preuzeto s: <https://www.hzz.hr/o-hzz/> (12.9.2020.)
15. International Federation of Education Communities. (2020). *About us*. Preuzeto s: <https://www.ficeinter.net/> (26.8.2020.)
16. International Foster Care Organisation. (2020). *About us*. Preuzeto s: <https://www.ifco.info/about-ifco/mission-statement/> (26.8.2020.)
17. Maistra Hospitality group. (2020). *O nama*. Preuzeto s: <https://www.maistra.com/hr/o-nama> (15.9.2020.)
18. Maistra Hospitality group. (2020). *Natječaji*. Preuzeto s: <https://posao.maistra.com/natjecaji> (15.9.2020.)
19. Ministarstvo rada i mirovinskog sustava. (2019). *Plan implementacije Garancije za mlade za razdoblje od 2019. do 2020. godine*. Zagreb: Ministarstvo rada i mirovinskog sustava. Preuzeto: <http://www.gzm.hr/wp-content/uploads/2014/11/Plan-implementacije-Garancije-za-mlade-za-razdoblje-od-2019.-do-2020.-godine.pdf> (12.9.2020.)
20. Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. (2020). *Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2019. godini*. Zagreb: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Preuzeto s: <https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/MDOMSP%20dokumenti/Godi%C5%A1nje%20statisticko%20izvjesce%20o%20domovima%20i%20korisnicima%20socijalne%20skrbi%202019..pdf> (19.3.2021.)
21. Mreža mladih Hrvatske. (2020). Preuzeto s: www.mmh.hr (12.9.2020.)
22. Republika Hrvatska Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. *Ustroj ministarstva*. Zagreb: Republika Hrvatska Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. Preuzeto s: <https://gospodarstvo.gov.hr/o-ministarstvu/ustroj-ministarstva/86?query=page/kategorija/ustroj-ministarstva> (19.8.2020.)

23. Ministarstvo turizma RH. (2020). *Turizam u brojkama 2019*. Zagreb: Ministarstvo turizma RH. Preuzeto s: https://www.htz.hr/sites/default/files/2020-07/HTZ%20TUB%20HR_%202019%20%281%29.pdf (13.9.2020.)
24. Ministarstvo turizma i sporta. (2019). *Hiltonovi hoteli u Zagrebu dobro posluju, predsjedanje EU-om puni rezervacije*. Preuzeto s: <https://mint.gov.hr/vijesti/hiltonovi-hoteli-u-zagrebu-dobro-posluju-predsjedanje-eu-om-puni-rezervacije/20465> (15.9.2020.)
25. Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku (2017). *Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi u 2017. godini*. Zagreb: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Preuzeto s: <https://mdomsp.gov.hr/pristup-informacijama/statisticka-izvjesca-1765/statisticka-izvjesca-za-2017-godinu/4505> (24.8.2020.)
26. Plava Laguna. (2021). *Posao u Plavoj Laguni*. Preuzeto s: <http://www.findglocal.com/HR/Porec/104240176314689/Posao-u-Plavoj-Laguni> (7.7.2021.)
27. Republika Hrvatska Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. (2020). *Ministarstvo*. Zagreb: Republika Hrvatska Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku.
28. Republika Hrvatska Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. *Godišnje statističko izvješće o domovima i korisnicima socijalne skrbi 2018*. Zagreb: Republika Hrvatska Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Preuzeto s: <https://mdomsp.gov.hr/pristup-informacijama/statisticka-izvjesca-1765/statisticka-izvjesca-za-2018-godinu/10185> (21.8.2020.)
29. Republika Hrvatska Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku (2020). *Program Europske unije za zapošljavanje i socijalne inovacije – EaSI; Program unije za zapošljavanje i socijalnu solidarnost – PROGRESS*. Preuzeto s: <https://mdomsp.gov.hr/istaknute-teme/medjunarodna-suradnja-i-eu/programi-eu/program-europske-unije-za-zaposljavanje-i-socijalne-inovacije-easi-program-unije-za-zaposljavanje-i-socijalnu-solidarnost-progress/524> (20.8.2020.)

30. Republika Hrvatska Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (2010). *Plan deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011.-2016.-(2018.)*. Zagreb: Republika Hrvatska Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. Preuzeto s: <https://mdomsp.gov.hr/UserDocsImages/djeca%20i%20obitelj/plan-DEINSTITUCIJALIZACIJE.pdf> (21.8.2020.)
31. SOS Children`s Villages International. (2020). *About us*. Preuzeto s: <https://www.sos-childrensvillages.org/> (26.8.2020.)
32. SOS Dječje selo Hrvatska. (2020). *Tko smo?* Preuzeto s: http://sos-dsh.hr/hr/sos_djecje_selo_hrvatska.aspx# (26.8.2020.)
33. Središnji državni portal. (2020). *Usluga rane intervencije*. Zagreb: Središnji državni portal. Preuzeto s: <https://gov.hr/moja-uprava/obitelj-i-zivot/socijalna-skrb/prava-i-usluge-za-osobe-s-invaliditetom-iz-sustava-socijalne-skrbi/usluga-rane-intervencije/1809> (25.8.2020.)
34. Valamar, (2021). *Otvorena radna mjesta*. Preuzeto s: <https://www.dobarposauvalamaru.com/posao-i-karijera/otvorena-radna-mjesta/> (7.7.2021.)
35. Valamar Riviera. (2020). *Otvorena radna mjesta*. Preuzeto s: <https://www.dobarposauvalamaru.com/posao-i-karijera/otvorena-radna-mjesta/> (15.9.2020.)
36. Valamar. (2020). *Top poslodavac*. Preuzeto s: <https://www.dobarposauvalamaru.com/kako-je-raditi-u-valamaru/> (15.9.2020.)
37. Vlada Republike Hrvatske. (2019). *Prihvaćen Plan garancije za mlade: Hrvatska smanjila stopu nezaposlenosti mladih s gotovo 50 na 21 posto*. Preuzeto s: <https://vlada.gov.hr/vijesti/prihvacen-plan-garancije-za-mlade-hrvatska-smanjila-stopu-nezaposlenosti-mladih-s-gotovo-50-na-21-posto/25819> (12.9.2020.)

9 POPIS TABLICA, SLIKA I GRAFIKONA

Popis tablica:

1. Tablica 1. Domovi socijalne skrbi, korisnici i zaposleni u Republici Hrvatskoj 2019. godine	7
2. Tablica 2. Broj djece i mladih smještenih u državnim domovima u Republici Hrvatskoj u 2019. godini prema dobi i spolu	8
3. Tablica 3. Broj djece i mladih smještenih u nedržavnim domovima u Republici Hrvatskoj u 2019. godini prema dobi i spolu	9
4. Tablica 4. Broj korisnika domova socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 2017. godini prema nazivu i lokaciji doma	9
5. Tablica 5. Broj korisnika usluga državnih i nedržavnih domova	12
6. Tablica 6. Broj korisnika institucijskog i izvaninstitucijskog oblika smještaja u razdoblju od 2014.-2016. godine	18
7. Tablica 7. Zaposleni u turizmu u Republici Hrvatskoj od 2003. do 2019. godine	43
8. Tablica 8. Provedene aktivnosti s učenicima iz alternativne skrbi u razdoblju od 2013.-2019.	51
9. Tablica 9. Provedene aktivnosti s nezaposlenim osobama u razdoblju od 2013.-2019. godine	53
10. Tablica 10. Broj prijavljenih i odjavljenih mladih osoba iz alternativne skrbi iz evidencije HZZ-a u razdoblju od 2013.-2019. godine	54
11. Tablica 11. Novoprijavljeni i odjavljeni u razdoblju od 2017.-2019. godine	55
12. Tablica 12. Odjavljeni po godinama – ukupno i radi zaposlenja	55
13. Tablica 13. Najčešća zanimanja u kojima su se zapošljavale mlade osobe iz alternativne skrbi u razdoblju od 2017.-2019. godine	56

Popis slika:

1. Slika 1. Djeca i mladi bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi smješteni s obzirom na vrstu domova socijalne skrbi	11
2. Slika 2. Odnos mladih bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi koji koriste i onih koji ne koriste uslugu savjetovanja i pomaganja nakon izlaska iz skrbi u 2019. godini	16
3. Slika 3. Dostupnost socijalnih usluga za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi po županijama	19
4. Slika 4. Potporne institucije za razvoj malog poduzetništva	25
5. Slika 5. Poduzetnička infrastruktura u Republici Hrvatskoj	29
6. Slika 6. Budimpeštanska izjava o izdvajanju djece iz obitelji	34
7. Slika 7. Djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi u Rumunjskoj	36
8. Slika 8. Stopa nezaposlenosti ispod 25 godina	42
9. Slika 9. Zaposleni u turizmu u Republici Hrvatskoj od 2003. do 2019. godine evidentirani na HZZ-u	44
10. Slika 10. Struktura ispitanika prema spolu	59
11. Slika 11. Struktura ispitanika prema zaposlenju	60
12. Slika 12. Struktura ispitanika sa stalnim zaposlenjem prema posredstvu HZZ-a pri zapošljavanju	60
13. Slika 13. Struktura ispitanika sezonskog zaposlenje prema posredstvu HZZ-a pri zapošljavanju	61
14. Slika 14. Problemi i poteškoće mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi	62
15. Slika 15. Struktura ispitanika prema potrebama nakon izlaska iz sustava	63

alternativne skrbi na tržište rada

16. Slika 16. Struktura ispitanika prema mišljenju o potrebi osnivanja ureda kao 64
posrednika pri zapošljavanju između mladih nakon izlaska iz sustava
alternativne skrbi i potencijalnih poslodavaca

10 PRILOZI

1. Prilog 1: Pitanja iz anketnog upitnika
2. Prilog 2: Prijedlog članka Zakona o zaštiti nezbrinute djece

11 PRILOG 1. UPITNIK ZA MLADE NAKON IZLASKA IZ SUSTAVA ALTERNATIVNE SKRBI:

1. Spol M Ž

2. Dob:

- a) 15-20 godina
- b) 20-25 godina
- c) > 25 godina

3. Jeste li se prije izlaska iz skrbi pripremali na neki način za izlazak iz skrbi i samostalan život?
Tko vam je u tome pomogao?

4. Jeste li trenutno zaposleni?

- a) Da
- b) Ne

5. Jeste li se zaposlili posredstvom Hrvatskog zavoda za zapošljavanje ili na drugi način?

6. S kojim problemima i poteškoćama ste se susreli nakon izlaska iz sustava skrbi?

7. Jeste li mogli računati na čiju pomoć nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi?

8. Po Vašem mišljenju, što je mladima nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi, najpotrebnije prilikom osamostaljenja i pronalaska prvog zaposlenja?

9. Postoji li u Republici Hrvatskoj turističko tržište za skupinu mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi? Što mislite o osnivanju ureda kao posrednika pri zapošljavanju između mladih nakon izlaska iz sustava alternativne skrbi i potencijalnih poslodavaca?

12 PRILOG 2: PRIJEDLOG ČLANAKA ZAKONA O ZAŠTITI NEZBRINUTE DJECE

GLAVA I.

OBVEZNO ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

Stjecanje statusa u obveznom zdravstvenom osiguranju i prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja

Članak 1.

(1) Pravo na obvezno zdravstveno osiguranje, ako to pravo ne mogu ostvariti prema drugoj osnovi osiguranja utvrđenoj zakonom kojim se uređuje obvezno zdravstveno osiguranje, temeljem svoga statusa imaju:

- a) djeca odrasla bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca
- b) sve punoljetne osobe koje su odrasle bez roditeljske skrbi, odnosno kao nezbrinuta djeca

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka pravo na zdravstvenu zaštitu i novčane naknade iz obveznoga zdravstvenog osiguranja ostvaruju u opsegu, na način i prema uvjetima utvrđenim zakonom kojim se uređuje obvezno zdravstveno osiguranje.

GLAVA II.

PRAVA IZVAN STANDARDNA PRAVA IZ OBVEZNOGA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Oslobađanje od sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenoga osiguranja

Članak 2.

(1) Od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja oslobađaju se:

- a) djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca
- b) punoljetne osobe koje su odrasle kao djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca za cijelo vrijeme školovanja
- b) nezaposlene punoljetne osobe koje su odrasle kao djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca do stjecanja trajnog zaposlenja

Prava na zdravstvenu zaštitu izvan standardna prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja

Članak 3.

(1) Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji s ministarstvom nadležnim za socijalnu skrb (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) kontinuirano prati zdravlje djece bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinute djece.

(2) Pravo na preventivni sistematski pregled do stjecanja trajnog zaposlenja, ako navedeno pravo ne ostvaruju po drugoj osnovi:

a) djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca

b) punoljetne osobe koje su odrasle kao djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca za cijelo vrijeme školovanja

b) nezaposlene punoljetne osobe koje su odrasle kao djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca do stjecanja trajnog zaposlenja

(3) Pravo na usluge centara za psihotraumu/ psihologiju, čiji će se opseg usluga utvrditi Ministarstvo posebnim Nacionalnim programom u okviru zdravstvenih ustanova ostvaruju:

a) djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca

b) punoljetne osobe koje su odrasle kao djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca

(4) Ministarstvo financira programe i rad stručnih djelatnika zaposlenih na provedbi Nacionalnog programa u okviru zdravstvenih ustanova (Nacionalnog centra za psihotraumu i regionalnih centara za psihotraumu) koji se odnosi na dio programa zdravstvene pomoći koji nije obuhvaćen standardom prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznoga zdravstvenog osiguranja, a obuhvaća veći broj dijagnostičkih i terapijskih postupaka.

GLAVA III.

PRAVO NA STAMBENO ZBRINJAVANJE

Članak 4.

(1) Pravo na stambeno zbrinjavanje, prednost pri stambenom zbrinjavanju te mogućnost kupnje stanova uz obročnu otplatu pod pristupačnijim uvjetima od tržišnih u pogledu kamata i rokova otplate, imaju, ako nemaju riješeno stambeno pitanje ili je riješeno na neodgovarajući način:

a) djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca

b) punoljetne osobe koje su odrasle kao djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca

(2) Pravo na stambeno zbrinjavanje ostvaruje se dodjelom stambenog kredita za kupnju stana ili kuće odnosno izgradnju kuće, dodjelom financijske potpore prilikom kupnje ili izgradnje prve nekretnine (stana ili kuće) na tržištu, dodjelom stambenog kredita ili financijske potpore za razliku u površini, nastavak izgradnje i dovršenje obiteljske kuće, za poboljšanje uvjeta stanovanja te mogućnošću kupnje stanova uz obročnu otplatu po pristupačnijim uvjetima od tržišnih glede kamata i rokova otplate i pravom na javni najam stanova u vlasništvu Republike Hrvatske (na rok od deset godina uz mogućnost produljenja nakon isteka) odnosno uz mogućnost kupnje ako najmoprimac ispunjava zakonske pretpostavke za ostvarenje prava na stambeno zbrinjavanje sukladno Zakonu.

(3) Pravo na stambeno zbrinjavanje dodjelom stambenog kredita odnosno mogućnost kupnje stana uz obročnu otplatu po pristupačnijim uvjetima od tržišnih glede kamata i rokova otplate, kupnjom stana u državnom vlasništvu ili u vlasništvu jedinice lokalne samouprave u kojem pet godina neprekidno prebivaju, dodjelom financijske potpore prilikom kupnje ili izgradnje prve nekretnine te za razliku u površini, za poboljšanje uvjeta stanovanja te ostvarenjem prava na javni najam stanova u vlasništvu Republike Hrvatske imaju:

a) djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca

b) punoljetne osobe koje su odrasle kao djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca

(4) Pravo na stambeno zbrinjavanje dodjelom stambenog kredita i financijske potpore ostvaruje se sukladno pravilniku koji propisuje ministar.

Članak 5.

(1) Stanove koji su u vlasništvu Republike Hrvatske kojima upravljaju tijela državne uprave, a koji ne služe za službene potrebe, prodaju ili najam, ta su tijela dužna ponuditi Ministarstvu, radi stambenog zbrinjavanja

a) djece bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinute djece

b) punoljetnih osobe koje su odrasle kao djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca

(2) Financijska sredstva ostvarena s osnove utvrđenog prava na stambeno zbrinjavanje dodjelom stambenog kredita odnosno financijske potpore izuzeta su od ovrhe.

(3) Osobe koje ostvare pravo na stambeno zbrinjavanje dodjelom stambenog kredita, stambeni kredit mogu koristiti:

a) za kupnju stana izgrađenog u organiziranoj izgradnji

b) za kupnju stana ili kuće u vlastitoj organizaciji

c) za izgradnju kuće

d) za kupnju korištenog stana ili kuće u vlasništvu Republike Hrvatske

e) za razliku u površini

f) za nastavak izgradnje i dovršenje kuće ili

g) za poboljšanje uvjeta stanovanja.

(6) Osobe koje ostvare pravo na stambeno zbrinjavanje dodjelom financijske potpore, financijsku potporu mogu koristiti za kupnju prve nekretnine (stana ili kuće) na tržištu.

(7) Stan odnosno kuća stečena na način propisan po odredbama ovoga Zakona u osobnom je vlasništvu nositelja prava.

Članak 6.

(1) Sredstva za stambeno zbrinjavanje osoba koje ostvaruju prava na dodjelu stambenog kredita osigurat će se u državnom proračunu Republike Hrvatske i proračunima jedinica lokalne samouprave ili u vrijednosti kuća i stanova u vlasništvu Republike Hrvatske.

(2) Sredstva ostvarena otplatom kredita – glavnica i kamate, obročnom i jednokratnom prodajom stanova i kuća na upravljanju Ministarstva uplaćivat će se na račun Ministarstva do završetka provođenja programa stambenog zbrinjavanja sukladno ovom Zakonu.

(3) Ministarstvo je obvezno voditi cjelokupnu evidenciju prodanih stanova i drugih nekretnina, pratiti obročnu otplatu i naplatu dodijeljenih stambenih kredita, voditi evidenciju o naplati, uplaćenim sredstvima te prispjelim financijskim i drugim obvezama u svezi sa

stambenim zbrinjavanjem prema ovom Zakonu ili dio tih poslova može povjeriti poslovnoj banci na temelju ugovora o poslovnoj suradnji.

Članak 7.

(1) Kada se stambeni kredit koristi prema odredbama ovoga Zakona, korisnik stambenog kredita plaćat će kamatu po kamatnoj stopi od 2%.

(2) Razliku od beneficiranih kamatnih stopa iz stavka 1. ovoga članka do tržišne vrijednosti subvencionirat će Republika Hrvatska.

Članak 8.

(1) Stambeni kredit i druga prava vezana za stambeno zbrinjavanje ostvaruju se za odgovarajuću stambenu površinu i određuju se prema broju članova uže i šire obitelji, i to:

- a) za samca 35 m²
- b) za dvočlanu obitelj 45 m²
- c) za tročlanu obitelj 60 m²
- d) za četveročlanu obitelj 70 m²
- e) za peteročlanu obitelj 80 m² i
- f) za svakoga sljedećeg člana obitelji dodatnih 10 m².

(2) Stan dodijeljen ili kupljen putem stambenog kredita smatrat će se da ima odgovarajuću stambenu površinu ako odstupa od stambene površine određene u stavku 1. ovoga članka za +/- 10 m².

(4) Pripadajući stan osobama iz stavka 1. ovoga članka moguće je dodijeliti samo ako ga nisu imale, niti imaju u vlasništvu ili suvlasništvu kuću ili stan.

(5) Razliku iznad odgovarajuće stambene površine iz stavka 1. ovoga članka, uključujući dopušteno odstupanje iz stavka 2. ovoga članka, osoba koja ostvaruje pravo na stambeno zbrinjavanje dužna je platiti po tržišnoj cijeni, ako je navedena obveza utvrđena rješenjem o pravu na stambeno zbrinjavanje.

Članak 9.

(1) Iznos kredita korisne stambene površine kuće ili stana, izgradnju kuće i razliku površine te poboljšanje stambenih uvjeta, kao i vrijednost kredita po četvornome metru neto korisne stambene površine kuće ili stana propisat će se uredbom Vlade Republike Hrvatske.

(2) Iznos financijske potpore koju prilikom kupnje prve nekretnine (stana ili kuće) na tržištu, kao i drugo važno za priznavanje prava na financijsku potporu propisat će se uredbom Vlade Republike Hrvatske.

Članak 10.

Iznos stambenog kredita za kupnju stana ili kuće u vlastitoj organizaciji utvrđuje se prema predugovoru o kupoprodaji, a najviši iznos stambenog kredita po četvornome metru odgovarajuće površine stana propisat će se uredbom Vlade Republike Hrvatske.

Članak 11.

Vlada Republike Hrvatske uredbom će utvrditi visinu, uvjete i način ostvarivanja prava na dodjelu stambenog kredita i druga pitanja vezana za dodjelu stambenog kredita te kupnju stanova i kuća uz obročnu otplatu te uvjete, način i druga pitanja vezana za ostvarivanje prava na dodjelu i korištenje stanova u javnom najmu koji su u vlasništvu Republike Hrvatske.

Članak 12.

Vlada Republike Hrvatske odlukom će na Ministarstvo prenijeti pravo upravljanja stanovima i kućama u vlasništvu Republike Hrvatske, a kojima upravljaju tijela državne uprave, a na koje stanove se ne odnose odredbe posebnog propisa o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo i koriste ih osobe određene ovim Zakonom.

Članak 13.

(1) Ministarstvo će ukinuti zakonita rješenja o dodjeli stana i zakonita rješenja o dodjeli stambenog kredita za kupnju stana ako on nije otkupljen ili nije zaključen ugovor o stambenom kreditu za dodijeljeni stan, ako korisnik prava ne koristi stan u skladu s odredbama zaključenog ugovora o najmu stana.

(2) Ministarstvo će ukinuti zakonita rješenja o dodjeli stambenog kredita ako:

a) je ugovor o stambenom kreditu raskinut iz razloga navedenog u ugovoru o stambenom kreditu ili

b) korisnik nije opravdao namjensko korištenje sredstava dobivenog stambenog kredita u ostavljenom roku.

(3) U slučaju iz stavka 2. točke a) ovoga članka, korisnik kredita za kupnju stana u organiziranoj stambenoj izgradnji ili kupnju korištenog stana u vlasništvu Republike Hrvatske dužan je Ministarstvu vratiti stan slobodan od stvari i osoba te glavnice, redovne i zatezne kamate dospjele do raskida ugovora o stambenom kreditu.

(4) U slučaju iz stavka 2. točke b) ovoga članka, korisnik je dužan Ministarstvu vratiti cjelokupni iznos kredita (povratni i nepovratni dio).

Članak 14.

Ministarstvo obavlja sve stručne i druge poslove koji se odnose na stambeno zbrinjavanje u skladu s odredbama ovoga Zakona.

GLAVA IV.

PRAVA U SVEZI S RADOM

Pravo na prednost pri zapošljavanju i popunjavanju radnog mjesta

Članak 15.

(1) Tijela državne uprave, tijela sudbene vlasti i druga državna tijela, upravna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezna su prilikom zapošljavanja na neodređeno vrijeme službenika i namještenika temeljem javnog natječaja i prilikom

zapošljavanja na određeno vrijeme temeljem oglasa dati prednost pod jednakim uvjetima nezaposlenom prema sljedećem redoslijedu:

a) maloljetnoj djeci bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinutoj djeci

b) punoljetnim osobama koje su odrasle bez roditeljske skrbi, odnosno kao nezbrinuta djeca

(2) Prednost iz stavka 1. ovoga članka mogu ostvariti i zaposlene osobe iz stavka 1. ovoga članka ako su zaposlene na poslovima koji ne odgovaraju njihovoj stručnoj spremi.

(3) Tijela iz stavka 1. ovoga članka obvezna su i prilikom popunjavanja slobodnog radnog mjesta temeljem internog oglasa dati prednost pod jednakim uvjetima zaposlenim osobama iz stavka 1. ovoga članka prema redoslijedu određenom stavkom 1. ovoga članka ako ispunjavaju sve propisane uvjete za slobodno radno mjesto.

(4) Provedbu stavaka 1. – 3. ovoga članka nadzire upravna inspekcija.

(5) Osoba koja smatra da joj je povrijeđeno pravo prednosti pri zapošljavanju može u roku od 30 dana od dana izjavljivanja žalbe na rješenje o prijmu u službu izabranog kandidata podnijeti predstavku upravnoj inspekciji radi provedbe inspekcijskog nadzora.

(6) Upravna inspekcija obvezna je u roku od osam dana od dana primitka predstavke iz stavka 5. ovoga članka obavijestiti donositelja rješenja o prijmu u službu o pokretanju postupka inspekcijskog nadzora radi ostvarenja prava prednosti pri zapošljavanju.

(7) Rješenje o rasporedu doneseno prije okončanja postupka inspekcijskog nadzora upravna inspekcija će ukinuti.

(8) Upravna inspekcija po provedbi inspekcijskog nadzora ovlaštena je u slučaju postojanja povrede prava prednosti pri zapošljavanju iz stavaka 1. – 3. ovoga članka donijeti rješenje kojim će ukinuti rješenje o prijmu u službu. Protiv toga rješenja može se tužbom pokrenuti upravni spor.

(9) Ako upravna inspekcija utvrdi da u postupku prijma nije izvršena povreda prava, izvijestit će podnositelja predstavke iz stavka 5. ovoga članka i čelnika tijela o rezultatima provedenoga inspekcijskog nadzora.

(10) Odredbe ovoga članka o provedbi inspekcijskog nadzora nad postupkom prijma u službu na odgovarajući se način primjenjuju i na postupak popunjavanja slobodnog radnog mjesta temeljem internog oglasa.

(11) Pravo prednosti pri zapošljavanju iz ovoga članka ne odnosi se na zapošljavanje putem mjere javnih radova.

Članak 16.

(1) Javne službe i javne ustanove kojima je osnivač ili jedan od osnivača Republika Hrvatska, općina, grad, županija, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, kao i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima prilikom zapošljavanja temeljem javnog natječaja, oglasa ili u postupku zapošljavanja provedenom na drugi način obvezne su prilikom tog zapošljavanja dati prednost pod jednakim uvjetima nezaposlenom, prema sljedećem redoslijedu:

a) maloljetnoj djeci bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinutoj djeci

b) punoljetnim osobama koje su odrasle bez roditeljske skrbi, odnosno kao nezbrinuta djeca

(2) Prednost iz stavka 1. ovoga članka mogu ostvariti i osobe iz stavka 1. ovoga članka koje su zaposlene na poslovima koji ne odgovaraju njihovoj stručnoj spremi.

(3) Pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka obvezne su i prilikom popunjavanja slobodnog radnog mjesta temeljem internog oglasa dati prednost pod jednakim uvjetima zaposlenim osobama iz stavka 1. ovoga članka prema redoslijedu određenom stavkom 1. ovoga članka ako ispunjavaju sve propisane uvjete za slobodno radno mjesto.

(4) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga članka provodi nadležna inspekcija koja je po posebnim propisima ovlaštena za nadzor u svezi sa zapošljavanjem po službenoj dužnosti ili na zahtjev osobe iz stavaka 1. – 3. ovoga članka kojoj nije dana prednost pri zapošljavanju.

(5) Pravna osoba iz stavka 1. ovoga članka obvezna je u roku od 15 dana nakon sklapanja ugovora o radu s izabranim kandidatom o tome obavijestiti osobu iz stavaka 1. – 3. ovoga članka koja je po raspisanom javnom natječaju ili oglasu podnijela prijavu odnosno ponudu za to radno mjesto.

(6) Osoba iz stavaka 1. – 3. ovoga članka kojoj nije dana prednost pri zapošljavanju može podnijeti zahtjev nadležnoj inspekciji za provedbu nadzora u roku od 30 dana od dana dostave obavijesti iz stavka 5. ovoga članka ili u roku od 30 dana saznanja o sklapanju ugovora o radu s izabranim kandidatom, a najkasnije u roku od šest mjeseci od sklapanja ugovora o radu s drugim kandidatom.

(7) U slučaju zasnivanja radnog odnosa sklapanjem ugovora o radu, nadležna inspekcija obvezna je razmotriti zahtjev iz stavka 6. ovoga članka u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva.

(8) Ako nadležna inspekcija utvrdi da je sklapanjem ugovora o radu povrijeđeno pravo prednosti pri zapošljavanju osobe iz stavaka 1. – 3. ovoga članka, rješenjem će utvrditi povredu prava prednosti. Pravomoćno rješenje predstavlja opravdan razlog za otkaz ugovora o radu čijim sklapanjem je to pravo povrijeđeno.

(9) U slučaju iz stavka 8. ovoga članka, pravna osoba iz stavka 1. ovoga članka obvezna je s osobom iz stavaka 1. – 3. ovoga članka, kojoj je rješenjem iz stavka 8. ovoga članka utvrđena povreda prava prednosti pri zapošljavanju, sklopiti ugovor o radu u roku od osam dana od otkaza ugovora, čijim sklapanjem je povrijeđeno pravo prednosti pri zapošljavanju.

(10) Ako pravna osoba iz stavka 1. ovoga članka u roku iz stavka 9. ovoga članka ne sklopi ugovor o radu s osobom iz stavaka 1. – 3. ovoga članka kojoj je rješenjem iz stavka 8. ovoga članka utvrđena povreda prava prednosti pri zapošljavanju, smatra se da je ugovor o radu sklopljen po sili zakona.

(11) Pravo prednosti pri zapošljavanju iz ovoga članka ne odnosi se na zapošljavanje putem mjere javnih radova.

Članak 17.

(1) Da bi ostvarila pravo prednosti pri zapošljavanju, osoba koja u trenutku podnošenja prijave ispunjava uvjete za ostvarivanje toga prava dužna je uz prijavu odnosno ponudu na javni natječaj ili oglas priložiti sve dokaze o ispunjavanju traženih uvjeta iz natječaja ili oglasa te:

a) rješenje o priznatom statusu nezbrinutog djeteta ne starije od šest mjeseci

b) dokaz o nezaposlenosti – potvrdu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o podacima evidentiranim u matičnoj evidenciji Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ne stariju od mjesec dana

c) presliku pravomoćnog rješenja, odluke ili drugog pravnog akta o prestanku prethodnog zaposlenja

d) dokaz o oduzetoj roditeljskoj skrbi kada se prijavljuje dijete čija je roditeljska skrb oduzeta

e) potvrdu poslodavca da radno mjesto osobe ne odgovara njegovoj stručnoj spremi

f) presliku pravomoćnog rješenja o priznatom pravu na novčanu naknadu ili prava na zajamčenu minimalnu naknadu

h) rodni list

(2) Tijela iz članka 15. ovoga Zakona i pravne osobe iz članka 16. ovoga Zakona dužne su prilikom raspisivanja javnog natječaja ili oglasa za zapošljavanje pozvati da dostave dokaze iz stavka 1. ovoga članka u svrhu ostvarivanja prava prednosti pri zapošljavanju.

(3) Tijela iz članka 15. ovoga Zakona i pravne osobe iz članka 16. ovoga Zakona prilikom raspisivanja javnog natječaja ili oglasa za zapošljavanje, objavljenog putem internetskih stranica, dužna su objaviti poveznicu na internetsku stranicu Ministarstva socijalne skrbi na kojoj su navedeni dokazi potrebni za ostvarivanje prava prednosti pri zapošljavanju.

Članak 18.

Prednost pri zapošljavanju ne mogu ostvariti osobe iz članka 15. stavka 1. i članka 16. stavka 1. ovoga Zakona kojima je:

a) zadnji radni odnos prije prijave na javni natječaj ili oglas prestao temeljem izvršnog rješenja o:

1. prestanku službe po sili zakona

2. prestanku službe otkazom ili

3. izvanrednom otkazu

b) radni odnos kod posljednjeg poslodavca prestao krivnjom radnika, i to u slučaju:

1. redovitog otkaza ugovora o radu kada je ugovor o radu otkazao radnik

2. redovitog otkaza uvjetovanog skrivljenim ponašanjem radnika ili

3. izvanrednog otkaza, osim kada ugovor o radu izvanredno otkaže radnik zbog osobito teške povrede obveze iz radnog odnosa.

Prava zaposlenih

Članak 19.

Pravna osoba iz članka 16. ovoga Zakona koja namjerava otkazati više ugovora o radu zbog gospodarskih, tehnoloških ili organizacijskih razloga dužna je prilikom otkazivanja

maloljetnoj djeci bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinutoj djeci te punoljetnim osobama koje su odrasle bez roditeljske skrbi, odnosno kao nezbrinuta djeca otkazati ugovor o radu nakon što pod jednakim ili sličnim uvjetima otkáže ugovore o radu drugim radnicima.

(2) Pravna osoba iz članka 16. ovoga Zakona koja namjerava provesti postupak utvrđivanja kolektivnog viška radnika će prilikom uvrštenja radnika u kolektivni višak radnika maloljetnoj djeci bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinutoj djeci te punoljetnim osobama koje su odrasle bez roditeljske skrbi, odnosno kao nezbrinuta djeca uvrstiti u popis viška radnika jedino nakon što pod jednakim ili sličnim uvjetima uvrsti ostale radnike kojima u tom postupku namjerava otkazati ugovore o radu.

(3) Odredbe ovog članka ne primjenjuju se kada pravna osoba iz članka 16. ovoga Zakona sklopi ugovor ili kolektivni ugovor koji je maloljetnoj djeci bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinutoj djeci te punoljetnim osobama koje su odrasle bez roditeljske skrbi, odnosno kao nezbrinuta djeca povoljniji od odredbi ovoga članka.

Fiskalna olakšica za zapošljavanje

Članak 20.

(1) Iznimno od odredbi Zakona o doprinosima («Narodne novine», br. 84/08., 152/08., 94/09., 18/11., 22/12., 144/12., 148/13., 41/14., 143/14. i 115/16.), za osiguranika maloljetnog djeteta bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinutog djeteta te punoljetne osobe koja je odrasla bez roditeljske skrbi, odnosno kao nezbrinuto dijete starije od 29 godina kojeg poslodavac na osnovi ugovora o radu sklopljenog na neodređeno vrijeme prijavljuje na obvezno mirovinsko osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje, a prema mjesečnoj osnovici iz članka 21. Zakona o doprinosima obračunavaju se doprinosi iz osnovice, i to:

a) doprinos za mirovinsko osiguranje i

b) doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (za osiguranika tog osiguranja).

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, ne postoji obveza obračunavanja i plaćanja doprinosa na osnovicu, i to:

a) doprinos za zdravstveno osiguranje

b) doprinos za zaštitu zdravlja na radu i

c) doprinos za zapošljavanje.

(3) Obveza doprinosa sukladno stavcima 1. i 2. ovoga članka obračunava se prema mjesečnim osnovicama koje se odnose na razdoblje u trajanju do pet godina.

(4) Pravo iz stavka 1. ovoga članka odnosi se na sve osobe koje do dana sklapanja ugovora o radu nisu imale prethodno sklopljen ugovor o radu na neodređeno vrijeme s istim poslodavcem.

GLAVA V.

OSTALA PRAVA

Jednokratna novčana pomoć zbog nemogućnosti podmirenja osnovnih životnih potreba

Članak 21.

(1) Maloljetno dijete bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuto dijete te punoljetna osoba koja je odrasla bez roditeljske skrbi, odnosno kao nezbrinuto dijete, a koja je slabijih imovinskih mogućnosti mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć ako se nalaze u jednoj od sljedećih situacija:

- a) teške akutne, teške kronične, maligne bolesti korisnika ili teške ozljede korisnika nastale zbog nesretnog slučaja
- b) teške akutne, teške kronične, maligne bolesti članova uže obitelji korisnika koji žive u zajedničkom kućanstvu ili teške ozljede članova uže obitelji korisnika koji žive u zajedničkom kućanstvu nastale zbog nesretnog slučaja
- c) elementarne nepogode koja je prouzročila štetne posljedice za korisnika i članove njegova zajedničkog kućanstva
- d) smrti člana uže obitelji korisnika koji je s njim živio u zajedničkom kućanstvu ili
- e) novčani prihodi u prethodnoj kalendarskoj godini ili u razdoblju od tri mjeseca prije podnošenja zahtjeva mjesečno po članu zajedničkog kućanstva iznose manje od 25% od utvrđene proračunske osnovice.

(2) Pravo na jednokratnu novčanu pomoć iz stavka 1. ovoga članka korisnici mogu ostvariti jedanput u jednoj kalendarskoj godini.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, korisnici iz stavka 1. ovoga članka u jednoj kalendarskoj godini mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć više puta samo za situaciju iz stavka 1. točke d) ovoga članka iako su već ostvarili pravo na jednokratnu

novčanu pomoć iz stavka 1. točaka a), b), c) i e) ovoga članka u tijeku jedne kalendarske godine.

(4) Ukupni iznos jednokratnih novčanih pomoći po svim situacijama iz stavka 1. ovoga članka koji korisnici mogu ostvariti u jednoj kalendarskoj godini ne može biti veći od iznosa jedne proračunske osnovice.

Članak 22.

(1) Korisnici koji se nalaze u situaciji iz članka 20. st.1. ovoga Zakona ne mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć ako:

- a) imaju registrirano trgovačko društvo ili obrt
- b) su oni ili članovi njihova zajedničkog kućanstva ostvarili ukupno novčane prihode u prethodnoj kalendarskoj godini ili u razdoblju od tri mjeseca prije podnošenja zahtjeva mjesečno po članu kućanstva veće od 25% od utvrđene proračunske osnovice
- c) su oni ili članovi njihova zajedničkog kućanstva vlasnici ili korisnici motornog vozila koje im ne služi za podmirenje osnovnih životnih potreba
- d) su oni ili članovi njihova zajedničkog kućanstva vlasnici ili suvlasnici, korisnici ili su korisnici nekretnina koje im ne služe za podmirenje osnovnih životnih potreba
- e) su oni ili članovi njihova zajedničkog kućanstva korisnici prava na zajamčenu minimalnu naknadu
- f) su na izdržavanju kazne zatvora, osim ako su prije upućivanja na izvršenje kazne zatvora živjeli u zajedničkom kućanstvu s osobama koje su uzdržavali, a iste osobe obvezni su uzdržavati i tijekom izvršenja kazne zatvora i
- g) su oni ili članovi njihova zajedničkog kućanstva po istoj situaciji već ostvarili pravo na jednokratnu novčanu pomoć po osnovi drugog propisa.

Članak 23.

Pravo na jednokratnu novčanu pomoć iz članaka 21. i 22 ovoga Zakona ostvaruje se sukladno pravilniku koji donosi ministar.

Članak 24.

(1) Iznimno od odredbi članaka 21., 22. i 23. ovoga Zakona, pravo na jednokratnu novčanu pomoć zbog nemogućnosti podmirenja osnovnih životnih potreba može se ostvariti na temelju odluke ministra, na prijedlog povjerenstva bez provođenja upravnog postupka.

(2) Odluku o načinu ostvarivanja prava iz stavka 1. ovoga članka i imenovanju povjerenstva iz stavka 1. ovoga članka donosi ministar.

Pravo na doplatu za djecu

Članak 25.

Maloljetnoj djeci bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinutoj djeci imaju pravo na doplatu za djecu u najvišem predviđenom iznosu.

Pravo na besplatni topli obrok

Članak 26.

(1) Maloljetna djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca imaju pravo na besplatni topli obrok za vrijeme redovitog školovanja u osnovnim školama, uz uvjet da to pravo ne mogu ostvariti po drugim propisima.

(2) Iznos sredstava potrebnih za financiranje toplih obroka iz stavka 1. ovoga članka osigurava Ministarstvo.

(3) Iznos prava iz stavka 1. ovoga članka određuje se na temelju potvrde škole o mjesečnoj cijeni toplog obroka koju plaća korisnik.

(4) Iznos iz stavka 3. ne obuhvaća smanjenja ili olakšice ostvarene po drugom propisu.

(5) Pravo iz stavka 1. ovoga članka ostvaruje se na temelju izvršnog rješenja donesenog na temelju sljedećih dokaza:

a) rodnog lista djeteta iz stavka 1. ovoga članka

b) potvrde o statusu djeteta bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinutog djeteta

c) potvrde o plaćenju mjesečnoj cijeni toplog obroka.

(6) Potvrdu iz stavka 5. točke c) ovoga članka korisnik je dužan dostaviti svaki mjesec nadležnom prvostupanjskom tijelu.

Pravo na potporu za obrazovanje

Članak 27.

(1) Pravo na potporu za obrazovanje tijekom redovitoga srednjoškolskog obrazovanja, redovitoga preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija odnosno integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija, kratkog stručnog studija, preddiplomskog

stručnog studija i specijalističkog diplomskog stručnog studija te pravo na naknadu dijela troškova školarine poslijediplomskih studija na visokim učilištima (sveučilišnih i specijalističkih) imaju:

a) maloljetna djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca

b) punoljetne osobama koje su odrasle bez roditeljske skrbi, odnosno kao nezbrinuta djeca

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka ostvaruju pravo iz stavka 1. ovoga članka pod uvjetom da ne ostvaruju državnu stipendiju ili stipendiju po drugoj osnovi i ako im redoviti prihodi mjesečno po članu kućanstva ne prelaze iznos određen pravilnikom iz stavka 4. ovoga članka.

(3) Osobe iz stavka 1. ovoga članka, ako ne ostvare pravo iz stavka 1. ovoga članka, imaju pravo na državnu stipendiju ili stipendiju po drugoj osnovi, kao posebna kategorija, ako ispunjavaju uvjete propisane posebnim propisima o državnim stipendijama.

(4) Pravo iz stavka 1. ovoga članka ostvaruje se putem nadležne pravne osobe osnovane radi poboljšanja ekonomskog i materijalnog položaja maloljetne djece bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinute djece te punoljetnih osoba koje su odrasle bez roditeljske skrbi, odnosno kao nezbrinuta djeca sukladno posebnom zakonu i pravilniku koji donosi ministar, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za znanost i obrazovanje.

Pravo na besplatne udžbenike

Članak 28.

(1) Pravo na besplatne obvezne udžbenike za potrebe redovitoga školovanja u osnovnim i srednjim školama imaju:

a) maloljetna djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca

b) punoljetne osobe koje su odrasle bez roditeljske skrbi, odnosno kao nezbrinuta djeca

(2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka ostvaruju osobe iz stavka 1. ovoga članka, ako to pravo ne ostvaruju po drugim propisima, te uz uvjet da im redoviti mjesečni novčani prihodi po članu kućanstva ne prelaze 60% utvrđene proračunske osnove.

(3) Odredbe stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka odnose se i na pravo na besplatne udžbenike za osobe iz stavka 1. ovoga članka za potrebe redovitoga ili izvanrednog školovanja na visokim učilištima.

(4) Pravo iz ovoga članka ostvaruje se prema pravilniku koji donosi ministar, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za znanost i obrazovanje.

Smještaj u učeničke i studentske domove

Članak 29.

(1) Maloljetna djeca bez roditeljske skrbi, odnosno nezbrinuta djeca te punoljetne osobe koje su odrasle bez roditeljske skrbi, odnosno kao nezbrinuta djeca imaju pravo na izravan smještaj u učeničke i studentske domove ako im prihod po članu kućanstva ne prelazi 60% proračunske osnovice i pod drugim uvjetima određenim posebnim propisima kojima se uređuju uvjeti i način smještaja u učeničkim i studentskim domovima.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka ako ne udovoljavaju uvjetima za izravan smještaj u učeničke i studentske domove imaju prednost pri smještaju u učeničke i studentske domove tako da im se dodijeli dodatni broj bodova određen posebnim propisima kojima se uređuje uvjeti i način smještaja u učeničkim i studentskim domovima.

13 ŽIVOTOPIS AUTORICE RADA

OSOBNJE INFORMACIJE Bukovac Iris

 Zeleni dol 17, 10000 Zagreb (Hrvatska)

 00385953903613

 irisbukovac9@gmail.com

Spol Žensko | Datum rođenja 09/04/1983 | Državljanstvo hrvatsko

RADNO ISKUSTVO

2018 Tajnik/tajnica

ZGH d.o.o. - Podružnica Vladimir Nazor, Zagreb (Hrvatska)

- vođenje cjelokupne korespondencije voditelja Podružnice
- obavljanje poslove komuniciranja sa strankama i upućivanje na odgovarajuću službu
- kontaktiranje sa strankama i ugovaranje sastanaka voditelja Podružnice po njegovom nalogu
- urudžbiranje i distribuiranje ulazne i izlazne pošte
- obavljanje poslova prijepisa i vođenja zapisnika po nalogu voditelja Podružnice
- vođenje brige o elektronskoj pošti voditelja Podružnice

2017–2017 Administrator

ZGH d.o.o. - Podružnica Vladimir Nazor - Hostel Loda Skradin Zagreb (Hrvatska)

- zaprimanje, distribuiranje i pohranjuje poštu i svu poslovnu dokumentaciju
- vođenje knjige urudžbenog zapisnika poslovne jedinice
- vođenje pomoćne blagajne
- obavljanje poslove skladištenja roba i materijalnog knjigovodstva
- evidentiranje utroška svih skladišta
- izrađivanje narudžbenice u IN-2 programu i zahtjeve za robu i usluge
- unosi ulazne račune u program IN2 i uspoređuje ih sa narudžbenicama
- obavlja poslove nabave sukladno propisima Društva
- provodi mjere zaštite na radu i protupožarne zaštite
- vodi brigu o sitnom inventaru i osnovnim sredstvima
- provodi redovne godišnje i izvanredne inventure

2017–2017 Recepcionar/recepcionarka

ZGH d.o.o. - Podružnica Vladimir Nazor - Hostel Arena, AK Snježna kraljica, Zagreb (Hrvatska)

- obavljanje recepcijskih poslova sukladno zakonskim propisima i interno utvrđenim pravilima
- vođenje korespondencije s gostima (pošta, e-mail, faks), odgovaranje na upite, vršenje rezervacija
- pružanje svi vrste informacija gostima
- odgovaranje na upite, vršenje rezervacija individualnog i grupnog smještaj, svih posebnih događanja
- vođenje evidencije smještaja, obračunavanje, izdavanje I evidentiranje računa
- pohranjivanje dragocjenosti gostiju u sef i o tome vodi evidenciju, te izdaje potvrde
- operativno rješavanje manjih reklamacije gostiju
- obavljanje poslove konverzije valuta, obavlja novčano i blagajničko poslovanje
- usklađivanje boravišne pristojbe sa turističkom zajednicom i računovodstvom

2016–2016 Domaćica

ZGH d.o.o. - Podružnica Vladimir Nazor - Kamp Veli Jože
Savudrija

- briga o spremnosti soba za smještaj gostiju;
- za tekuće potrebe naručuje sredstva i opremu
- preuzimanje nabavljenih usluga, opreme, sitnog inventara, odjeće i drugo
- upućuje čistačice i spremačice u ispravan i siguran način poslovanja
- nadziranje ispravnosti inventara, vodovodnih, električnih i sanitarnih instalacija i
- rješavanje pritužbi koje se odnose na usluge domaćinstva i rad opreme
- sudjelovanje u inventuri roba, sredstava i opreme, nadziranje poštivanja i provođenje i propisa

2011–2015 **Ugostitelj**

- preuzimanje narudžbi od gostiju, posluživanje gostiju i hranom i pićima
- informiranje gostiju o sastavu, porijeklu i načinu pripreme jela i pića
- vođenje brige o stalnoj opskrbljenosti ugostiteljskog objekta trgovačkom robom
- pazi na čistoću restorana i ostalih uslužnih prostora
- vođenje evidencije pritužbi gostiju, rješavanje pritužbi
- provođenje zakonskih te internih zahtjeva o ugostiteljskom poslovanju
- vođenje knjige prometa i zaključnog stanja
- odgovaranje za stanje zaliha trgovačke robe na šanku

2008–2010 **Administrativni asistent / administrativna asistentica**

Jadranski luksuzni servisi d.o.o. - Poslovnica Zagreb (Hrvatska)

- organiziranje kongresa
- kontaktiranje s potencijalnim partnerima
- ugovaranje transfera, smještaja, aktivnosti

2004–2007 **Prodavač/prodavačica**

Obrt za trgovinu i usluge VEGO, Zagreb (Hrvatska)

- rad u svojstvu prodavača
- prodavanje robe na malo
- savjetovanje kupaca
- sudjelovanje u kolekcijama

2003–2003 **Administrativni asistent / administrativna asistentica**

Zagrebački velesajam, Zagreb (Hrvatska)

- administrativni poslovi

2001–2002 **Au- pair**

(Ujedinjeno Kraljevstvo)

- vođenje brige o kućanstvu
- čuvanje djece u obitelji
- pohađanje tečajeva engleskog jezika

OBRAZOVANJE I
OSPOSOBLJAVANJE

2018 **Stručna specijalistica turističkog menadžmenta**

razina 7 EKO-a

VERN, Zagreb (Hrvatska)

2004–2007 **stručna prvostupnica ekonomije turističkog menadžmenta**
Zagrebačka škola za menadžment s pravom javnosti, Zagreb (Hrvatska)

1997–2001
VII gimnazija, Zagreb (Hrvatska)

OSOBNJE VJEŠTINE

Materinski jezik hrvatski

Strani jezici

	RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
	Slušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	
engleski	C2	C1	C2	C1	B2
talijanski	A2	A2	A2	A2	A2

Stupnjevi: A1 i A2: Početnik - B1 i B2: Samostalni korisnik - C1 i C2: Iskusni korisnik
[Zajednički europski referentni okvir za jezike - Ljestvica za samoprocjenu](#)

Komunikacijske vještine - komunikativna
- sklona timskom radu

Organizacijske / rukovoditeljske vještine - odgovornost u obavljanju radnih zadataka
- samostalnost u radu
- izražene organizacijske i komunikacijske sposobnosti

Poslovne vještine - sposobnost sagledavanja situacije i oblikovanje cjelovitih rješenja
- sposobnost motiviranja suradnika

Digitalne vještine

SAMOPROCJENA				
Obrada informacija	Komunikacija	Stvaranje sadržaja	Sigurnost	Rješavanje problema
Samostalni korisnik	Iskusni korisnik	Temeljni korisnik	Samostalni korisnik	Temeljni korisnik

[Digitalne vještine - Tablica za samoprocjenu](#)

Ostale vještine - tenis
- volontiranje

Vozačka dozvola B